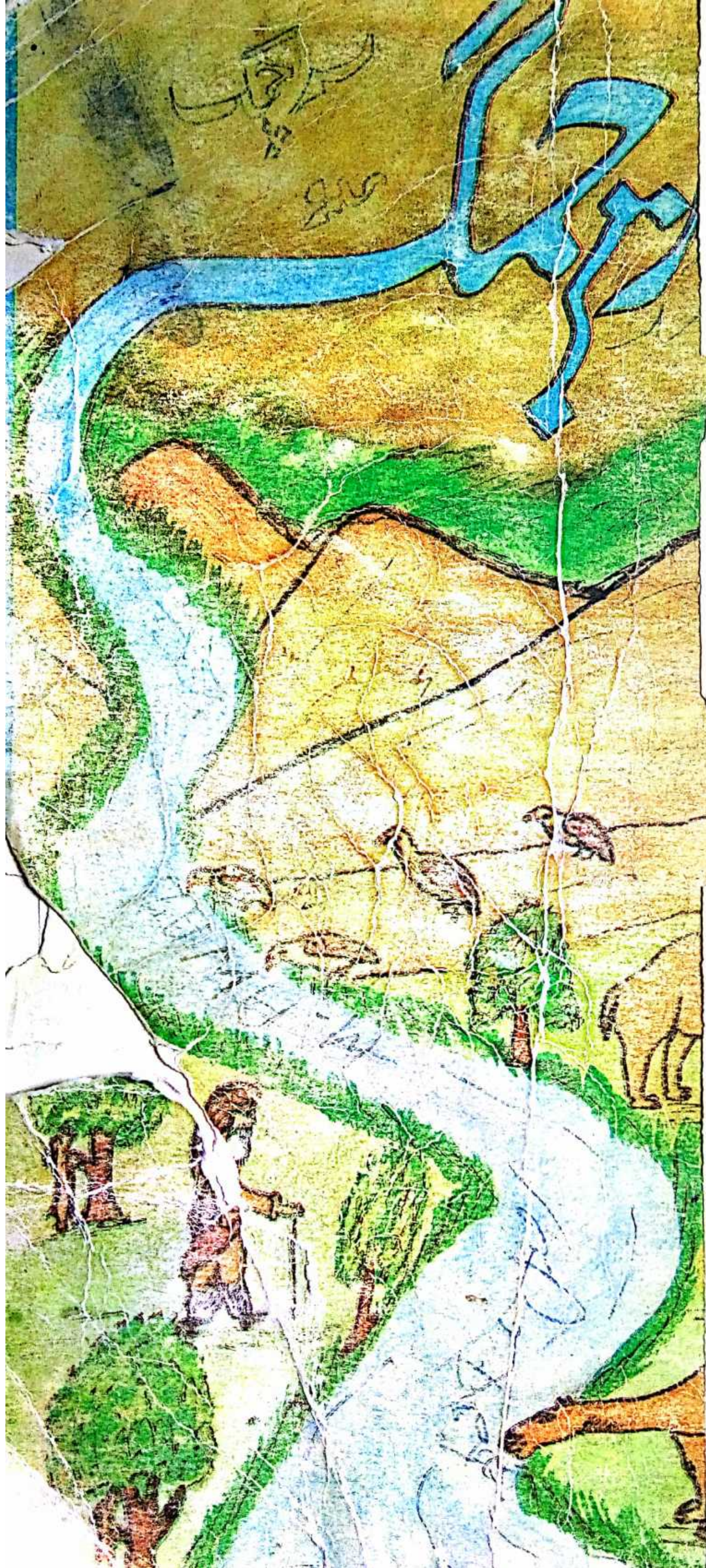

سرچمگ

ردکار

ابراهیم عابد

لبزانکی سرچمگ
تربت

کتاب ءِ نام — سرچمگ
شنگ کنوک — لبزانکی سرچمگ تربت
ردکار — ابراھیم عابا
وش نبیس — غلام رسول زاہد
سرتاک ءِ جوڑ کنوک — محمد عارف بلوچ
چاپ کنگ ءِ سال — ۱۹۸۸ء
چاپار — اسحاقیہ پرنٹنگ پریس کراچی
دانگ — ہزار
بہا — ۲۵ کلدار

رسگ ءِ ڈس ءُ نشان

۱. لبزانکی سرچمگ پوسٹ بکس نمبر ۱۵ تربت
۲. پاک نیوز ایجنسی تربت مکران
۳. عزت اکیڈمی چتکان پنجگور
۴. مکتبہ سوغات نوالین لیاری کراچی
۵. کاشانی میوزک سنٹر ۸ چوک کیماڑی کراچی
۶. شرف کتاب جاہ میوہ شاہ روڈ لیاری کراچی
۷. رحمان نیوز ایجنسی فاطمہ جناح روڈ کوئٹہ
۸. محمد یونس ارمان حاجی ہاشم بمبئی

رد بندی

ردانک

لچہ

گال ءُ غزل ءُ دستونک

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

پیش لبز

"لبزانکی سرچمگ" کہ ہیسرءَ نام ءِ "انجمنِ ادب و ثقافت" بوتگ، چما روچ ءَ کہ جوڑ بوتگ ھما اِنت کہ بلوچی زبان ءُ لبزانک ءِ دیمروئیءِ واستہ جُھدجکانسری کنگ ءَ اِنت۔ شَھم، شوھاز، نل ءِ توار، رھشون ءُ مادنیں راہ ھمے جُھدانی بروردانت کہ بلوچی زبان ءِ کلّیں دوزولہ ءُ وانوکاں چَم ءِ وت دیستگ اَنت۔ بلےٗ تھناوتی گل ءِ چارءُ پنچ باسک ءِ کتابانی چاپ ءُ شِنگ کنگ ءَ زبان ءَ لبزانک ءِ دیمروئی بوت نہ کنت، پمیشا مئے دُرسیں باسکاں ھمے گپ مارِات کہ دگہ یک انچیں گام ءِ چست کنگ بہ بیت کہ چیرائیءَ زبان ءُ لبزانک ءِ گیشاں چہ گیش دیمروئی بہ بیت۔

اے درگت ءَ "لبزانکی سرچمگ" ءِ یک دیوانے ۲۸ اپریل ۱۹۸۷ء ءَ لوٹائینگ بوت کہ آئی ءِ تہا کلّیں باسکاں وتی واھگ ءَ پداگوں تپاکی ءَ "سرچمگ" ءِ نام ءَ یک تاکبندے ءِ کشّگ ءِ فیصلہ کُت۔ ھمے فیصلہ ءِ رو ءَ

خُدرسیں کو عنین ءُ نوکیں لچہ کارءِ لبزانتان ءَ کاگد ءُ نمدی
نبشتہ کنگ بُوت ءُ مارا ماھتاکاں جاہ پرّینگ بُوت
کہ آوتی گال ءُ نبشتانکاں پماد یم بہ دیئیت۔ پرے
مقصدءَ مارا ھر لچّہءُ نبشتانکے کہ رس اِتگ۔ چیراھاں
لھتیں نوکیں شاعرءُ ندکارانی چیزّے انچیں گال ءُ نبشتانک
بُوتگ انت کہ آھانی تہا بازیں نزوری بے بُوتگ۔
بلئے ما آھان ءَ رد نہ کُتگ بلکیں آھانی ردی کشّ ے
اِتگ انت ءُ مارے سرچمگ ءَ ھوار کُتگ اَنت تاکہ
آھانی دلپروشی مہ بیت۔ امیت انت کہ پرے
گپّ ءَ آ مارا پہِل کن اَنت۔

سرچمگ ءِ چار بھر اَنت۔ اولی بھرءَ ردانک اَنت۔
دومی بھر لچّہ ءُ سیمی غزلانی اِنت۔ وھدیکہ چارمی بھر
پہ "لبزانکی سرچمگ" ءِ رپورٹ ءَ گیشینگ بُوتگ۔ ماوئی
وس ءُ واک ءَ اے جُھد کُتگ کہ سرچمگ ءِ نبشتہ وڑ
(رسم الخط) راست ءُ یک پیم بہ بیت۔ ھاں البت
فارسی ءُ عربی ءِ لبزانی کارمرز کنگ ءِ یا نہ کنگ ءِ بارہ ءَ
ماھر یکے ءَ را آزاتی داتگ کہ آ ھر پیم لوٹ ایت، ھما وڑ
نبشتہ بہ کنت۔ ما اے جُھد ھم کتگ کہ کتابت ءِ تہا چیچ
وڑیں ردی مہ بیت۔ بلئے انسان پہ ردیاں رگّت نہ کنت
وگاں اے درگت ءَ ردی بُوتگ تہ ما پہلی لوٹیں۔

سرچمگ ھمیش اِنت کہ نوں شمئے دست ءَ اِنت ۔
سرپیم بہ بہیت ، پمئے، چماں شرّاِنت پرچہ کہ کس وتی
چیز ءَ را وت عیب نہ دَنت ۔ بلئے اصلیں فیصلہ گوں
شما وانوکاں اِنت ، بارئیں شما چے گش ئے ؟
مئے وَ بس ھمے یکّیں واھگ اِنت کہ واجہ خدا بلوچی
زبان ءُ لبزانک ءِ عُشّاکاں وَگیں ڈگار ءَ را چمے سرچمگ ءَ
سیراپ بہ کنت ۔ (آمین)

بلوچی سبزبات !
ابراھیم عابد
تربت
۱۷ ، جنوری ۱۹۸۸ ء

بیلانی کاگد

واجہ شون کار "سرچمگ"، تربت

اگاں ھبر چپّکاں مہ بیت ءُ شما "سرچمگ" ءِ نام ءَ
تاکبندے چاپ کُت، گُڈا یئن تاکے دیمدئے۔ گالے پہ
سرچمگ ءَ دیم دیگا یاں۔ شمئے لبزانکی جُہد پہ بلوچی زبان ءَ
تاوانے مہ بات ءُ پدا ؟
سیتّ ماں شکلیں جنگان اَنت۔

مولابخش مشتاق مسقط

دیدگیں واجہ عابد جان وشّی گِندات ئے۔
پہ شمئے تاک بند "سرچمگ" ءَ یک نبشتانکے ءُ
یک لچّے دیم دیگاؤں۔ اگاں نبشتانک ءِ رِد ءُ بند کمّو
سرءُ چیر اِنت شما مہربانی کن اِت، رِد ءُ بندے بکن اِت،
شمئے مہربانی بیت۔ شمئے خط سربُوت۔ شمئے سک باز مہربانی۔

عنایت اللہ قومی
پنجگور

واجہ محمد ابراھیم عابدؔ زندگ بات ئے گوں شادھاں

دریں سلام ءُ نیکیں دعا ! پہ ”سرچمگ“ ءَ یک لچّہ ءُ یک غزلے دیم دیگایاں۔ اگاں شمئے دل ءَ دوست بیت انت۔ گڑا پہ ”سرچمگ“ ءَ ندرئے بکن اِت۔ ان شاءاللہ مئے پیشکان ءِ سنگت ھم پہ سرچمگ ءِ ھاترءَ وتی جوانیں قلم ءِ کماتگیں لعل ءُ مرواریداں زیبت پہ شمادیم دینت۔ دگہ ربّ ءِ فضل انت۔

شمئے کستر

خلیل احمد بازل پیشکانی

کارستر ”تاکبند سرچمگ“

دروت !

من پہ ”سرچمگ“ ءِ پلّیں تاکانی واستہ یک نبشتانکے دیم دیگاؤں۔ اگاں چاپ ءِ لائک بیت انت، جاھے بدئیت۔

”سرچمگ“ ءِ ھمبلاں ءَ سلام۔

واحد بزدار کوہِ سلیمانوی

پاکستان اسٹڈیز سینٹر

جامع بلوچستان شال

واجہ کارمستر ،، لبزانکی سرچمگ ،، تربت

السلام علیکم ! امیت کناں گوں باسکاں گل ءُ وشکندئے

واجہ ! ماں ،، سوغات ،، ءَ شمئے جارہ پہ یک تاک بندے ءَ من دیست ۔ اپسوزی گپ ایش انت کہ شمئے جارہ مارا پہ دیراں سربوتگ ۔ بلئے پدا ھم منی ھیال ءَ تنی وھدی شمئے چن ءُ لانچ بوگ ءَ انت ۔

شمئے اے جار ءُ اے جُہد کوشست مئے وڑیں یکیم ءُ نادوستیں ادیب ءُ شاعرانی واستہ الّم ءَ یک سوغاتے ءَ چہ کمتر نہ انت ، اگاں شما وتی ھمے اھدءِ سرءَ بہ ننندئے ۔ پرچا کہ مرچاں مئے راج ءِ ھمگّ تک ءُ پھناتءَ گروپ بندی ،، یک ڈولے ءَ گندگ ءَ کئیت ۔ ھمے سوب انت کہ نوک باھندیں ادیب ءُ شاعرانی ،، دلبڈّی ،، ءِ بدلءَ دلپروشی بیت ۔

اُمیت انت کہ شما وتی تاکبند ءَ چہ اے چینزءَ ساپ کنئے ۔

من وتی دو چُّہ پہ شما دیم دیگاوُں ۔ اگاں شمئے تبءَ کپت انت ، گڑاں منّت وار بکن ات ۔ پہ کاگد ءُ کراچ ءَ منی ڈس ءُ نشان ایش انت ۔

واجہ منّت واراں ۔

رحیم پیروانہ
پوسٹ بکس نمبر ۱۵۲
ڈیرہ دبئی ۔ یو ۔ اے ۔ ای

دوستناکیں براتاں!

سئے سلامانی پَل پہ شُماندرا انت

جوان ءِ "سوغات" ءِ یک جارے شُما بلوچی زبان ءِ دیمروئی ءِ حاترءَ بڑینتگ۔ اے من دیست، دل انچو شاد بُوت کہ گُشتگ نہ بیت۔ شُما اے ھبرا پدر کتگ کہ دُرسیں زبان دوست ءُ شاعر وتی گال ءُ گُفتار، ءُ شور ءُ سلاھاں پما راہ بدینت۔ اے درگت ءَ من گوں وتی نزوریں باسکاں یک گالے دیم دیگایاں۔ اگاں جاگھے دئیئے تہ شُمئے منت وار باں۔ اگاں نمدی ءَ توک ءَ غلطی بیت تہ بہل کنئے۔

شُمئے شور ءُ سلاھانی ھگر پچ ءُ کستریں برات

سلام عابد زاعمران

گراں مھذبیں کارمستر تاکبند "سر چمگ" بلوچی

چہ سلام ءَ پد، امیت انت کہ شُما ذرہ وا ءَ جوڑ ئے۔ شُمئے جار ماھتاک بلوچی ماہ جولائی ءِ تہا دیست۔ پہ ھب ءُ واھگ وتی گالے ءُ یک ٹُکّے دیم دیگاؤں۔ امیت انت کہ شُمارا دوست بنت ءُ وتی تاک ءِ تہا جاھے دیئے۔

یک دست بندی ایش انت کہ اگاں منی گال ءُ گُفتار شُمارا دوست نہ بنت، گڑا زوال اِش مکنئے، بلکیں من ءَ جھل ءِ ڈس ءُ نشان ءَ دیم ئے بدیئے تانکہ من سر پد ببیں کہ

تاک ءَ نی نبشتہ مان نہ انت۔
شمارا ہمن دگہ کارءِ عزت مئے بیت تہ گُڑا نبشتہ بکن ئے۔
اگاں شما وتی لھتیں تاک ہمن راھیگ بکنئے، من
سنگتانی گوں ءَ بھا اِش کننگءِ واستہ وتی کوشستاں
آسر کنیں۔ شمئے دلبڈی مئے واستہ رھشونی ایت۔
تئی کستر
ہیرل شئے تگری
پوسٹ بکس نمبر ۱172 سی۔پی۔او
سیب (عمان)

منی ھم خیالیں برات واجہ عابد!
السلام علیکم:۔ من چہ کراچی ءَ تئی خطءِ جوابءُ
دوغزل دیم داتگ، ماں گورنمنٹ ہائی سکول تربت
ڈسءَ۔ من ءَ اے ھبر مالوم نہ اَت کہ تئی بدلی آپسرءَ
بوتگ۔ بلکیں پیشا ترا نہ رس اتگ انت۔
انوں من دو وار یک نبشتا نکےءُ دوغزل دیم
دیگاؤں۔ مہربانی بکن ماں ایشاں "سرچمگ"ءِ تہا
ھوار بکن۔ شما وتی گل "لبزانکی سرچمگ"ءِ چیردستیءَ
ہر کتا بے کہ چاپ کُتگ، ہمن یک یک دانگے دیم بدیئے۔

منی دُعا اِنت کہ شُمئے نوکیں کتاب کامیاب ببیت۔
تئی وتی
فضل فیضی گوادر

واجہ کاریستر تاکبند ،، سرچمگ ،، سلامت باتئے!
السلام علیکم:۔ سلام ءَ چہ رند عرض ایش اِنت کہ
من ،، سوغات ،، ءِ تہا اے جار ءِ جنت کہ شُما چہ
،، لبزانکی سرچمگ تربت ،، ءِ نینگ ءَ یک نوکیں
تاکبندے ،، سرچمگ ،، ءِ نام ءَ جوڑ کنگ ءَ اِت۔ اے
تاکبند ءِ واستہ منی یک گالے ھم حاضر اِنت۔ اگاں کاگد ءِ
تہا غلطی ے بیت تہ من ءَ معاف بکن اِت، ءُ اگاں
گالانی تہا ردی ے ھست تہ دُرستے بکن اِت۔
شُمئے بازیں منت وار باں۔
تئی کستریں برات
ایم۔ عادل بلوچ
شاھی تمپ

فقیر محمد عنبر
تربت

مهاریگ کئے ؟

(۱)

نمازءِ رند جارچیءَ جار جت ،، واجہاں جمعہ ہاروں مروچی بیران بوتگ ۔ نمازءِ رندا جنازہ ءِ ہنت ۔ وداری بہ بنت ،،

منی کش ءَ ، جمعہ ءِ ناکو زہک دوستین ایندوک ات منا جُستے کُرت ،، جارچیءَ چے گُشت شرّیءَ من گوشاں نہ کپت ،،

،، من گُشتیں ۔ واجہ دوستین ! جارچی گُشیت جمعہ ہاروں ۔ تئی ناکو زہک ، مروچی خداءَ وتی مال کُرتگ ۔ مہلوک ءَ را سوگہ کنگ بوت کہ نمازءِ رندا جنازہ انت ، آپہ جنازہءَ وداری بہ بنت ۔ سرپد بوتے ،،

،، ہاں بزاں جمعہ مُرت بے چارگ ۔ ہے لہتیں روچ ساری گوندیں عیدءِ روچءَ من عیدءِ پڑءَ دیستت ۔ جک جوڑ ات ۔ بارہیں چنے بوتے ۔ چو نہ ات کہ چو زوت بمریت ،،

،، چوں زانا ۔ واجہ دوستین توائیءِ نادراہیءَ سئی نہ بوتگ ئے ۔ تئی گِس ءَ آئیءِ وا دیم پہ دیم انت شمے رءُ آ نیست ،،

،، رؤ آ ئیست ۔ بلے ہمے دنیاءِ گروچیلّان
منا وار نہ بوتگ ۔ منا کسے ءَ آئیءِ نادراہی ءِ حال
ہم نہ داتگ ،،
،، تو چنٹ گُشئے مرگ ءَ را ڈاھ نے گوں ۔ پدا کسانیں
عیدءَ را پیرّیں سئے ماہ اِنت ۔ تو وت بچار ،،
،، اے تئی راست اَنت ۔ بلے !... دوستین ءَ وتی
پشلیءَ چیر دیگ ءَ گپ گونڈ گپت ۔
ایش اِنت مروچی ئیں چاگرد ۔ ہر کس وت اِنت
ءُ وتی عمل ۔ بے نپیں دنیاءِ گروچیلّان ہنچو بے سُدہ
کہ براس ءِ مرگ ءِ حال ءَ شہ جاہ چی ءِ دیئےِ اُشکینت ۔
ہاں کہ گِس اِش دیم پہ دیم اَنت ۔ دگہ مستریں
نپ ءُ فائدہ ءِ کارءِ اں بل ۔

(۲)

ماکردے سنگت نشتگ ءُ دیوان ءَ آتاں ۔
دنیا داری ءِ سرءَ گپ ءُ تران ات ۔ مُراد شہ دیم ءَ
شتگ ءَ گوہست ۔ گُشئے گوات ءَ سوار اَت ۔ یک
سنگتے ءَ گُشت ۔ ،، زانے مُراد ءَ ڈاھے گوں اِنت ۔
مارائے گوں رنہ دات ۔ اے پچون ؟
من گشت ،، تو سئی نہ ئے ۔ مراد مروچان

مزنیں مرد م ے بوتگ ۔ منی ءُ تئی وزیں پو چان چوں
کیمار کنت ؟ ،، منی سنگت منی گپ ءَ شری ءَ سرپد نہ
بوُت ۔ حُبستئے ءَ کرت ۔ ،، چونی ءَ باریں ؟ من ءَ شری ءَ
سئی ءُ سرپد کن ،، من گُشت ۔ گپ ایش اِنت
مراد مروچاں ..... اِنت حال ے رستگ ئے ۔ سرکنگ ءَ دِرک اِنت
،، کئی ..... اِنت ،،
،، دگہ کئی بُوت کنت ۔ منی دپ ءَ چیا نیچ کنے ،،
،، نوں ... سرپد بوتوں دگہ مراد ءِ پادان
چُشتیں گشاد کُجا اِنت ؟ ،،
دنیا اِنت ۔ پدا مروچاں بینگ ہمائی اِنت
کہ کا سگے گوں اِنت ۔

(۳)

باہوٹ وتی نادراہی ءِ درگت ءَ آھنگ اِت ، منی
وتاک ءَ بُندراِت ۔ من زُرت ءُ دیم پہ درمانجاہ ءَ بُرت ۔
جند ے بیراں مرد ۔ نادراہی ءِ سبب ءَ نزور ۔ پادے کش
ہرکجا ۔ موٹل ءُ سیکل موٹل ءِ توار ءِ بیت ، ترس کنت ۔
کِشک ءَ یل دنت ۔ من گُشت ۔ واجہ باہوٹ ۔ ،، تو چو تراس ئیں
اُشتر ءَ ترس کنے ۔ چیا ؟ باہوٹ ءَ گُشت ،، واجہ ۔
من ہما وھد ءَ اے مُلک دیستگ ۔ کہ من وتی

بدءِ نیک شری ءَ نہ زانتگ۔ انگریز ملک ءِ حاکم اَت
بلے ہندءِ حاکم سیٹھ ہری چند اَت بھنگ ءِ بروت اَت۔
دو بے پونتر (بیڈفورڈ) لاری ءِ واھند اَت۔ پسی ڈاکے
ئُبرت ءَ کارت۔ شہرءَ پُشیں موٹلءَ لاری نہ گوَا ہِت۔
روَآءِ مستریں تو چیل حرءِ اُشترآتاں۔ نوں منی عمر
ہفتاد سال اِنت۔ مروچی لاری، گاڑی، موٹل سیکل چم ءَ
رِچیت۔ من تُرسیں منا گاڑی ءِ لگت مہ دنت۔"
"زانا گاڑی ہنچو بے لگام اَنت، کہ وتی کُشک ءَ کُل اَنت
ءُ تی سرءَ درک اَنت۔"
"واجہ لاری بے لگام نہ اَنت۔ بے لگام ہما اَنت
کہ لگام اِش دست ءَ"
"اے پچو نیں گپءَ بوت بارِیں"
"مروچی ئیں مردم گُروناک اَنت۔ چم اِش نزّ اَنت
ڈگارءَ نہ گِند اَنت، زَرّءِ بازی اِنت۔ وَر اَنت.....
کُشّ اَنت...... پُورت اَنت۔ منی نندءَ نہ اَنت"
من زانت کہ باہوٹ پیریں مردے، سرپد اَنت
ہمیشا گشت کہ پیرین ءَ پچ ءَ کن ءُ بُزرور گوں"۔

٭ ٭ ٭

عاقل خان مینگل
شال

پچشانک

مست توکلی ءِ شاعری ءَ دروشم

مست توکلی یک مست ءُ ملنگیں عاشقے اَت۔ آئی ءِ
شاعری ءِ منزیں دروشم آئی ءِ دوست مائی سمی اِنت
آ سمّل ءِ عشق ءَ گنوک ءُ آئی ءِ دیدار ءِ شیدا اِنت۔ پچش
اگہ یک پلّوے ءَ آئرا وتن ءِ رستراني منزن منّزیں کوہ
گیر کیئنت تہ دومی نیمگ ءَ رستراني کوہ ءُ ابیدءِ
ھُشک ءُ ویران اِنت پچوش کہ گُشتی ءِ

رستراني کوہ منزن منّزیں
کوہ گوں سموٗ لڈگاں شرّیں
کوہ مروچی تئی دروشم اَن برّیں

پدا کوٗ نجانی رِد بستگیں لوٗ لگ ءُ گِند ایت۔ آئی ءِ سمّل
گوں کوٗ نجیں گردن ءِ گوں دزگھاراں گیر کیئت
پدا گشیت ءِ

کوٗ نج قطار اَنت مئے دل ءِ درمان نہ بنت
مئے دل ءِ درمان سمّل ءِ پلیں گندگ انت
پدا درین ءِ پیتیں رنگاں گند اِنت آئی ءَ را دوست ءِ

وڑءُ رواج یات کاینت ءَ

دوست منی دریئے کوشتی ماں شَلّیں کوھکراں
چیکان جنت چو سانوڑی آفبندیں جھڑاں
پدا شعب ءِ سمینیں گوات ءِ چیرکے گوزایت ءُ آئی ءَ سمّوءِ
سلام گون اَنت ءَ
بانگھے سرگوات کئیت اَش عنبوئیں شماں
شترّ تا ئیت کہ گون اِنتے سمّوءِ سلام
تاں زِرہ ءَ کشتیّ مست کہت نیلبندیں جھڑاں
پدا بشّام ءِ مُترّءِ جمبر ءَ جُرو نکان گِندایت ءُ زانت کہ وتن ءَ ھور
گوار اَنت ءُ دوست سمّی ءِ گورئیں کُلّ ءَ میّتیات ءَ
من ہذین ءُ شالاں شُما بگیّیں جھڑاں
گرندکناں ءَ پہ وشّ اھتر ءِ کوہ ءَ ماں گراں
رستراں کوہ دامن ءُ کھوراں آف کناں
گردیں ماھلنج ءِ جمبویں کُلّ ءَ ساکناں
رند سمینانی وش اَنت چو سمّو دروشماں
چو چراغ مورنت اَش سمینانی موسماں
مست توکلی ءِ ھیالاتاں ءُ آئی دل ءِ اُپارّاں سَتّل اِنت ایوک ءَ
سَتّل ، واب اِنت یا آگاہ اِنت سَتّل ءَ ذرّیں ذروشما گندایت ءَ
سمّو من دوشی دیثہ گوں واب ءَ شادہاں

سیر سالونکی کرز کنت بے دوشیں گوُزان¹
برینگ کنت پچّاں گوں ہزار توُنیں سُہرنگاں

ستمل آ ئی شاعری ءِ دلبند انت ۔ آئی شاعری ستمل انت
ولے آ چہ دگہ شاعراں بے بارہ نہ انت ۔ مست توکلی ءِ شاعری
شے مرید ءِ عاشقی ءِ جام ءُ دزگ ءِ ھیالی گوناپ دی گون انت
بلکہ یک ہندے ءَ وت گشیت کہ

شے مُرید مارا تتربیئت گوں چاریں سنگتاں
پھُلوڈ ستّے اِشتی گوں رستیں پچمبواں

دگہ ہندے وتی ستمل ءَ اے وڑ گُشیت کہ

پٹرتو پچو مناں پچو کہ پہ حاآتی ءَ مُرید
چوکہ پہ برّاں اختر ءَ پولِش گلّڑے

شے مرید ءِ شعرانی گوناپ ماں مست توکلی ءِ گالاں ات انت
پچوشّں کہ کہ

تئی زہیر سمّو پچر پہ پہسری توُرخ باں
چوکھیرانی آڑویں آساں روخ باں
عاشقی شوکاراں لوارین پیسلو شتغاں
سرداں پادی سُتکغ پچوسیاہیں کمیلڑاں
پادان نال بُستغ چہ ڈغارانی جہاگہاں
پچّاں حون ہیتنگ چہ شفانی گوزوھاویاں

---

¹ بے دوچیں گُڈاں

امیرنگ ءَ جام دُرک ءِ شعرانی گوناپ آئی شعراں اے
وڑ جلشک دنت کہ

دل گنوخیناں کاری نادانی انگلاں
انگلاں کنت و نام گیئرت درشک زامُراں
گریہہ کنت پچّی بیا رواں درشک سمّلاں
ظالم وزوراخ بیثو شہ میڑو منّتاں

مست توکلی ءِ شعر زگریں زبان ءَ انت۔ آئی شعراں
عربی و پارسی ءِ گالوار باز کم انت۔ او آئی شعراں بلوچی
شاعری ءِ پھڑویں مساں دی کار مرز بیتگنت چوش کہ
یلویں بر، درشک زامر، تنگویں دروشم، کچکس دنتاں،
کاگدیں رگ، ریٹویں چم، قرآن ءَ پہریزگ، گورگیں کلّ،
شیشئں دل او دگہ انچیں بازیں مساں انت۔

آزمانک — شنگان

محمد بیگ بلوچ کراچی

میر بہرام خان بُن اصل ءَ وَ اَمیرے نہ بوتگ، ءُ گُش انت کہ یک زمانہ ءِ اے واجکار میر بجار خان ءِ ڈیہ ءِ یک وار ءُ نیزگاریں بگجتے بوتگ ءُ آ زمانہ ءِ آئی ءِ نام ھم بہرام خان ءِ بدل ءَ بارو بوتگ، بلے نوں ھیر ءُ برکت ءَ وتی عقل ءُ زانگ ءُ جفاکشی ءِ آ یک ڈڈ ءُ ازگاریں مردے جوڑ بوتگ اَت ءُ نامے ھم میر بہرام خان اَت۔

میر بہرام خان ءَ را ملک ءُ میراث ءُ چُک زاگ خدا ءَ گنج داتگ اَت، ءُ چہ خدائی داداں آئی ءِ لائق تریں نچّ میر دودا خان اَت کہ پاری چہ کراچی ءَ داکتری ءِ پاس کُتگ ءُ واتر بوتگ اَت۔ میر بہرام خان پہ وتی ھمے لائقیں نچّ ءِ زاماتی ءَ میر بجار خان ءِ لوگ ءَ دلما نگ اَت۔ باز فکر ءُ بیچار ءَ رند آخر یک روچے میر بہرام خان ءَ سانگ ءِ بوتگ ءِ ھاتر ءَ لھتیں کماش میر بجار خان ءِ ماڑی ءَ قاصد کُت ءُ راھی کُت انت۔

میر بجار خان ءَ وتی ملک ءِ ساری ءِ بگجت ءِ دیم داتگیں اے قاصدان ءَ بلوچی رواج ءِ پدا عزت ءُ شرپ دات، بلے آ وتی دل ءَ پہ اے ھبر ءَ سک پدرد ءُ نہ وش

بوت کہ بارو ءِ ڈولیں یک نوکرے ءَ چتور اے جرات کرتگ بلے آئی ءَ وتی زھر قاصدانی دیم ءَ در شان نہ کُت اَنت، ءُ آھانی ھبرانی گوشدارگ ءَ رند، آ اُتاک ءَ شُت ءُ کمے دیر ءَ رند آئی ءَ گدء یک ھُرد ے آورت ءُ قاصدانی حوالہ ءَ کُت، ءُ آھان ءَ گشتگ کہ اِے ھُرد میر بہرام خان ءِ کلوہ ءِ پسّو اِنت۔

ھمے گدء ھُرد ءِ تہا پہ میر بہرام خان ءَ یک زنڈیں شکّانی مان اَت۔ ایشی ءِ تہا یک لبگّیں جامگ ءُ شلوارے، یک لینگڑیں پاگ ءُ جُتّے سواس اَت اَنت۔

اِے میر بہرام خان ءِ اوقات اَت۔ بلے میر بہرام ءَ دل ءَ نیاوُرت۔ آئی ءَ وتی اوقات زُرت ءُ نِز آورت۔

بلے واجہ خدا ءِ کاراں کئے زانت؟

بیست سال ءَ رند میر بہرام خان ءِ یک چُک ءَ زھتے ءَ وتی پیرک ءِ وصیت ءِ پدا ھمے ھُرد گس ءِ دپ ءَ اتکگیں یک سوالی ءِ ءَ را چھت کُت ءُ دات، ءُ اِے سوالی ھدا مُرزی ئیں میر بجار خان ءِ نماسگ اَت۔

گوں ،، اولس ،، کوئٹہ ءِ منّت ءَ۔

غنی پرواز

تزبتے

آزمانک

امانت

آھانی سپر دڑاج اَت ۔ آپہ منزنیں مدتے منزل جنگ ءَ اتنت ۔ یک روچے وھدے آنیمروچ ءَ گیپت اَنت ءُ آھانی راہ ءِ سرءَ ساھگدارین کھورے اَنک گُڈا آھاں پہ نیمروچ ءِ گوازینگ ءَ آئی ءِ ساھگ ءَ داشت ۔

آ چار ھمراہ اتنت ۔ سہ چُک اَتنت ءُ یک ماتے اَت یک چُکے کماش اَت ۔ دومی پورئی ءَ ورنا اَت ءُ سیمی نوک ورنا اَت ۔ بلے ھر سئیں تیار ءُ زورمند اَتنت ۔ مات ءِ عمر چہ شنگل ءُ سورت ءَ شری ءِ سرءَ زانگ نہ بوت ما پرچہ کہ آ سکّیں دُرہ جانیں زالے اَت ، بلے چہرائی ءِ مسترین چُک ءِ عمرءَ پہ آسانی ھلکٹ جننگ بوت کہ مات ءِ عمر بازاَنت ۔

کنوز ءُ سبارگ ءَ رندمات ءُ مسترین چُک ھمے کھور ءِ ساھگ ءَ وپت اَنت ۔ توکی چُک نزیک ءَ ءِ گر کستریں کھورے ءِ ساھگ ءَ وپت ۔ ءُ کستریں چُک گسکے دور تر یک کنبڑے ءِ ساھگ ءَ وپت ۔ ژندی ءِ سوب ءَ چُک زوت واب کپت اَنت ۔ بلے مات واب نہ کپت ۔ آئی ءِ

گیشتر دیگوش وتی بُگل ءِ بُکچہ ءِ نیمگ ءَ اَت کہ آئی ءِ چکانی
پت ءِ گراں بہائیں گنئے مان اَت۔ چرائی ءِ چُکانی پت ءِ
مرگ ءَ رند آئی ءِ زندءِ مستریں مُراد ھمیش اَت کہ
تا وھدے آئی ءِ چُک بابگ ، ھُنزار ءِ تپاک نہ بنت
آ اے منزیں دولت ءِ ھِپازت ءَ کنت۔ آئی ءِ چُک
بابگ وا بوتگ اَتنت بلے تنی وھدی ھُنزار ءِ تپاک
نہ بوتگ اَتنت۔ پمیشا آئی ءَ دولت آھانی دست ءَ دات
نہ کُتگ اَت۔ ءُ ھمے اِنتزار ءَ اَت کہ بارین کدی آ ھُنزار ءُ ۲
تپاک بنت۔ ءُ اے لائک بنت کہ دولت ءَ دست
گپت بکن اَنت۔ دست گرگ ءَ رند آئی ءَ گار ءُ گور
مکن اَنت ءُ چرائی ءَ پورھیں ٹپ ءُ پائدگ چست کُت
بکن اَنت۔

آئی ءَ برے بُکچہ چارِت ءُ برے وتی وابیں چُک
چارِ اَتنت کہ نوں گراں واب اَتنت۔ پدا آ اُمبریگیں ڈول ءَ
ھمے پکر ءَ کپت کہ آئی ءِ چُک کُجام ڈول ءَ ھُنزار ءُ تپاک
بوت کن اَنت ھمے پکر ءِ توک ءَ آ اُبینگ بوتے۔

اناگہا یَر مشئے بُوت ءُ آ گُڑاِت۔ وھدے چم ءِ پچ
کُت ءُ وتی چپ ءُ چاگرد ءَ شانک ءِ دات اَنت تہ دیست ءَ
کہ نزیک ءَ زمینے مردم کشک ءَ اَنت ءُ پیداک انت۔ ءُ چرا
زمب ءَ یک منزل بروتیں مردے سک روک روک ءَ

آھانی نینگ ءَ چارگ ءَ اِنت ۔ پدا آ مزن بروتیں مرد ءِ
گوں وتی ھمراہاں کشک ءَ تاب کُت دیم پہ ھما ہاں
آھگ ءَ لگِّت ۔

"بالاچ ـــ بالاچ !" وھدے آئی ءَ دیست کہ
مزن بروتیں مرد گوں وتی ھمراہاں دیم پہ ھما ہال پیداک اِنت
گُڈّا آ پاد آتک ءَ نشت ءُ وتی مستریں چُکّ ءَ تاوِلگ ءَ
لگِّت ـــ بلے آئی ءَ بُست نہ بوت ۔

"نصیر ـــ نصیر !" وھدے مستریں چُکّ ءَ بُست
نہ بوت گُڈّا آئی ءَ گوں بُستریں توار ءِ توکی چُکّ
ناوُل اِت ـــ بلے آئی ءَ ھم بُست نہ بوت

"منی چُکّ مُراد !" وھدے توکی چُکّ ءَ ھم بُست
نہ بوت ءُ مزن بروتیں مرد گوں وتی ھمراہاں یکدم
نزّیک ءَ رسِت گُڈّا آئی ءَ چہ بیسری ھم گیشتر تُرندیں توارے
وتی کستریں چُکّ ناوُل اِت ۔ بلے آئی ءَ ھم بُست نہ بوت ۔

نوں مزن بروتیں مرد گوں وتی ھمراہاں کھور ءِ چیر ءَ
آتکگ ءُ رسِتگ اَت ۔ آئی ءِ نزّیک ءَ اوشتاتگ ات ءُ
آئی ءَ روک روک ءَ چارگ ءَ اَت ۔ آئی ءَ ابیر را تے ھسم
دُسِت ءَ اَت ۔

" شما چونیں مردم اِت ؟ " مزن بروتیں مرد ءِ
روک روک ءَ بر ءِ آئی ءِ دیم ءَ چمّ سکّ دات اُنت ءُ

ببرے بُکچہ ءَ ۔

" ما مسا پیراَیں ۔ " آئیءَ پہ وت بیہئی پُتہ دات۔

" اے بُکچہ ءَ چے مان ؟ " منزن بروتیں مردءَ پہ تُرندی جُست کُت ۔

" شما زانا چے لوٹ اِت ؟ " آئیءَ پستہ ءِ بدل ءَ وت جست کُت ۔

" ھرچی کہ مئے نصیب ءَ ببیت مالوٹنیں ۔ " منزن بروتیں مردءَ پہ تُرّان گُشت ۔ زال ءَ مارِت کہ اے مردم اِلّم بدیں ءُ ڈنگ بہنت ۔ پمیشا آئیءَ وتی بُکچہ ھِرا مُہر بگل ءَ کُت ۔

" بُکچہ ءَ مُہرا مُہر بگل ءَ مکن ۔ مارا بدئے ۔ اگن نہ گُڈا شہر نہ بیت ۔ " منزن بروتیں مردءَ پہ تُرندی گُشت ۔ ءُ وتی ایزران ءِ سرپیتنگ ءَ لگِت ۔

" بُکچہ شمارا نہ رسیت ۔ " آئیءَ ھم پہ تُرندی درائینت ۔ ءُ باوانک ءَ اوشتات ۔ آئیءَ تیاراَیں چِلگردی لئیءَ دست ءَ اَت ۔

منزن بروتیں مردءَ وتی ھمراہ اشارہ کُت اَنت ءُ آئیءِ اشارہ ءَ رند دُرستاں زال ءِ چپ و چاگرد کننگ ءِ کوشت کُت ۔ بلے آکو آسیں زالے اَت ۔ آئیءَ آوتی چپ ءُ چارگرد کننگ ءَ نئیشت اَنت ۔ ءُ وتارا چراھانی توک ءَ درکُت ۔ پدا آ مردم گوں ایزران ءَ

کتّاں آئی ءَ سہت انت پر۔ بلے آ تاں چراھانی
اندازہ ءَ باز زیات ھنزار، بہادرءُ زورمند اَت۔ آئی ءَ
پہ ڈڈّی دُزّءُ ڈُنگانی مقابلہ کُت۔ تاں دمانے ءَ آئی ءَ
ایوک ءَ گوں دُزّءُ ڈُنگاں جنگ کُت۔ اے نیام ءَ آئی ءَ
پہ ھنزاری وتی ءُ بلکہ ءِ ھیپازت ھم کُت ءُ لہتیں دُزّءُ ڈُنگ
ٹپّی ھم کُت۔ بلے نوں دُزّءُ ڈُنگ سکّ زھرا کپتگ انت۔
ءُ زھرا زھر آئی ءِ سرءَ اُرش کنگ ءَ انت۔

ھمے سہت ءَ آئی ءِ کستریں چُکّ مُرادءَ بست بوت۔
آئی ءَ گُشاد گُشادءَ ھیریں لئے چت ءُ دُزّءُ ڈُنگانی جنگ ءَ
لگِنت۔ دُزّءُ ڈُنگ سکّ بے وار بوت انت۔ پدا توکی
چُکّ نصیرءَ بست بوت۔ آئی ءَ ھم لئے چت ءُ دُزّءُ ڈُنگانی
جننگ ءَ ھور بوت۔ نوں دُزّءُ ڈُنگ سکّ تنرور تر اَنت۔
ءُ چریشی ءَ رند مستریں چُکّ بالاچ ءَ ھم جہ جت ءُ
گوں لئے ءَ دُزّءُ ڈُنگانی جننگ ءَ ھور بوت۔ آ ھر
چہ دُزّءُ ڈُنگاں گیشتر جننگ و کُشگ بوت انت۔ ایدگہ
ھنچو ٹپّی بوت انت کہ پہ تچگ ءَ نالاج بوت انت۔ دوہی نیمگ ءَ
مات ءُ چُکّاں ٹپّ ءُ مالی تاوان باز وارت۔ بلے آھانی ٹپّ ءُ
مالی تاوان آھانی سوب ءِ دیم ءَ ھچ نہ اَنت۔

" نوں وتی امانت ءَ دزگرات۔ "، مات ءَ سارتیں
گیگّ گشت ءُ بلکہ سہ ئیں چُکّانی نیام ءَ ایر کُت کہ آئی ءِ دیم ءَ

نشتگ اَتنت ــ ،، پیر چہ کہ نوں شُما پہ موری یک ھنچیں چکاسے ءَ گوستگ اِت کہ ھزّار ءُ تیاک بوتگ اِت ءُ وتی پت جلال خان ءِ کُٹ ءِ ھِپانزت ءَ شتّری ءِ سرءَ کُت کن اِت ۔

سہ ئیں چکاں گل گل ءَ یکّے دومیءِ نیمگ ءَ چارِت ۔ پدا دیم ءَ گوں مات ءَ گُت ۔ ءُ پہ دوستی آئی ءِ چارگ ءَ لگئت اَنت ۔ آھانی دل چہ جیبزگاں سر ریچ اَتنت ــ بالاچ ءَ گُشت ــ

،، ما تالہ داراِیں کہ تو ءُ ،، بلوچستان ،، ءِ ڈولیں ماتے ءِ چُکّ اِیں ـــ نصیر ءَ گُشت ۔

،، ماتی تو وتی پَرزنتری ءِ سرءَ پورہ کُتنگ ۔ ،،

شہداد ءَ دَزّا ئینت ــ

،، ماتی یدّوں ءَ تو منے جندانی ءُ پت ءِ کُٹ ءِ ھِپانزت کُتگ ــ بلے نوں ماتنی ھِپانزت ءُ کنین ءُ ترا آرام ءُ آسرات بُجا ئینیں ـــ ،،

٭ ٭ ٭

بنی عنایت اللہ قومی سر بسکوڈ

بلوچی

دوڈ ربیدگ

ہرکسءَ را وتی دوڈ ربیدگ دوست بنت ۔ بلوچ راج ہم پہ وتی دود ربیدگءَ پہر بندیت ۔ دوڈ ربیدگ، ہر ہچ راجءِ زندءِ آدینک اِنت ۔ چہ پیدائشءَ بگرداں مرگءَ ڈرسیں راجانی تہءَ دوڈ ربیدگ ہست اَنت ۔ بلے بازءِ دوڈ ربیدگ حرابینءُ بازءِ شرّین اَنت ۔ بلوچانی دوڈ ربیدگ شرین اَنت ۔ کُرّا جاہے اگاں کمزورءُ حرابین چیزے جاہ کئیت گڈّاں بائیدانت کہ آئیءِ سرءَ غور کنگ بہ بیت ءُ آرا دور کنگ بہ بیت ۔

بلوچءِ لوگءَ وھدے زہگے ودیگ بیت آ اِے حبرءِ نشاریت کہ چُک نبکے یاں جنکے ۔ بچکءُ جنک ہردو اللہءِ داد لیکگ بنت ۔ بچکءُ جنکءِ واستہ نازینکءُ شادکامی کنگ بیت ۔ زہگءِ ودی بیگءَ بگرداں ہفت روچاں ہر شپ ہمسائیگ کاینت کپتوکءِ لوگءَ نازینکءَ سپت جن اِنت گوستگیں وھدءَ کپتوکءِ لوگءِ آہگءُ ہر شپ دل صباح نِندگ ءُ بُجدریءُ ضروری بوتگ ۔ اگاں یکّے دومیءِ نندگءَ

نیاہتگ گُڑاں ہنزاں آسک جہل جنگ بوتگ ءُ نابودے قرار دیگ بوتگ ۔ تاں ہفت شپ صِفت ءُ نازینک جنگ بُوتگ ۔ صِفت ءُ نازینکانی تہہ ءَ اللہ ءُ رسولؐ ءِ نازینگ، ہنزاں سہرا ءُ وزبیت گشگ بوتگ ۔ صفت جنوک یکّے ءُ جواب دیوک باز بُوتگ انت چہ صفتاں پہ درور لہتیں چوش انت کہ کئے واب ءُ کئے آگاہ ،، جوابی پہ یک برگشت ءِ بندہ واب ءُ خدا آگاہ یاکہ صِفت ءُ ثنا آں خدا لائق اِنت ۔ جوابی پہ یک برگشت ءِ خدا لائق اِنت ءُ صفت کردَنے ۔ ہمے وڑ ءَ دگہ بازیں نازینکانی تہہ ءَ رسولؐ ءِ ہم صِفت ءُ ثنا ءَ کن اَنت چوکہ واجہ محمد ءُ محمد ءُ محمد لائق ءِ صِفت ءُ ثنا اِنت . واجہ تئی دُرّیں دپ ءُ دنتاں کندنت ءُ تئی ریش کالبی نقش ءُ نگار نت ......

کپتوک ءِ اولی شپ ءَ حلواہ ءُ شیرینی بہر کن انت ءُ ششمی شپ ءَ پس کوش بیت ۔ بٹ ءُ نان ءُ زندیں دعوت یے بیت ۔ میتگ ءِ زال بُول مچ بیت دعوت ءِ ورگ ءَ رند صِفت ءُ نازینک جنت داں صباح ءَ، اے شپ ءَ راشتکاں ہم گشنت ....

اَپے زمانگا کمّیں ہمیر چکانی سر اِش ماں ہیراں بُرتگ ءُ تراشتگ انت ۔ بلے انوگیں وہد ءَ چکانی مُوداں چِلّگی روچ ءَ ماں لوگاں تراش انت ءُ ہمیر ءَ جہالت ءُ

بے وانگی ءَ زمانگ ءَ دگہ شِرک ہوں بوتگ۔ بلے نونیں زمانگ ءَ دُرسیں شِرک تہ بلوچانی دوذ رہبند ءُ رَسم ءُ رِواج ءَ درہتگنت ءُ نوں پیر پرستی ءِ دگہ شرک ءِ پال بازیں کم ترّگ انت۔ پیش ءَ اگاں کسے ءِ ماں گار بوتگ گڑاں مازگ ءِ پال بوتگ بزاں مازگ بند، ءُ پال جن، بوتگ نوں اے سبب کم تر بوتگ انت چیا کہ بلوچانی تہہ ءَ علم ءُ زانگ ءِ روشنی اَہتگ۔ ءُ چک ءِ پیداک بئیگ ءِ چِلّ ءَ وہدیکہ چک ءِ موداں تراشنت۔ اسلامی دوذ رہبند ءَ پیسے کُشنت ءُ خیرات کن اَنت۔ اسلامی دود ءَ ھمے خیرات ءَ راعقیقہ گشنت۔ بچک وہدیکہ بییت تاں بییت دو سالی بوت ءُ جنک دوازدہ یا چاردہ سالی بوت گڑاں سور ءِ بندوبست کنگ بیت سورءَ چہ پیسر سانگ بندی بیت۔ سانگ لوٹگ ءُ جنک ءِ لوگ ءَ بچک ءِ مردم رونت ءُ سانگ لوٹنت، بلے جنک ءِ مردم پیسرءَ پہ سانگ بندی ءَ تیار نہ بنت ءُ ھمے حبرءَ گشنت کہ ماوتی کس ءُ آزیزاں جُہت کنیں ءُ دومی وارءَ وہدیکہ قاصد رونت پدا رضامندی ءِ اظہار کن انت۔ ءُ پیسرا دو چار جوڑا پُچ چار پنچ سُہر جنک ءِ لوگ ءَ سر کنگ بیت کہ اے چیزاں چِٹ گشنت ءُ دو چار سیر گوشت ءُ بِرنج جنک ءِ لوگ ءَ دیم دئیگ بنت کہ

اے چٹ ءَ دعوت گشنگ بیت۔ رندءَ سورءِ تیاری کنگ بیت ءُ مال ءُ مال دئی بیت کہ بلوچی دودءِ مطابق ءَ جہل ءِ مال پہ سورءِ گی دیگ بنت۔ اد ءَ یک گپے ھنلوری اِنت کہ بہ بیت آگپ ایش انت کہ بلوچ باز ھنداں تالا تول انت۔ ھنچو کہ بلوچ تالان انت ھمے بیم ءَ آھانی دودُ ربیدگ وڑوڑ انت اد ءَ کہ سورءِ مال ءُ مال دئی ءِ گپ ءَ من بجاں بلے وتی ہند پنجگورءِ۔ ادءِ سورءِ مال چوش اِنت کہ بچک اش دنت:۔
دہ تولہ سُہر (تلاہ) دوازدہ بندگ ءَ پچ ءُ ڈگار کہ یک بند گےءِ تہہ ءَ دوازدہ بُن ہُچ بنت ءُ دومن نیم تُخم ریزءِ ڈگار گورں نیم ہنگام آپ ءَ۔ پنچ ہزار کلدار نشانگ ءِ واستہ دیگ بیت۔
دان، روغن، مصالہ، برنج ءُ دگہ وردنی سامان گوں سئے پس ءُ یک گوکے ءَ دیگ بنت۔ سُہر پہ سہت ءَ دیگ بنت۔ بلوچی سہت ءُ زیورانی نام چوش اَنت:۔
لانٹھی، کید، سمش، پٹی، زُلفی، تائیت، سری کید، لکل، دُر، نالک، باڈی، پُچلب، ٹِک، جوک، مورچہ، چِکلی، زبادان، ڈولس، ٹاسین، پلک، پُلوہ، لرزک، دنتونک، تلکل، ہار ءُ دگہ بازینے کہ چیزے چہ سُہرءَ اڈ کنگ بیت ءُ چیزے چہ چاندی ءَ۔ گب (بزاں چوڑی)، ٹھک، مُندری، باؤبند، پادینک ءِ سنگہ چہ چاندی ءَ اڈ کنگ بنیت۔ پمے

سہتانی جنگ ء حاطرء زرگرداں ءِ ھے ماں سالونکء
لوگ ءَ مہمان بیت ء ہمے سہتاں جوڑ کنت ء چے زہانگ ء
پیسر بُزرک (سنت) پہ ڈُھل ء سُرنا بوتگ بلے انوگیں
زمانگ ء بُزرک ء واستہ اینکہ تُمب ء دُہل نکن انت
بلکن گوں گونڈیں شیرکنی ءَ کن انت بلوچانی دود ء سرءَ
اگاں کسے زنڈیں کتاب بنبشتہ بکنت بوت کنت بلے ماں
اے گونڈیں چمشانک ءَ من ھما چیز آورتگنت کہ ھر روچ
بنیگ ءَ انت ء بازآشکاریں چیز انت۔ پیدائش ء بُزرک ء،
سور ء مرگ۔

مرگ ء اولی روچ ءَ پس کوش کن انت کہ ایشرا
اول شام گشنت۔ پدا تاں سئے روچ جنین جتا ء مردین
جتا پُرس دارانت کہ شہر ء مردم وتی ء غیر دُرس پہ
فاتحہ ء وانگ ءَ کایںت دستاں دارانت یک الحمد ء
سئے قل ھواللہ وانانت ء پہ مرتگین ء ارواح ءَ بخشاینت
ء سئے روچ ءَ رند پُرس پادکنگ بیت۔ ہتیں پس کشنت
بُرٹ گرادنت خیرات کن انت ء رند اچل ء سال کہ بیت
ھم خیرات کن انت ء ماں سوراں منگیر بندگ مئے ہندا
نیست بلے مئے ایدگہ براتانی گوڑء منگیر بندگ بیت ء
کراچی ءَ چل بندانت۔ البتہ سورانی سرا سرہ پچ بزاں (ڈیلا)

ہر یک بلوچ ءِ ہندا دو دانت ءَ منی نزیک ءَ باز شہریں
چیز ایت پرچہ پہ سور واھند ءَ مزنیں دست گمکی ئے
بوت کنت بلے شرط ہمے یکّیں اِنت کہ یکے ڈیلا دِنتے
پدا وتی باری ءَ دومی ھم بِد نت وتا رءَ چیر دیگ ءِ کوشست ءَ
مکنت۔ اگاں کسے وتی ڈیلا داتگیں ءِ سور ءَ سارٹی نہ بوت
رند ءَ اگاں اشک ءَ معلوم بوت کہ فلاں کس ءِ سور
بوتگ، آ ئیر وت وتی ڈیلا ءَ بِد نت -

آزمانک

رجانک / ابراھیم عابد
تربت

پُنڈوک

"اللہ ءِ نام ءَ واجہ یک کلدارے"

من ولی چمّ کہ چہ کتاب ءَ چِھت کُت اَنت تہ دیست کہ یک جنیادے منی دیم ءَ اوشتاتگ ءُ دست ئے منی نیمگ ءَ شہاڈرتگ۔ اگاں چہ تالِہ ءَ آئی ءَ را پنڈگ ءَ مجبور کُتگ اَت بلے چراِئی ءِ گوناپ ءَ آئی ءِ گُوستگیں شرّ دُرّو شمیں جوانی ءِ نشانی گِندگ بوت اَنت۔ آئی ءِ انارِکانی سرءَ سُہری ءِ جاگہ ءَ زردی ءَ گپتگ ات، بلے تنیگا انگت آ قدرت ءِ یک ڈولدارین نمونگے گندگ ءَ اتک۔ اے مھگونگ کساس بیست ءُ شش یا بیست ءُ ھپت سال ءِ جنیادے اَت کہ نگیگیں جاوراں آئی ءَ را وھدءَ چہ ساری پیر کُتگ اَت۔ آئی ءِ آھوگیں چمّ کنڈءَ کپتگ اَت اَنت، ماھیں دیمءَ ھُشک ھُشک اَت ءُ انارین رگّان ءَ ڈُکّال ءَ گپتگ اَت۔ من تاں دیرءَ آئی ءِ ماھیں دُرّو شم ءِ کتاب ءَ وانگ ءَ مشکول اَتاں کہ اناگت ءَ آوازے اَتک

,, واجہ پہ چارگ ءَ نے ہچ بِدِ نے اللّٰہ ءِ نام آئی کلدارے ۔ من تراد عا ءَ نیک کناں ،،

من یکدم پچلرزاتاں ۔ اے دیم ءُ آدیم ءَ چارات تہ بازیں رھگوزی بے منی سرءَ رِیشکند کنگ ءَ اَت ۔ آھانی چارگ ءَ گوں ، من پَشَل بوتاں ۔ زوت زوت چہ کیسگ ءَ کلدارے کش اِت ءُ آئی ءِ دست ءَ دات ، ءُ سیگارءَ سوٹ دیاں بوت ءُ شتاں ۔ من تاں دیرءَ ھمے پنڈوکیں جنین ءِ ھیالانی مُجاں گار بوتاں کہ اناگت ءَ چہ منی پچیّیں نیمگ ءَ یک ٹھکے ءِ توار رست ۔ چَک جت چارات تہ دیست کہ سَے ، چار بچک اَنت ، آئی ءَ را کلاگ بندگ ءَ اَنت ۔ آ بیچارگ ءَ آہ سرد ے کش اِت ءُ زوگ ءَ لگِت ۔ اناگت ءَ من ءَ ھمے ھیال اَتک کہ من پرچہ آئی ءَ را اِے جُست ءَ مکناں کہ آئی ءَ را کجام جاوراں پہ پنڈگ ءَ مجبور کتگ ۔ ھمے حال ءِ معلوم کنگ ءِ ھاترءَ من پنڈوک ءِ پُشت ءَ زوگ ءَ لگّناں ۔ نوں آ چہ بازارءَ دراتکگ ات ءُ دگے ءِ سرءَ زوگ ءَ اَت ۔ من ھم آہستہ آہستہ آئی ءِ پُشت ءَ زوگ ءَ لگّتاں ۔ یدا من اِے دیم ءُ آدیم ءَ چارات کہ چو نہ بیت کہ من ءَ بچاروکی مردمے بگِندایت ۔ چارگ ءَ رندمن وتی دل ڈڈ کُت ءُ آئی ءَ را توار جت کہ

,, من ترا یک گپّے ءِ جُست ءَ کناں ،،

"پہ جنت کنئے واجہ! تو وَ یک گران ءُ شرپدارین مَردُمے ئے۔ اگاں تئی پجّارہ وکیں مَردُمے ءَ ترا گوں من گپّ ءُ تران ءَ دیست، تہ چاگرد ءِ تہا کم شرپ بے۔ من ءَ بِلّ! وتی راہ ءَ بگرءُ برو"

ناں! من ءَ وتی اِے دردناکیں حالت ءِ داستانءَ بگش گوں، "ءُ وھدے من آئیءَ را زیادہ زور پردات، تہ گُشگ ءَ لگّت کہ زرّدارین مردُمے ءِ داستان تو گوش بداشتیں کہ ترا چیزّے رس اِت، منی داستانءَ اَبید ءِ غم ءَ ترا چہ رس اِیت؟ منی کِرّ ءَ اِے زوراکیں چاگرد ءِ رنج ءُ اندوہ ءُ ناوَسیاں اَبید دگہ ہچ نیست۔ پدا آ رَوگ ءَ لگّت ءُ من ءَ گُشتءِ کہ منی رندءَ آھان بو۔ من آئی ءِ رندءَ رَوگ ءَ لگّتاں۔ ٹوھیں پندے ءُ بُرگ ءَ رند یک قبرستانے دَرا بُوت۔ قبرستان ءِ چپّیں نیمگ ءَ یک کاش ءِ گُڈّے اَت۔ نزّیک ءَ دو چلّ ءُ بیگاریں چُکّ حاکی لیب ءَ اَتنت کہ چہ حاک ءَ پلیٹ اَتنت۔ آ وتی گُڈّک ءَ پتّرت ءُ دمانے ءَ رند من ءَ آوازے دات کہ واجہ توک ءَ بیا۔ من توک ءَ پتّرتاں۔ لوگ ءِ یک گُنڈے ءَ یک کوھن ءُ درتگیں چادرے کپتگ اَت۔ دگہ نیمگے ءَ یک دیگے ایر اَت کہ ھُدا بزانت کجام زمانہ ئیگ اَت۔ من تنیگا لوگ ءَ اِے دیم ءُ

آدیم ءَ چارگ ءَ اَتاں کہ آئی ءَ وتی داستان بُنگیج کُت ۔

وہ منی پت یک مزور ءِ اَت ۔ من وتی مات ءُ پتانی
یکّیں چُک اَتاں ۔ آھاں وتی گُشادءِ تواں ءَ من ءَ گل ءَ
شادکنگ ءِ جُہد کُت ۔ وھدے من رُست ءُ جنین بوتاں
بزاں سُوری بوتاں تہ آھاں من ءَ ھموں گوں یک مزور ءِ
سُور دات ۔ منی جود ءَ راگوں من مزنیں مِہر ءُ دوستی بے
ھست اَت ءُ من ھم پرائی ءَ اِنچوش اَتاں ۔ آروچ ءَ
وھدے پوریات ءَ مزوری ءَ شُت ، تہ من دروازگ ءَ
دپ ءَ آئی ءِ رھچار اَتاں ۔ ہیزّان ہیزّان ءَ وھد گوزان
بوت ۔ مارا دو چُک بوت ۔ منی چُکّانی پت ءَ را یکے
روچے اناگت ءَ موٹلے ءَ وتی ھرجاں جت ۔ آئی ءِ حون ءِ
گِرگ ءِ واستہ آئی ءِ لہتیں بیل ءُ سنگتاں تنگ ءُ تاچ
کُت بلے غریبانی گتّاں کئے گوش دار ایت ؟ منی
سرءَ جنجالی ءُ مصیبتانی کوہ کپگ ءَ لگِت اَنت ۔ نوبتے
گژنہ لاپی ءَ اتک ءُ سر بوت ۔ اے وھدءَ منی مات ءُ پت
ھم بیران بوتگ اَتنت ۔ ھمے میانجی ءَ منی سیھی چُک ھم
ودی بوت ۔ من وتی گوش ءِ دُرّاں ءَ بہا کُت ءُ تاں
لہتیں روچ ءَ وتی چُکّانی لاپ والینت ، بلے تاں
چُنت روچ ءَ ایشاں منی وھد تیلانک دات کُت ۔

آ مہ کارا ے چاریں پۂ کانی نہ زہم ئنت ۔ یک روپے
انا گت ءَ منی کستریں چُک ناذرُواہ بُوت ۔ دوا ءِ درمان ءِ
واستہ منی کرّ ءَ پیسہ نیست اَت ۔ چُک ءِ حالت حراب
تر بُوان بُوت ۔ من ھمے ھیال کُت کہ ڈاکتر ءِ گوڑ ءَ
روان ءُ آئی ءَ بہنت ءِ لیلاکناں ، ءُ وتی دردناکیں
داستان ءَ آئی ءِ دیم ءَ بیان کناں ، بلکیں منی سرا
رحم بکنت ءُ من ءَ کمّو دوا ءُ درمان بہ دنت ۔ بلے اے ظالمیں
چاگرد (معاشرہ) کسّی درد ءُ غم غماں گوں وت ءَ جبرنہ کنت ۔
اے زوراکیں چاگرد کسّی ہمدرد ءُ غموار نہ اِنت ۔ اِے ناترسیں
چاگرد ءِ دُرسیں مردم حیوان اَنت ..... حیوان ۔ ایشانی ڈوبرا
تہا دل نیست ۔ سِنگ اَنت .... سِنگ

ڈاکتر ءَ من ءِ پرچی بے دات کہ بروا ے درماناں چہ
درمانی دوکانے (میڈیکل اسٹورے) ءَ بہا بگر ۔ من باز
پریات کُت کہ من ءَ زرّ نیست ، اِے درمانان من ءَ
چہ وت ءَ بدئے ۔ بلے آئی ءَ منی عرض ءُ پریات گوش
نداشت اَنت ۔ ءُ من ءَ تیلانک دات ءُ در کُت من چُکّ ءُ
را زُرت ءُ لوگ ءَ اَتکاں ۔ چُکّ ءِ حالت سک حراب اَت ۔
من ھمے ھیال کُت کہ چہ یکّے ءَ من ءَ وام زورگ لوٹیت ۔
وھدے من وتی نزّیک ءِ دوکاندار ءَ گوں کمّو زرّ ءِ واستہ
دزبندی کُت تہ آ من ءِ حرابیں چمّے ءَ چارگ ءَ لگّت ۔

من آئی ءِ مطلب ءَ سر پد بوتاں۔ آئی ءِ گُل ءَ راتابیں
شھماتے گوَرداتءُ لوگ ءَ اَتکاں۔ من لوٹ اِت کہ
پہ وت ءَ کارے شوہاز بکناں، بلے منزِلیں تنگ ءُ تاچے ءَ
پدھم من ءَ کار نہ رس اِت۔ نا اُمیت بوتاں، ءُ بازار ءَ
پِنڈگ ءَ نگِتاں۔ وھدے من واتر لوگ ءَ اَتکاں
تہ منی چُک ءِ را ھُداء ءَ وتی مال کُتگ اَت۔ آئی ءِ مرگ ءِ
غماں لھتیں روچ من سُدّی ءُ ساری نہ بوتاں وھدے
ہوش ءَ اَتکاں تہ چاراں کہ منی نازاکیں چُک شُدءِ ساہار ءَ
تلوسگ ءَ اَنت تھنا بوتیناں تہ وت کُشی کُت بلے
اے دوئیں چُک منی گوَر ءَ لوپ اَتنت۔ واجہ ھُداء ءَ آھانی
ھکّ ءُ حساب منی سر ءَ کُتگ اَت۔ آسرکار مجبور بوتاں،
ءُ دوبار پِنڈگ بِنا کُت۔ یک جُلوندیں لوگ ھست اَت،
آمنی جوڈ ءِ کس ءَ کوءِ سنیاداں چمّن تَچ گِپت۔ ناکامی ءَ
اے کُڈّک ءِ تہا وتی زندءِ چاریں روچاں گوازینگ ءَ یاں۔
تو نوں وت بگش کہ ایشی ءِ تہا منی گُناہ چے اِنت
کہ من یک پِنڈو کے جوڑ بوتگاں۔ من وھدے اے
کُڈّک ءِ تہا پہ بے وسی نگّی جناں مرّاں،
تہ منی چُک پِنڈگ ءَ امید دگہ چے کناں؟ پرچیکہ آھاں
وتی مات ءَ رہ اچم وت پِنڈگ ءَ دیستگ۔"

اِے گپّانی منی کرّا ہچ جواب نیست اَت ۔ منی دل ترّگ ءَ لگِت ۔ یکدم دست کیسگ ءَ بُرت ءُ دَعی نوٹے آئی ءِ دیم ءَ چگل دات ءُ گریوگی چمّ ڈنّ ءَ دَراتکاں ، بلے تئیے وھدی من حیراناں کہ اے دھیں کلدار آئی ءِ کُجام درءِ رَواَنت ؟

ایٹم ءُ ایٹم بمب

مرچیگیں دورءَ ہر بپٹ ءُ پول ءِ کہ ایٹم ءِ بابت ءَ بیئگ ءَ اِنت ءُ اے بپٹ ءُ پولانی آسراں کلیں دنیا اَجکہ گنگ۔ اے دُرستیں بپٹ ءُ پولانی بُنپد مرچیگ ءَ چہ دو ھزار سال سرتر یونان ءَ ایر کنگ بیئگ۔ یونانی زبان ءِ تہا ,,ٹوم،،(TOM) بہر کنگ ءَ گوْش انت۔ آریائی زبانانی تہا ,,آ،، نہ ءِ گال ءِ۔ انچو ش کہ ھندی زبان ءِ تہا ,,اٹل،،(نہ ٹلنے والا) ,,اجان،، (نہ جاننے والا) ءِ بزانت ءَ دینت ، ھمے وڑءَ یونانی زبان ءِ تہا ,,ایٹم،،(ATOM) ءِ بزانت اِنت بہر نہ بیّوک۔ یونانی فلسفی زینو ایلیائی ءَ گوْشتگ اَت۔ ,,دنیا ءِ تہا مادہ یک بدل نہ بیّوکیں چیزے۔،، ایشیءَ چہ پد دمقراط اٹک ءُ آئی ءَ اوّلی رندءَ دنیا چہ ایٹم ءَ زانتکار کُت۔ ءُ ایٹم ءِ نام ھم دمقراط ءِ پر بستگیں نامے۔ آئی ءَ گوْشتگ اَت۔

,,دنیا ءِ ہر چیز سک کسانیں ءُ بہر نہ بیّوکیں ایٹماں چہ جوڑ بیئگ انت،، دمقراط ءَ وتی اے اٹکل دو ھزار سال ءَ چہ سرتر پیش کتگ اَت۔ اے درگت ءَ گیشتر ھمے اٹکل منّگ بیئگ اَت۔ بلے اے اٹکل ءِ ضدءَ ھم بازنبشتہ کنگ

بیئگ اَت۔ دُزرستاں چہ سرترءَ افلاطون ءَ ءُ ارسطوءَ ایشیءِ ھندءَ
نبشتہ کُت۔ پدا ایپی کیوریس ءَ ایشیءِ تہا ھمینچو گیشی آرت کہ آئی ءَ
ایٹم ءِ وزنی بیگ ھم بیان کُت۔ آئی ءَ گوشت "ایٹم چہ وتی
وزن ءَ کپ اَنت" گوں ھنیں ھندوستان ءِ بُدھ مت ءُ جین مت ءِ
منوکیں زانتکاراں ھم کساس ھما اُلکل پیش کُت کہ دمقراطیس ءَ پیش
کتگ اَت۔ بلے پہ جزم گوشگ نبیت کہ آیاں وتی اُلکل چہ
یونان ءَ زرتگ اَت یا وت گیشینتگ اَت۔

ایٹم ءِ نوکیں اُلکل برطانیہ ءِ سائنسدان ڈالٹن ءَ 1808ءَ
پیش کتگ اَت۔ برطانیہ ءِ مشھوریں سائنسدان سر جے جے تھامسن
اولی مردم اَت کہ آئی ءَ یک منزنیں پٹ ءُ پول ءَ چہ رند الیکٹرون
دریگیتگ۔ ایشی ءَ چہ رند لارڈ رتھرفورڈ ءَ اٹک ءُ آئی ءَ اے
اُلکل پیش کُت کہ "ایٹم ءِ تہا یک (مرکزہ) ءِ اسہت ءُ ایٹم
وت گیشتر تہ ھیچ اِنت"۔ لارڈ رتھرفورڈ ءُ فریڈرک سوڈی ءَ
یک انچیں اُلکل ے پیش کت کہ ایٹمی دنیا ءِ تہا یک آشوب ے
اتک۔ چہ ھزاراں سال ءَ گوشگ بیگ ءَ اَت کہ ایٹم بہر
نبیت۔ بلے اِشاں گوشت کہ ناں ایٹم بہر بیت۔

دو ورنائیں سائنسدان ارنسٹ والٹن ءُ جان کوکرو فٹ
اولی سائنسدان اَتنت کہ آیاں کیونڈش لیبارٹری کیمبرج ءَ ایٹم ءَ
را اولی رندءَ پروشت۔ اے کارءِ واستہ دوئیناں ھوری ءَ
نوبل انعام دئیگ بُوت۔

مزنیں جنگ ءِ (جنگِ عظیم ءِ) درگت ءَ انچو مارگ
بیتگ ءَ ات کہ اگاں ایٹم بمب (بم) جوڑ کنگ بہ بیت
گڑا آ یک زبردستیں تباہ کاری ئے کت کنت ۔ آ وھد ءَ
باز ءَ گوشتگ ات کہ اے ایٹم بمب جوڑ بیت نکنت ءُ باز ءَ
گوشتگ کہ ایٹم بمب بہ جوڑ بیت نکنت ۔ ھوا ئیے
لشکرانی مسترانی ھم ھیال ءُ لیکہ ھمیش اِتنت ۔

آئن سٹائن ءَ امریکہ ءِ پاگواجہ روزویلٹ ءَ را یک نمدی ئے
نبشتہ کُت ۔ اے نمدی ءَ جنگی مسترانی لیکہان ءَ بدل کُت ۔
ءُ یک انچیں کارے بنا بُوت کہ آئی ءِ آسر ءَ پنچ سال ءَ رند
جاپان ءِ سرا اوّلی ایٹم بمب دور دئیگ بُوت ۔

ایٹم بمب ءِ بنداتی رھبند ایٹم ءَ را قوت ءِ تہا بدل
کنگ ءِ دومی نام اِنت ۔ اے بمب یک گرانیں مادنی ئے.
انچوش کہ یورانیم یا پلوٹونیم ءِ ایٹماں چہ جوڑ کنگ بیت ۔
ایٹمانی پُرشت ءُ پڑوش ءَ چہ یک ترسناکیں توارے، ھورچوکیں
گرمی ئے، تباہ کنوکیں زرن ءُ جکس ئے ءُ یک گرانی ئے
پیداگ بیت ۔ اے گرانی یک جنزے ودی کنت۔ ایشی ءُ
دِیتانی ءُ جمبرانی دپ ءَ پُوکیں تیوگیں ماہ دارانت۔ ایٹم بمب ءُ
ترّاک ءِ تاہکاری ءِ سوب ءَ دُرستیں دَرچک زہرجت
بنت ۔ ایٹم بمب ءِ ترکگ ءَ یک ادارکے ءَ چہ ھم کمتر وھدہ
لگیت ۔ ایٹم بمب ءِ ترکگ ءَ گوں ھور، بمب ءِ زہر جنتیں

مسالہ گوات ءِ تہا چست بنت ءُ پدا میزان میزان ءَ
یک دراجیں ھنندے ءَ ایر نند اَنت ۔ چہ ایشی ءَ ودی بینگیں
یک زہر جت ءُ کشوکیں رُنزن ے (شعاع) پیداگ بیت کہ
آ ہچ چیزے ءِ زندگ بیگ ءَ نئیلیت ۔ اے بمب ءِ اثر
منندیں ھنداں تہ سالاں سال ہچ چیزے آباد بیت نکنت ءُ
ناں اُود ءَ کشت ءُ کشاری بیت کنت ۔ دنیا ءِ تہا ایٹم
بمب ءِ اوّلی زانت کاری (تجربہ) 16 جولائی 1945ء ءَ
سُہب ءِ پنچ بج ءُ سی منٹ 5:30 ءَ نیو میکسکو (امریکہ) ءَ
کنگ بیگ ءُ ایشی ءِ تہا پلوٹونیم مادن ءِ ایٹم کارمرز
کنگ بیگ اتنت ۔ ایشی ءِ قوت 20,000 ٹی۔ این
ٹی (بارودی قوت) ءِ برابر اَت ۔
دنیا ءِ اوّلی ایٹم بمب 6 اگست 1945ء ءَ جاپان ءِ
شہر ھیروشیما ءِ سرا دور دئیگ بیگ اَت ۔ اے
ایٹم بمب ءِ وزن 9 نوھزار پونڈ اَت ۔ آئی ءِ نام (لٹل
بوائے) اُردیں بچک) ایر کنگ بیگ ات 1850 فٹ
(یک ھزار ہشت صد ءُ پنجاہ فٹ) ءِ بُرزی ءَ چہ دور دئیگ
بیگ اَت ۔ چہ اے بمب ءِ جنگ ءَ کساس 70 ھزار
(ہفتاد ھزار مردم) بیران بُوت ءُ دگہ ہمینچو مردم ٹپّی
ٹُوری بوت ۔ اے بمب ءِ قوت ھم 20,000 ٹی۔ این
ٹی اَت ۔ چہ ایشی ءَ سے روچ رند جاپان ءِ دومی شہر

ناگاساکی ءِ سرءَ کہ دومی ایٹم بمب دَور دئیگ بیتگ اَت آئی ءِ نام (فیٹ بوائے) زنڈیں بچک) ایرکنگ بیتگ اَت۔ ءُ ایشی ءِ وزن ۱۰ ھزار (دہ ھزار) پونڈ ات۔ چہ اے ایٹم بمب ءِ ترکگ ءَ 36 ھزار (سی ءُ شش ھزار) مردم بیران بوت ءُ دگہ ۴۰ ھزار (چِل ھزار) مردم ٹپّی ٹُوری بُوت۔ اے دوئیں بمبانی جنگ ءَ چہ جاپان اپچو نزور بُوت کہ آئی ءَ ۱۴ اگست 1945 ء ءَ سلاہ دَور دات اَنت۔

روس ءَ وتی اوّلی ایٹمی زانتکاری ستمبر 1949ء ءَ کُت ءُ اے پڑءَ امریکہ ءِ وت سری ہلاس بُوت۔

ہائیڈروجن بمب رندءَ جوڑ کنگ بیتگ کہ ایشی ءِ تباہ کاری چہ ایٹم بمب ءَ باز گیش اِنت۔ اگاں یک جاگہے ہائیڈروجن بمب جنگ بہ بیت تہ آئی ءِ تابکاری کساس 200 دوصد میل ءَ تالان بیت ءُ اے حدّ ءِ تہا ہچ ساہدار نہ مان اِیت۔

چہ ایشی ءَ ھم ترسناک تریں بمب کوبالٹ بمب اِنت کہ آئی ءِ تباہ کاری کساس جنگ نبیت۔ امریکہ، روس، برطانیہ، فرانس ءُ چین ءِ سلاہ جاہانی تہا ہزوریں ایٹم بمب اَست اِنت۔ اے بمبانی کم کنگ ءُ دارگ ءِ واستہ یک میان اُستمانی عہدنامہ ہم اَست اَنت۔ بلے آ اپنچو دَرد ورگ نہ اِنت کہ آئی ءَ ورگ لُوٹ اِیت۔

شو

ڈاکٹر فضل فیضی
گوادر

مات ءِ خط

پداتئی پیسہ ءُ کلدارانی "منی آرڈر" رسِت۔
تو نبشتہ کُتگ کہ شما وت ءَ راتنگ ءُ تکلیف مکن اِت۔ ہر وڑیں چیزے ءِ ضرورت بُوت، گُڈا ں شما اُلمی ءَ نبشتہ بکن اِت۔ شمارا ضرور رسیت۔ ہاں! تو اِے ھم نبشتہ کتگ کہ وھدے تو خط نبشتہ کنئے گُڑاں وتی نِشارءَ ھم دعا نیک ءُ سلام نبشتہ بکن ئے۔ چوکدی بُوت کنت ءُ کہ چَم دوست ببیت ءُ مِتاچ دوست مبیت۔ آ، منی ھم دیدگ ءُ دیدوک اِنت۔ تو من ءَ دوست ئے، تئی ھاترءَ اے کوھیں غم ھم من ءَ دوست بیت (غم پرائی ھم) آئیءِ من سک منّت واروں کہ من ءُ دیستگ ئے ءُ ناں من ءُ زانت۔ ہمینکس زانت کہ من آئیءِ ترُّوں۔ آرا اسلام ءُ دُعا بدئے۔
بلے ہاں! تو پہ وشی وتی مات ءُ پت ءِ حق ءِ ادا کُرت نکنئے۔ تئی دین ءُ ایمان، دنیاءِ تہا زرّءِ نزّارگ ءُ مال ءُ

دولتءِ جم کنگ اِنت ترا اِے عیالءَ زانگ نیست کہ ایشی ءَ ابید، ماتءُ پتءِ حق پجے اِنت۔ ما دو کپتگیں پیرءُ عاجزیں مَردُماں۔ زندءِ روچاں تیلانک دیگاہاں۔ لہتیں روچءِ مہماناں۔ ما پہ تئی چارگءَ ھُدوکءُ ھِیتاراں۔ وتی نُماسگءِ دیدارءَ نِشار رہچار اِنت۔ باری کدی بیت کہ مئے ھشکءُ مُلوریں لُنٹانی سرءَ وشّیانی ھسور بگواراَنت۔ منی نِشار گوں وتی ٹہلءُ سینگارءَ دَرءُ دیوالاں چو چاردھی ماہءَ، روچءَ وش تبیں شہےءَ بجنت ءُ پسماں وشّیانی نوبت بیئت۔

اے دنیاءِ تہا مرچاں مردمانءَ مالءُ دولتءِ گرءُ لانچءَ چہ وتی برّاتءُ گوھار، ماتءُ پت، ءُ لجّءُ میاراں بے کمار کرتگ۔ ماتءُ پتءِ حق پہ مالءُ متاءُ کلدارءِ دیم دئیگءَ ھِلاس نہ بنت۔ آھانی دلے آرام اِیپت، گوں تئی نرمءُ نازرکیں گامءُ رواجاں۔ وھدے تو گوں وتی لوگیءَ منی ویرانیں کُڈّءَ کائے اَنچو بزاں نے کہ منی کوریں چمّانی روکءُ روژنائی اَھتءُ شپءِ تنجءُ تہاری رَوت۔ ئیلءُ شوشنگءُ بہارءِ موسم وھدے کئیت، گڑاں من زانیں کہ منءَ منی گلّیں جہان رست۔ اَبیدِ تو اِے وھدءَ منی دپءَ ہرتام زھر اِنت۔

زندگی جور اِنت ءُ ھوش گار اِنت۔ تو زندگ ءَ حیات بئے،
پمن گنج اِنت۔ اے مال ءُ دولت منی کارءَ نیا ھنت۔ اَنچو کہ
اے بہشال اِنت۔

گُش اَنت کہ یک بالی مُرگے شُدءَ گُڑن ءَ سک
تاہان بوت۔ آ پہ وتی لاپءِ گُڑن ءِ کُشگ ءِ ھاترءَ
آجگاھانی سرءَ پیشکا نڈگ ءَ لگّت۔ ہاں ہاں آرہ ایک
گراں بہائیں لال ءُ یاقوتیں فُہرسگے رسہت۔ آبالی مُرگءَ
یک منزنیں آہ سردے کش اِت ءُ گُشت ئے کہ ایسوز!
اِے یک دانے یا چناءُ غلّہ یے بوتیں کہ منی لاپءِ گُڑن
شُہت۔ بچار! حقیقت ءَ مال ءُ دولت کارءَ نیتیک۔

منی بچ! اَنچیں بَربہیت کہ ترا کلدار کیشتگ ءَ اِنت
بلے آچیزے ترا پہ پیسہ ھم نہ رسیت۔ گہتریں چیز انسان ءِ
زندگانی اِنت۔ اے وھدءَ کہ تو نیائے، مرگ ءَ پد
گڑاں تئی مرضی اِنت۔ مئے دل ءِ ارمان گوں ھاک
بوچاں ھوار بنت، پدءِ پشومانی تئی کارءَ نیئیت۔

منی فرزند! تو یک دمانے تہنائی ءُ ایوکی ءَ گوں دل ءَ
جہلانکیاں پکرءُ ھیال بکن۔ انصاف ءِ شاھیم ءِ تہا
یک نیمگے وتی کلداراں بکن ءُ دومی نیمگ ءَ مات ءِ مہر
محبت ءُ حقّاں۔ نوں گوں مات ءِ شُشتگ ءُ شیریں

پچاں بچار! کجام نیمگ چہ آمودءَ جہل ترہیت ءُ کجام نیمگ برز تر۔ گڑاں تو وت فیصلہ کرت کنئے۔ بس اللہ ترا زندگی بہ دنت۔ تو وتی فرض بازا ادا کرتگ۔ نوں اولیءُ گڈسری فرض ءِ ادا کنگ ءِ واستہ پتے کفن ءُ لہتیں وال گُد دیم بدئے۔ گڑاں بزاں تو وتی فرض ادا کرت ءُ منے دلءِ ٹپانی درمان نے بوت۔

ریڈیو پاکستان تربت ءِ
نامداریں جارچین
" اسلم جاوید "
کہ گوشداروکیں براتانی ءِ و شیریں توار ءُ
جارچینیءِ شریں وڑءُ ڈولءَ ھدوناکءُ
" ٹنگ آنت۔ "

واحد بُزدار کوہ سلیمانوی شال ے

میھتیو آرنلڈءِ لبزانکی شہرگداری

میھتیو آرنلڈءِ زمانگ ءَ شرگداری یک کمترین چیزے لیکگ ءُ زانگ بیت بلے آرنلڈءَ ایرادءُ ایرادگرءِ منصب ءُ کارگوں سرجمی ءَ پیشداشتہ چریشی ءَ ایرادءِ ساک ءُ پیت پدءُ بُرز بیتہ۔ آرنلڈ ادبءِ وت منزیں شہرگدارے اَت۔ آئی ءَ نہ ایوک ءَ چہ وتی کاری ءُ پگری ایراداں گوں ادب ءَ بارو ءَ شرتریں سوج ءُ عیال دیم ءَ آورت بلکن ایرادءَ دیم ءَ یک نوکیں منزیں کارءُ مکسدے پیشداشتہ۔

شرگدارے ھیسیت ءَ آرنلڈءَ وتی زمانگ ءَ منزیں مکامے پیدا کتہ ءُ آئیءِ گوشتن سندءِ ھیسیت ءَ پیش کنگ بوتنت چوش کہ یک زمانگے ءَ ارسطوءِ بارو ءَ گشگ بوت کہ "ارسطوءَ چوش گوشتہ"

ارسطوءِ ڈول ءَ آرنلڈ وتی زمانگ ءَ باز مشہوراَت ءُ شہکرد یونانی مفکرے ھیسیت ءَ مشہور بیتگ کسانیں چیزے نہ انت آرنلڈءَ وتی ایرادی پگری حوالہاں گوں رومانوی سکین ءَ

چہ ودی بوتگیں تارۓ ھتار خستم کنت ءُ پدا ادب ءَ تہ ءَ راہ ءُ
راھبندے ودی کنت ۔

آئی ءَ رومانوی لیکھاں چہ برھلاپ کلاسیکی راہ زُرت ۔
ھربرٹ پال نمشتہ کنت کہ آرنلڈ ءَ پہ دومیگ ءَ ایراد گرگ
شون داتہ ۔

سکاٹ جیمز گشیت کہ تا پنجاہ سالاں انگلستان ءِ ملک ءَ
تہ ءَ آرنلڈ ءِ مکام گوں ارسطو ءَ گوشہ پہ گوشہ بیتہ بلے ارسطو ءِ
ایراد گرچہ آرنلڈ ءِ ایراد گرءَ جتا انت ۔ سکاٹ جیمز ءِ اے
نمشتنگ راست انت کہ ارسطو ءَ ازم ءِ سیادی گوں شھرگدار ءَ
بستہ آرنلڈ ءَ شرگدار ءِ سیادی گوں مھلوک ءَ داشتہ ۔ آرنلڈ ءِ
کماں ایش انت کہ آئی ءَ ادب پہ زندءِ حوالھاں گوں وَ زندءِ چہ
ایرادءِ حوالھاں گوں گندگ ءُ چکاسگ ءِ کوشست کتہ
" لبزانک ءِ زندءِ ایراد گشگ " ءَ آئی ءَ نہ ایوک ءَ " لبزانک ءُ
زندءِ " سیادی ءُ رشتہ سوگو ءُ مھکم کتہ بلکن آئی ءَ
" ایراد ءَ را سرجمی ءُ پیلویں زندءِ ایراد " ءِ منصب سرءَ نیادیتہ ۔

آرنلڈ نہ ایوک ءَ ادب ءِ ایراد گرے ات ۔ بلکن آ ایراد ءِ
دہ ایراد گرات ۔ ادب ءِ بارو ءَ آرنلڈ گشیت کہ لبزانک زندءِ
ایراد انت ۔ آرنلڈ ءَ اولی بار ءَ لبزانک ءُ نہ زندءِ درنیام ءَ
یک مھکمیں رشتگءِ نشاندھی کتہ چہ آرنلڈ ءَ پیش ءَ دہ بازیں

ایراد گراں لبزانک ءِ زندءِ رشتگ پیشداشتہ ۔ اے درگتءَ
جرمن ایراد گر شلیگل ءُ انگریز ایراد گر ءُ شاعر درائیڈن ءِ
مسال مئے دیم ءَ انت ۔ سِڈنی ءَ دہ ادب ءَ را اخلاق ءِ
معلم گوشتہ ءُ ادب ءُ زندءِ درنیام ءَ رشتگ جوڑ نینتہ ۔
راستی ایش اِنت کہ ادب ءُ زندءِ رشتگ ءِ درگتءَ چہ
افلاطون ءِ زمانگ ءَ اے کار بنگیج بوتگ اَت بلے آرنلڈ ءَ
اے بار وءَ وتی لیکہ ءُ ھیال گوں شری ءَ دیم ءَ آورت ۔
آ ادب ءَ یک مزنیں چیزے لیک ایت ۔
آرنلڈ زندءِ جوانتریں کدرانی منوگرات ءُ ھمے پیم ءَ
آئی ءَ ادب ھموں ھمے کدرءُ کیلاں گِندگ لوٹ اِت ۔
پمیشکا آ ادب ءَ زندءِ ایراد گشیت ۔ آ ھوالھاں کہ آرنلڈ
ادب ءَ زندءِ ایراد گشیت آنکتہ نگاہ اخلاقی اِنت ۔
آئی ءِ نزیک ءَ ادب انسانی زندءِ دودی ءُ ربید گی
کارءُ کرِدانی نیام ءَ شمار بیت ۔ بن رودینی زندءِ یک
پیراہ ءُ شائیگانیں چیزے ءُ ادب دی ھمے زندءِ یک
بہرے ۔ پمیشکا ادب ءَ بایدانت کہ دود ءُ ربیدگی ءِ توار
بہ بیت ۔ آرنلڈ ءِ ایراد معاشرہ ءِ مدنی کاراں (تہذیبی عوامل)
پیشداریت پرچہ کہ ادبی ستا ساچ مدنی کارءِ یک بہرے اِنت ۔
پمیشکا آرنلڈ لبزانک ءُ اِزم ءَ دراھیں بن رودینی زندءِ

چڑو یک پہنا دے لیک ایت ءُ اے کارءَ ایرادگرءِ دست ءَ دات کہ آ منزن تریں ھیال ءُ کدراں معاشرہءِ تہ ءَ کھنڈ یرا ایت ۔ ھیال ءُ کدرانی وسیلاں چہ عمرانسانی کارستاساپچی مکام حاصل کنت ۔ ھمے ستاساپچی چپ ءُ چاگردءِ نیام ءَ لبزانک ءُ اِزم ردوم گِپت کنتے ۔

رموشتگیں سنگت

"اڑے تو سغَر ئے؟ منی هماگہیں دوست ءُ همبل! آوهدءُ باری ءَرا بازدیر گوستگ مروچی ءَ پچ سینزده سال پیش ءِ گپے اِنت ۔ پریشا من ترا پہجہ نیاورت ۔ اڑے بیا نندبارین هالے بدئے!! "، من وتی رموشتگیں هماسنگت ءَ وش اهت کنگ ءَ اتوں که سینزده سال ساری آمنا ڈیہہ ءَ په انچیں هالتے ءَ دزکپت که اگه من کمیں تاهیرءَ بیاتکین ڈُں ته آئی ءَ وتی جان دات اَت ۔

اے روچ گرماگ ءِ روچ اَتنت، سغَر بیروزگار اَت، اُنچش که آرا په ورنگ ءَ لُنکہ یے نان هوں نیست اَت ۔ لوگ ءَ شُت ته جن ءَ ئے گپ اِت ءُ نرنڈاِت، چک، چلانگ چلونگ ءَ اَت اَنت ۔ چه گُڑن ءُ شُدءِ الاوُشی ءُ وتی بےوسی ءَ آئی ءَ اراده کُت که گوزم ءَ دور کنیں، هے گوزم که دڈ سر آپ بیت ءُ سغَرءَ تیئر بزاں اوڑناگ نئیت ۔ من دزاتینت که ترا هیراِنت؟ تو وت اوڑناگ نزان ئے ۔ وتی ساه ءَ چیاد ئے، پستہ ءَ سغَر ءَ گوشت "... مےتابل که مرک ءَ امباز کنیں ۔

منی مرک ءَ پہ زندگران تراِنت۔ منی چُک چہ سہ روچ ءَ
لنگڑ اَنت ءُ منا کار نہ رسیئت، نگنی چُنڈے اَچ کو
بیارئیں ءُ بُوزئیں، منا بیزار! منی چُک، کسانیں مُردلیں
چک جنجال اَنت،، آئی ءَ پدا تیمیچہ گُت کہ گوڑم ءَ دُور بکنت
بلے من نہ اِشتنت۔ آ گُڑنگ اَت ءُ من سیرلاپ، آ
غریب اَت ءُ من پہ شام۔ من آئی ءِ ساہ چڈات۔ آراوتی
لوگ ءَ بُرت، نگن دات کہ آوتی چُکّانی واستہ ھورے
ببارت گوں۔ پدا من چینڑ کے زر آرا دست ءَ دات کہ وتی
سرا دبئی ءَ بکش اِیت پرچے کہ ھما روچ ءَ زمانگاں بزاں وھدءَ
باریگ ءَ مھلُونک پہ چار ءَ پنچ صد کلدار ءَ وتی لاپ ءِ جل ءُ
شوھاز ءِ ھاترءَ دبئی ءَ روانگا اِتنت، ھمے پیم منی دوست ءُ
ھمبل بزاں سغر ھوں دبئی ءَ شُت ءُ سر بُوت، چندے
ماہ ءَ منئے ءُ آئی ءِ میان ءَ کاغد ءُ کراچی بُوت بلے پدا
آ بیگواہ بُوت۔ ہنچش بیگواہ بُوت کہ بزاں زمین ءَ سغر
نامیں مردے ءَ را ایر بُرتگ ءُ ایر چنڈ اِنگ یا دریاہ ءَ
وتی لاپ ءِ شوم گُتنگ ءُ ماھیگاں وتی ھرجان جتگ۔
نہ چکاناں سغر باباءِ باروءَ ھال رس اِت نیکے منا۔ آرا
نہ مات ھست اَت نیکے پت۔ نہ گہار ھست اَت ءُ
نیکے برات نہ کہ عازیز ءُ کس۔ آ اِے دُگنیاہ ءَ ایوک ءَ

آنکگ اَت ءُ بس۔ اگہ ھست اَت تہ آئی جُوانیں جن ھمّرو ءُ کسانیں چُک زبیر ءَ سیمی آئی برات ءُ ھمبل بڑاں من فاروق! آئی ءَ چیزّے زرّ اوّل سراں پہ وتی چُکاں رامی کُت اَت بلے اے زرّ سالے ءَ رند ھلاس بُوت اَتنت ءُ پرچے کہ ھرچ ءُ درچ ءِ دیم ءَ ھچّی نہ اوشتیت۔ بخش کُتّ اِتنت چُشکہ دان ءِ لُپگاں گوات بارت ءُ کُشین اِت۔ آئی جن ھمّرو، منی دین ءِ گُہار پہ وام ءُ شام ءَ اَلک ءُ درّائینت ءُ "وتی دوست ءِ حال نئیت باریں مرتگ کہ منتگ"۔ آئی ءَ چہ دل ءَ نگوشت اَت پچیا کہ ھر کسے ءِ جود جن ءَ رادوست اَنت بلکن ءَ چہ ناوسی ءَ آئی ءَ درّائینگ اَت۔ من کہ چیزّے زمین ءُ مال ءِ واھند ءُ ھدا بندا تاں، آوانی گور ءَ لسیر گوں وتی نزوریں بالاد ءَ کُرت۔ آنیا تک چار سال ءَ رند ھمّرو ءِ اجل اَتک ءُ آئی ءِ ساہ دات بخش کہ کُل روانت، دُگنیاہ ءَ کسے نشت ءُ نکنت ءُ پشت نہ گپیت بلے زبیر..... آ چورہ بوت چہ مات ءَ جتا ءُ پت ءَ ھوں گستا پرچے کہ پت ءِ ھچ حال ءُ احوالے نیاتک۔ زبیر منی گور ءَ جل اِت پرچے کہ آرا دگہ سیال ءُ عازیزے نیست اَت۔ من زبیر وانینت۔ آ پانزدہ سال ءِ عمر ءَ زانت جاہ ءَ داکتری ءِ کسب ءَ وانگ ءَ اَت۔ منی دل ءَ ھون کُت کہ من ھوں دبئی ءَ چکرے بجنیں، آخر کہ دل ءِ مُراد بیلو

بُوت اَنت ۔ روگگ ءِ وھد ءَ من زُبیر ءَ گوں درّائینت
کہ آوتی وانگ ءَ بر جاہ بدار ایت ۔ من آئی پت ءِ پُشت ءَ
رویں ۔ ھمے ہیم ءَ دبئی ءِ آئیگ ءَ اے مناستے ماہ ات کہ
مروچی سفر گوں منا ڈیکّ دات ۔ کوھنیں یات دوارگ
تازہ بُوت اَنت ۔ آئی ءَ وتی جن ءَ چُک ءِ بارو ءَ جُست گپت ۔
جن ءِ مرک ءَ آرا نہ تو رینت پر چے کہ اِدا آئی ءَ دگہ سانگے
کرت اَت بلے زُبیر ءِ ھال ءَ آرا وش کُت ءُ درائینت تَے
،، منی سنگت نا بلکن ءَ برات ئے ۔ برات چُشیں نیکی
نکنت کہ تو چو پیت ءِ ڈول ءَ زُبیر ءِ نگہداشتی کُرتگ ،، آئی ءَ
منا پہ دل ءِ ھلّے وتی لوگ ءَ بُرت ءُ درّائینت تَے سنگت!
اگہ تو منا زند مدات اِنت من چُش آباد نہ بُوتوں ۔ اے بلاھیں
بلڈنگ ، کار ، ہوٹل ، ریڈیو ، ٹیلویژن ءُ ہر تہریں وراک ءُ
وردِن کہ منا رس اَنت ایشانی توک ءَ تو ۔ ہر وار ئے ،،
دمانے پد آئی ءِ جن اِنک ءُ منا وش اھت کرت ئے ۔ جن
ھیران اَت کہ من کئے آں ،

،، اے منی برات فاروق اِنت ،، آئی ءَ گوں وتی
جن فاطمہ ءَ درّائینت ، آئی گیش درّائینت کہ فاروق ءِ سبب ءَ
منا نوکیں زندے رس اِت اَت اگہ اے ہمُوتیں اُت
منی مروچی پہ اے حالت ءَ گوں تو نیاد ءَ نہ بُوتوں ۔ فاطمہ

ھوں منی ہنت وار بُوت ۔ سغرءِ گوشت ۔۔ فارُوق ! تونوں ملک ءِ نُبرو ترا کارءِ پکار نہ اِنت من ترا دوئیں کلدار دیاں کہ ترا پہ کارءِ بارءِ بس اَنت ۔ منا بل کہ من اِدے مردم آں شیخ ءِ ارباباں پلیٹین ءُ وریں ۔ آھانی سیاہ سرمنی لوگ ءِ اِنت ءُ آ منا لنگھ نہ کن اَنت ۔ البت منی چک تنی پونزر اِنت ۔ آئی ءِ دیم ءِ زندءِ درپشاں بکن پُش مبیت کہ آ منی وڑءَ پہ گوڑم ءِ نیگ ءَ تیمپچ بکنت ءُ ساہ بدِ اَنت ۔ منی گُڈی نشانی زہیر اِنت ءُ بس ! تئی برات داری ءِ ہنت وارؤں ۔۔

چدءُ پد منی شرپ ءَ دعوت دیگ بُوت کہ آئی ءِ جن ءِ سانگیندار بہر زرت ۔ ما ھے ءَ رندمن پہ بالی جہازءَ سوار بُوت ءُ وتی علاقہ ءَ رھادگ بُوتوں ۔ نوں منی زندھوں پہ آشناستی گوزنگ ءِ وڑءَ اَت ۔ اوّل کہ من ھوں پہ ھمے لاچاری ءِ سبب ءَ دبئی ءَ سرگپت اتوں ۔ زہیرءِ دومی زند درپشان اَت ءُ آرا یک لکھ کلدار بس اَت پہ ھرنج ءُ درنج ءَ ۔ ءُ دگہ لکھ کلدار منی عُمرءِ ٹالینگ ءَ بازاَت ۔ منی دپ ءَ اللہ ءِ احسان ءُ نام ءَ پد ھمے گپ مُدام چِست بُوت کہ " منی رہوشتنگیں سنگت ! ھُدا ءِ میارے اللہ ترا دیرے کنات ءُ بچش کہ یک سوالی ءِ دپ ءَ ماں آزمان ءَ چست کنت ءُ وتی ھیرات دیوک ءِ والینوک ءَ را دُعا نیک کنت ۔ من مروچی ھوں پہ

آئی ءِ عمرءُ شاستگی ءِ بارووءَ چہ ربءَ دعا کنیں ءُ ھمیر
لوٹ ئیں پرچے کہ انسان وفاءِ دوہی نام اِنت اگہ
آرا زاتے بہ بیت۔

زیبائی
ءُ
ڈولداری
چہ
سہت ءِ زیورءَ بہت۔

مئے گوءِ ہر وڑیں دُر، کپّہ، پنچ، بکل، ھار، تاسیں ءُ
آنگُشتری دگہ زیورانی نوکیں نمونگاں دستکپیت۔

یار پہکاءِ دلءِ تب
ءُ
ھر کمءِ ارزان

براہندءِ بانک رندے مارا الّمیءَ بہ چکاس ات۔
ذریں سہت زیورانی مستریں بنجاہ

ادرس دکان نمبر 2 شہید عثمان سنار تربت فون نمبر 309

پرنس ارمان حسنی

آزمانک

دُڑوشم

گرماگی روچے اَت۔

ما بس ءَ سوار تیں ءُ دیم پہ پسنی ءَ پیداکتیں کہ راہ ءَ دگہ مردُمے بس ءَ سوار بُوت۔ بس ءِ تہا ھالی ئیں جاگہ نیست اَت۔ آ بزّگ پہ زندگ ءِ واستہ ہرے یک مردمے ءِ کِرّ ءَ شتت، بلے کس ءَ وتی گوڑ ءَ زندگ ءَ نِنِشتت آلاچار بُوت، ءُ سیتے ءَ را داشتت ئے ءُ بس ءِ تہا اوشتات۔ آ بزّگ ءُ مُلور گندگ ءَ اتک۔ آئی ءِ ماسو ہبیں "دُڑوشم" ءَ چہ آئی ءِ غم جتی پدّر بوت۔ کساس یک کلا کے ءَ رند مرد ءَ اُنچو اوشتگ ءَ دمبرت۔ ہرے اے پاد ءِ سر ءَ اوشتات ءُ ہرے آ پاد ءِ سر ءَ۔ من وھدے آئی ءِ اے حالت دیست، تہ من ءَ پہ آئی سک بزّگ بوت۔ من وتی دل ءِ تہا ھیال کُت کہ اے چونیں چاگرد (معاشرہ) ے کہ غریبان ءَ کس انسان نہ لیکیت۔ منی دل ءَ را گُنشتے کاریگیں سِٹّے لگِت۔ من مرد ءَ را توار کُت ءُ وتی کِرّ ءَ جاگہ دات۔ من آئی ءِ بازا ھم دات اَنت گوں کہ پریشی ءَ آ منی سک منّت وار بوت۔

نوں مادوئیں وت ماں وت ءَ گپ ءُ رپ ءَ لگیتیں. دگہ لہتیں میل ءِ سفر ءَ رندکساس یک نج ءَ بس ءَ یک ہوٹلے ءِ کرّ ءَ داشت۔ چو ایدگہ مردمانی وڑ ءَ، من ءُ آئی ءَ ھم ناری (شبارگ) کت۔ بلوچی مہمان جلّی ءِ دود ءِ پدا من نانانی زر ہوٹل ءِ ھدا بند ءَ راوت دات انت منی چیرے عمل ءَ مردمنی ہمینچو منّت وار بوت کہ گُشئے زانا من آئی ءِ سرءَ منزنیں احسانے کتگ اَت۔

نیم کلاک ءَ رندمئے بس دٗو وار رھادگ بوت ما پنچ نج ءَ پسنی ءَ سربوتیں۔ من مرد ءَ راوتی لوگ ءَ برت گوں۔ اود ءَ من آئی ءَ را مہمان خانہ (بیٹھک) ءَ نادینت ءُ گُشت کہ دمانے اِد ءَ آرام بکن، من تنا وھد ءَ لوگ ءَ سبز چاہے جوڑ کنائیناں۔ سا ھتے ءَ رند وھدے من گوں چاھاں بیٹھک ءَ اَنکاں تہ چاراں کہ مردگار اِنت۔ ءُ مرد ءِ ھمراھی ءَ منی ریڈو ھم ــ

ترشن ءُ مسکرا

اچانک

عاقل بابا ءِ بُرۓ

بَروت

مرچگیں دورءِ ہریک چیزے راج دپترءِ وڑ وڑیں دوراں چہ گوزاں بوتگ ءُ پماسر بوتگ۔ ھمے ڈولا بروتاں ھم زمانگ ءِ مزنیں سرد ءُ گرم ے دیستگ ءُ وتی جہت ءُ ایری سفرۓ کرتگ۔ بنداتی دورءَ انسان ءِ بروتانی یک جتائیں وڑءُ ڈولے ات بزاں جتائیں چیزے زانگ نہ بوتگ۔ اے سرءِ مود ءُ ریشانی یک بہرے بوتگ۔ مردم ءَ دیم اینچو گندگ بوتگ کہ آئی ءِ سرءَ ایوک ءَ مود انت تہنا چم ءُ پونزءِ میانجی ءَ کمیں جاگاہ یلہ کنگ بوتگ۔ بازیں ءُ بولی مردمانی ھیال انت کہ پونزءِ سرءَ ھم مود بوتگ انت ءُ ھمے ڈولا مردم ءِ چم ءِ میانجی ءَ ھچ پرک ءُ تپاوتے نبوتگ۔ ہرچند ءَ کہ انسان ءَ تہذیب ءِ منزلاناں بُرّا ل کرتگ آئی ءِ جسم ءِ مود کم بوان بوت انت۔ انسان ءِ دیم ءِ سرءَ ساری ءَ پیشانی ظاہر بوت ءُ ھمے ڈولا چیزے مود گار

بوت ءُ انسان ہدیم کمّیں شرّی ءَ ظاہر بُوت۔

چینیزے روچ پییسر ما کتاب ءِ تہا ونت کہ بنیادم چینیزے ھزار سال ءَ رندچہ ہرڈولیں مُودءَ آجو بیت۔ گڑاں بزاں کسے دوی ءَ رادہ کُوٹ، بوگ ءِ شگان ءَ نہ جنت۔ مرچگیں دورءَ کُوٹ سری زانتکاری ءِ نشانی لیکگ بیت۔

ھے ڈولا بروتاناں ھم وتی یک جتائیں حیثیت ءُ منیگ ءِ ھاترءَ ھزاراں سال ءِ سپر کنگ کپتگ۔

چینیزے مردم ءَ وتی ریش سات انت بلے لہتیں نامعلومیں سوباں سری لُنٹ ءِ سرءَ ءُ پونز ءِ جیرءَ چینیزے مُود پشکپت۔ مردماں چار ات کہ ایشاناں نامے ھم ببیت گڑاں یک زانتکاریں زبان زانتےءَ اے مُوداناں بروت ءِ نام دات۔ اے مُودانی یک جتائیں حیثیت ئے ہمیشا بوت کہ اے سری لُنٹ ءِ سر برءَ ردانت اگاں نہ ھے مُود زنوکّ ءِ سرءَ بُرد انت۔ ریش گُشگ بنت۔

بندات ءَ بروت ایوک ءَ بروت زانگ بوتگ انت ایشانی ھمراہی ءَ دگہ معنا ءُ بزانتے نبوتگ۔ کسے ءَ کہ شرزانت، داشت انت ءُ کسے ءَ دوست نہ بوت آئی ءَ سات انت۔ بلے وعدءِ گوزگ ءَ، ھمراہی ءَ بروتاناں بازیں معنا ءُ بزانتے دیگ

بُوت ءَ ایشانی بارو ا بازیں بتلے اڈ دئیگ بوت۔ ہمیشا یک اُنچیں دو رے اتک کہ بَروت ایوک ءَ سبروت نہ بوت اَنت۔ بلکیں ایشانی یک جتائیں زندے بوت۔ چوکہ گُشنت "اڑے چہ فلانی ءِ بَروتاں حول نے پٹیت" یا بَروت مردین آدم ءِ سبھت (زیور) اَنت۔ بندات ءَ بَروتانی ھمراہی ءَ تُرس ءِ ھیال اتکگ ات۔ مزنیں مزنیں ءَ بزیں بَروتانی گندگ ءَ گوں مردم ءَ تُرس اتکگ اَت۔ چوکہ چیزے جنگل ءِ جناورءِ ھم است کہ آوانی بَروت سک تُرس ناک اَنت چوکہ شیرءِ بَروت۔ ھمے سوب ءَ بَروت یک تُرس ناکیں چیزے لیکگ ءُ زانگ بُوت۔ پیش ءِ زمانگ ءَ مردم ءِ کار گیشاں چہ گیش شکار بوتگ ہمیشا اِے گپ الّمی زانگ بُوت کہ جناورانی تُرسینگ ءِ ھاترءَ مردم وتی دیم ءَ ھم چو جناورانی ڈولا تُرس ناک بکنت۔

اِے درگت ءَ بَروتاں سک کار دلت۔ آ دورءِ مردمانی بروتانی گندگ ءَ گوں شیرءِ ڈولیں تُرس ناکیں جناورے ءُ ھم "زھرگ" آپ بُوتگ۔ پرچہ کہ شیرءِ جندءِ بَروتانی ٹال حسابی اَنت۔ اِے گپ وا پذیر اِنت کہ کروڑاں مُودان گوں ریستگیں بَروت کہ چہ زھم ءَ بوتگ انت۔ آوانی دیم ءَ شیرءِ بے چارگ ءِ چارریں ٹالیں بَروتانی کُجاں چے اِنت؟۔

نوکیں دورءِ مردماں بروتانی شُرس ناکی باز کم کرتگ.
کمزوردلیں مردم پہ جوانیءَ بروت نہ دارایت پرچہ کہ نوں
آدینک جوڑ بوتگ بلے چیزے دلیریں مردماں زانءَ
ھم گپ اشکتگ کہ بروت مردیں آدمءِ سہت لیکگ
بنت ھم سوبءَ آواں بروتانی بیاری دور کنگءِ
بدلءَ تراشءُ کائیءَ نہ ندا پہ جوڑ کتگ کہ کسے اگاں
اُورت مجاراایت اول ایش اِنت کہ گندگ نہ بنتءُ اگاں
گندگ ببنت گڑاں اپجوظ ہر بیت کہ پنسلءِ سرءَ
بارگیں لکیرے کشّتگ۔ اے ڈولیں بروتاں جلوہ ناکیں
شکلاتاں گیشتر براہ دار کرتگ۔ سُستیں شکلءُ صورتءَ
ھُدا بُند وتی بروتانی نیمگءَ گیشتر دلگوش گوڑ کنت۔
پرچہ کہ مردمءِ شِکلءِ سرءِ اعضا ہانی تہا دست ایوکءَ
بروتاں رس ایت اگاں نہ پونز، چم، گوشءُ کُنٹانی
سرءَ مردمءِ دست ہچ نہ رس ایت۔ "پونز" اگاں نہ نڈ
ببیت آبارگءُ نبرز کنگ نہ بیت۔ ھم ڈولا مردمءِ
کُنٹ اگاں بنّر ببنت یا بُکّپتگیں چم ببنت تاں ایشانی
ہچ علاج نیست، بلے بروت ھمایکیں چیزے اِنت کہ مردم آئیءَ
را ہر ڈولیں رنگےءَ آورت کنت۔ بنّراش بکن بنّر بنت۔
دراج اِش بکن دراج بنت ءُ بارگ اِش بکنت بارگ بنت۔

پہمیشا مردم بروتاں ہر ڈولا کرت کنت۔ چیزے مردمانی کار ایچین انت کہ آوانی بروت تُرس ناک ءُ بیمناک بنت۔ پہمیشا دُزءُ ڈُنگ سکّیں دراجیں ءُ بزّیں بروت دارانت۔ ہمے ڈولا تھانہ دارءُ پولیس ءِ تھءِ مردم انچیں بروت دارانت کہ مُجرمیں مردم بلکیں شرپ دارءِں شہری ہم بُترس اَنت۔

ہمے ڈولا بازہ مردم ءَ رأ بروت ءِ دارگ ءِ سک شوق انت ءُ آپہ بروت ءَ سک ھُدوناک اِنت بیرچہ کہ برے برے بروت ءِ مزنی ءِ سرءَ بخشش ہم رس اِیت چوکہ ٹیلی ویژن ءِ پروگرام نیلام گھرءِ تہا یک رندے طارق عزیز ءَ جارجت کہ اے دیوان ءِ تہا ہرکسی بروت بزّترءُ دراج تراَنت آئی ءَ رأ انعام دئیگ بیت تاں اِے درگت ءَ یکے واجہ کارے ءَ رأ مزنیں انعامے رس اِت۔ برے برے بروت زورآوری ءِ ہم کارءَ کاینت۔ چوکہ یک مردے ماکراچی ءَ دیستگ اَت آئی ءَ وتی بروتانی سرءَ دو بالٹی کہ آپ ءُ پُر اَت انت وتی بروتانی سرءَ چستےءُ کرت انت ءُ ہمے زورمندی ءَ آئی ءَ رأ ھلوک ءَ مزنیں زرّءِ بخشش ے دات۔ اِے ڈولا اے بروت آئی ءِ لاپ ءِ والینگ ءِ سوب اَت انت۔

بازہ مردم وتی بروتاں چہ وتی اَستومندی ءَ پدّرکنت یا کر ماچوش بگوشیں کہ آچہ وتی بروتاں چہ وتارا یہ زورو اَستومند

ظابر کنت ۔ اَنچو گُشّ اَنت کہ یک واجہ کارے ءِ تان پہ ورگ ءَ
نیست اَت بلے آئی ءِ زندیں زندیں بٹاکاں چہ مھلوک ءَ گوش
کرّ اَت اَنت ۔ یک روچے ہمے واجہ کارگوں وتی کسانکیں
زھگ ءَ جاگہے دیوانے ءَ نِشتگ اَت ءُ بٹاک ءِ جنگا اَت کہ
اناگاہ یک مردے ءِ چمّ ھمے واجہ کار ءِ بروتاں کپت اَنت ءُ
سپے گند اِیت کہ آئی ءِ بروتانی سرءَ چینزے برنجی دان اڑتگ انت
ءُ ھمے گندوکیں مرد ءَ جُہت کُت ۔ واجہ گمشاد منی زہر ءَ تئی
بروتاں چینزے برنجی دان اڑِتگ ۔ میر گمشاد ءَ چونائی ءَ تیوگیں
جہاں پہ بٹاک سرءَ زُرتگ اَت ۔ آئی ءَ گوں بچکند ءَ
درائینت کہ جی واجہ ! مروچی من وتی گِس ءَ کروسے کُشتگ ۔ مُرغی
گوشت ءُ برنج کرتگ الکایں ورگ ے بوتگ ۔ زان ءُ من
دپ ءِ پہک کنگ ءَ بے ھیال بوتگوں ۔ کسانکیں زھگ ءَ
بہ سِہتّ ءَ پہ طفلی ءُ نزانتکاری گشت کہ ابّا مروچی مئے گِس ءَ
لُوجر بوتگ انت پیتلے برنج مارا مئے ھمسائیگ ءَ بانُجی داتگ اَت
کہ ماس ءَ ترا کمّیں دات گوں ۔
منی یک سنگتے اسہت اِنت کہ آئی ءِ بروت سک دراج ءُ
بزانت ۔ من یک روچے چرائی ءَ جہت کت کہ تئی بروتانی
بزی ءُ دراجی ءِ سوب چے انت ؟ ءُ اے گپ ءَ ھم مارا بگوش
کہ گوات بِبیت ، لوڈ ببیت یا موسم ہرڈول ببیت تئی

بروت ھما ڈولا ٹانٹ ءَ ٹانٹ اَنت۔ نہ سُرانت چو ہرچ بیت؟ منی سنگت ءَ دزّائینت کہ من چہ وپسگ ءَ پیسر شپ ءَ وتی بروتاں ڈالڈا چرپ کناں ءُ پدا سُھب ءَ چہ گِس ءَ دراَئگ ءَ ساری ھم وتی بروتاں ڈالڈا چرپ کناں۔ چنیرے روچ ءَ رند من گنداں کہ منی سنگت ءَ وتی بروت دُور کرتگ انت۔ من ایشی ءِ سوب جست کُرت تہ منی سنگت ءَ دزّائینت کہ دوشی منی بروت موربوتگ انت۔ ہمیشا من اے شوماناں دور کُرتگ۔ من گشت کہ تو زان ءَ نہ اشکتگ کہ موریہ چرپی ءَ رَ چیت۔

اگاں ما مزھبی رنگ ءَ بچاریں تہ بروت ہساھگ سنّت اِنت۔ ہرچہ کہ ملّائیں مردم ایوک ءَ رِیش دارانت۔ بروتاں دُور کن ئنت۔ اے سنّت ءَ ڈاکٹر ھم پیلو کن انت۔ بلے ڈاکٹر رِیش ندارانت۔ اگاں بدارانت تہ بازکم۔ یک یک بروتی ئیں ڈاکٹرے اگاں گندگ ببیت تہ گڑاں الّم ءَ آئی ءِ پونز ءِ چیرءَ نقص ے اَست کہ آئی ءَ بروت داشتگ۔

توچے گُش ئے۔ ؟

اُریب آسیین بیوزا

ڈُکال ءُ تھ آپیں جاورے اَت۔ مَردُم سک عذاب اَت اَنت ءُ ھمے شُدءُ گُڑن ءِ ھمنکیاس ھیلدار بُوتگ اَت اَنت کہ اے جاورءِ بدل کنگ ءِ ھِچ گزراش نہ مارِات۔ یکے دو میگ ءِ دست ءِ د پار ءِ چامپگ ءِ شوھازی اَت اَنت۔ لہتیں مَردُم چوشیں ھم ھست اَت کہ چہرے حالتاں نہ وش اَت اَنت۔ بلے اِینچو توان اِش نیست اَت کہ ماں ھلک ءَ کلگاں ھنزآمے پاٹینت بکن اَنت ھمے توکاں مردے ءَ لانک بست ءُ جار پر ینت کہ بیا اِت گوں من ھمراہ ءُ ھمگام ببئے۔ مہلوکات چہ ڈُکال ءِ گمسار بُوتگ ءَ اَنت۔ انگت ہَیں دے درکاران ئے ما بلے کہ آپ ءِ آبادی بیت۔ ھنزآمے تڑکیت۔ بلے راست ایت کہ آکوٹ ءِ سرءِ کِرم ءَ را مِسک ءُ زباد ءِ بو وش نہ بیت۔ ھمے واجہ کہ بھارے ءِ آرگ ءِ گپ ءَ جنت۔ مردماں مِڈاِت گوں، شیتورینت، بلے واجہ اَت کہ وتی حبر ءِ سرءَ چو کوہ ءَ اوشتاتگ اَت۔ یک گامے ھم لِگل لِگل نہ بُوت۔ وتی یکیں گپ ءِ داشتگ اَت کہ ڈُکال بس انت۔

پہ آبادی ءَ کہن بے ءِ کارنوں اِلّم اِنت۔ لہتیں مردم چراِئی ءِ گیّاں سوگہ بوت اَنت۔ ءِ گوں آئی ءَ ھمراہ ءُ ہمگام بوت اَنت گوں ءُ مَردُمانی سکّی اِش پہ وڑدلی امبازکت اَنت لہتیں سال ءَ ندی ءَ رندھے واجہ وتی کہن ءِ آرگ ءَ سوبین بوت۔ آپ دراِ بوت۔ آبادی ءُ حنزآم بوت۔ ہرگورءَ وش ءُ شادمی اَت، ھما کہن ءِ بدھلاییں مَردُم ھم چرے کہن ءِ ہبرکتاں سوب مند بوت اَنت گوں۔اے شادھی رو ءِ چ تاں لہتیں وھدءَ منت اَنت۔پدا مَردُماں ھمے کہن ءِ پہ چمگانی دلگوش نہ گُت۔ ہرکس ءَ چہ کہن ءِ روپگ ءَ زیادہ ترو تی کِشت ءُ کشاری ءِ فکر بوت۔ آسہر اے بُوت کہ اے آپی ئیں کہن بے دلگوشی آھانی ھرچان بوت۔ آپ ھُشاں بُوت۔ وتی رند پدءُ زیر آپیں زمین ئے ءُ یلہ دیاں گُت اَنت۔ کہن ءِ سر رشتہ مزنیں تم گُندے بزاں دور چارے اَت۔مَردُمانی وشی ءِ کہ دلیستگ اَت اَنت تہ ھما وھدءَ گُشتنگ اَت ئے کہ شُمئے کہن چہ شُمئے دست ءَ رؤت وھدے کہ شُما ایشی ءِ پہ چمگانی دلگوش داری ءُ یلہ بدئیت۔ گڈا مردماں جواب داتگ اَت کہ واجہ مارا۔ ڈکال یات اِنت۔ ما آپ ءَ راچونی ءَ روگ ءَ ءِ کلاّں، بلئے مرچی چہ وتی ھما گپّاں شموشکار اَت اَنت۔آپ روان بوت ءُ واجہ ہچ ءِ سدّءَ نہ اَت اَنت۔حالت تننے

ھدۓ سر بوت اَنت کہ آپ پَرورد ءُ حاصل بہ دیگ ءِ ھدۓ گوَست۔ پدا ھما ڈکال شروع بوت اَنت تہ مردم سر سر جنگ ءَ لگّیت اَنت۔

نوں باٹدَات کہ ھما کہن ءِ کارِش شروع بکتیں۔ بلے کہدائی ءِ تماہ حرابیں عِلّت ے۔ چالاک ے پاداتک ءُ جارِئے جت کہ بیایِت دگہ کہن ے کارآن ئے۔ واھگی اَت کہ لہتیں مردم و تی چیردست بکنت۔ چہ اِینچو جنجال ءَ ھما کہن اِش اگاں کار کُتیں تہ آئی ءِ کابوءَ آپ دات۔ بلے اِے ناٹاپ جتگین ءَ مردمان ءَ پیرے وڑءَ ردّ دات کہ ھمے آروکیں کہن ھجبران ھُشکی ءِ نام ءَ نہ زانت۔ ھمے آپ ءُ آپ بندی ءِ رھبند ے اَنچیں بیت کہ دھقان جنجال نہ بنت۔ چوش کہ مردم جَٹ ءُ نا وانندہ اَت اَنت ءُ آشودگی ھم ھرکس ءَ راشات بیت۔ چالاک ءِ رندءَ کپت اَنت۔ چہ ھمیشی ءِ بے نصیبی ءَ بے کساس مردم درچاتانی در روپگ ءِ و ھدءَ بدبخت بوت بے حساب ءَ مردم چہ زندءَ زِبھر ءُ جنین آدم جنوزامی ءِ شومتیانی آماچ بوت اَنت ءُ تنگھیں نچّ چہ پتی سارتیں ساھگاں بے بندر بوت اَنت ءُ انگت اِینچو مردمانی بدبختی ءِ عوض ءَ آڈکیں کہن ءِ آپ یک پٹک ے اَت کہ تنرا رس اِت ءُ من ءَ نہ رس اِت۔ اِے

کساں مردمانی گمساری، جنین ہانی جنوزامی ءُ چکانی بدبختی
بزاں پہ پئرت شت ءُ ہچ دست نہ کپت۔ انگت ءَ ھمے
حسبر پہ واجہءِ چادرءِ ڈکّ ءَ ہچ نہ بوتگ اَت کہ مئے کہن ے
آپی ئیں۔ آپی ئین ے ات ھما کہن کہ گوں کموھدءِ کارءِ ہمرائیءَ
گون ات گوں ءُ آپ ءَ ھم کوری شن بے اَت۔ ہرکس ءَ
کارمرزکت ءُ کس جنجال نہ ات۔ ءُ آپ ھم نہ کُٹوک ے اَت
بلے دِھقانانی نادلگوشی ءِ ھرجاں بوتگ ات۔ اے کہن کہ
آپ ءِ یک پٹو کے ءُ ہرروچ ڈِرایت کپیت ءُ ہچ اُستمانءِ
گزرانءِ پورہ کُت نہ کنت۔ پکاراَت لہتیں سرمچارءِ کہ
پچو ھما اولی مردئیگ ءَ لانک ءَ بہ بنداَنت ءُ ھما دَرچاتانی
دَررَوگ ءَ شروع بکن اَنت۔ نوں "توپے گُشِ ئے" کہ
پہما پئوک ءَ وتی ھید ءُ ھون ھو شینگ بہ بنت یا پیرے
آپ ءِ "سرچمگ"، ءَ کہ یک برے جھان ءَ بروردءَ
حاصل پہ چم دیستگ اَنت ءُ دپ چشتگ اَنت ؟

* * *

شیرین بیسکر

غلام محی الدین بیر
کراچی

”نام“

دنیاءُ جهان ءِ تہ ءَ دنیگا ءُ چُشیں چیز نیست کہ نام نداراَنت ۔ ایشاں ابید بے نامیں مردم هم نیست ، بے نامیں شهرءُ ملک نیست ۔ بلے نام نہ گروکیں چیز باز هستیں انچوکہ......

مئے راج ءِ تہ ءَ هم مانادارءُ بے مانائیں نام باز هستیں ۔ بازیں مردم وتی چُکّانی نام ءَ وَ بنداَنت بلے ماناءُ بزانت ءَ اِشّے نزاناَنت انچوش کہ بالاچ ، گوهرام ، کہتیا ، ندیم ، فیصل سُوریچک ، کلپُورگ ، بانڑی ، فاحزہ ، عنبرین ءُ دگہ دگہ بلے لهتے نام انچیں هم بندگ بہ ینت کہ ماناءُ بزانت اِشّ گیشّ اِنگ اَنت ۔ پہ درور

پیردادا ، پکیردادا ، شهداد ، لاداد ، سخی داد ، ولیداد ، میاہ داد ءُ دگہ دگہ

مئے راج ءِ بازیں مردم چہ بن ءُ بیهءَ پیرءُ پکیر دوست اَنت بلے پیر دوستی چہ پکیر دوستی ءَ گهتراِنت پرچے کہ پیر وَ هما اَنت کہ پہ دین ءَ نیکراهی ءَ جُهد اِش کُتگ بلے منی بجگ کار نہ کنت کہ پکیراں چہ کار پیش داشتگ ۔ پکیرانی هال اَنت پنڈگءُ چرس کشّگ ۔ اگاں پکیر شئے مریدءُ پکیر مست توکلیءُ گوش ئے گرا گپ کمّے سنگ داراِیت ۔ بلے من ءَ باور نہ کنت کہ پکیرہ هم

مردماں چُک ءُ زھگ بہ دئے اَنت ۔ ھاں اگاں ڈاکترے، کمپونڈرے، پساری یے ءَ یا دینّ بوگے بہ بیت۔ گُڑا مردم اوست کنت بلے پکیرانی بارو ءَ من ھچ نمناں۔ دومی گپ ایش انت کہ پیر ھم مئے ہمیں مردم بُوتگ اَنت نوں مُرتگ ءُ شتگ انت بلے اگاں تو یک سِنگے ءَ سرءَ اوست بہ کن ۔ کُدا آ کارءَ کنت ءُ پیش دارایت۔

نوں واجہ مئے نام امیش انت بزاں پیر داد ءُ پکیرداد یک مزنے اُڑسے شھداد انت۔ نوں زانگ نہ بیت کہ کجام شاہ ءَ داتگ۔ یک شاہ یے وَ چہ دُزستاں مشہور انت بزاں دنیا ءُ جھان ءِ شاہ ۔ بلے دگہ ھم دنیاھی شاہ باز اَنت ۔ انچوش کہ وعدءِ شاہ ایران۔ شاہ کریم بُلڑی والا شاہ بٹائی، شھمُرید، شاہ دوست محمد، بید ایشاں دگہ ھم شاہ ھست اَنت پہ درور

شھزانت، شھکرد، شھلّچہ کار، شھنیّس، شھرواج، شھکار ءُ دگہ دگہ

لا ءِ مانا ماں تازی ءَ ناں ۔ اِناں
داد ءِ بزانت ماں پارسی ءَ دات
بزاں ندات

ایشی ءِ مانا اے بیت کنت کہ اے چُک ءِ ءُ نہ ئیگ یکّ اِنت۔ بزاں اے چُکّ پُچکّے نہ انت یا اے چُک ءِ

امیت نہ بوئگ۔ گڑا گھتراَت کہ نام ءِ ئے ناگمان بوتیں۔ بمن گپ ایش انت کہ مٹے راج ءِ تہ ءَ لاداديں مردم باز ھست انت۔ مات ایشاناں ھُدائی داد نہ گوشئ انت ءِ بلکیں اے زہین ئو مہب انت۔ شُماوت شہرتہراش زان ات. وعدے کہ ھیرات ءُ زکاتءِ ماہ کئیت. گڑا زردارءِ شھو کار جنوزام، چورہ ءُ وارءُ بزگاں مدت ءُ کمک کن انت بلے گشتریں نیم پہ پیش دارگ ءُ نے کہ پہ دل ءِ سِتک۔ اے عیرات ءُ زکات زرءُ گُدءِ گوناپ ءَ دیگ بنت۔ بلے بیاایت اے اڑ ءَ گمیشّین ات کہ چُک ءُ زھگ ھم دیگ بیت اگاں ناں گڑا چکّانی نام ہنی داد چی ءَ ایرکن انت؟ دنیاءِ تہ ءَ چوشیں ہنی ھست کہ چُک ھم بہ دئیت۔ اگاں چوشئ بیت کنت گڑا بے جکیں مات ھم مُچّ ایں را دانگے چُکّے ءَ تلوس انت گڑا آیاں پہ پچے ءَ نہ بہ ئو ایت۔ اگاں آ ہنی ءَ داتگ گڑا بے اولادیں مات ءُ بہتاَنی ءَ سنی تاں بلکیں کنجوسک گوشئ انت۔ پہ سچے کہ ہنی گیری گوں دُزستاں یک ہیم بیک لوٹ ایت۔ یلے ءَ بدئے نادوحی دپ ءَ بچاایت۔ کانود ءُ رھدار پہ دُزستاں یک بہیم بیگ اُلمی انت۔

لعل بخش داؤدی

— شامی تمپ —

شکلیں واب

واب ءِ دو قسم اَنت۔ یک قسمے ءِ واب ھمے شپ ءِ روچانی واب اِنت کہ پہ ھمک انسان ءَ اِنت۔ اِے واب مئیگ ءُ شمئے آشودگی ءُ آرام ءِ واستہ اِنت کہ واجہ خدا ءَ مارا ءُ شمارا گلیں جانداران ءَ بزاں انساناں ءَ بکشاتگ، ءُ دومی واب ھمے واب ءَ گُش اَنت کہ مَردم واب ءِ تہا دگہ وابے بگندایت کہ ھمے واب ءِ پدا دگہ دو قسم اَنت۔ یکے شکلیں واب ءُ دومی گچلیں واب۔

واب ءِ تہا ہر یک انسان ءِ راوتی کار ءُ کرد ءُ مراد ءُ واھگانی عکس گندگ ءَ کیئت۔ شکلیں وابانی تہا مَردم وشّ و شیتیں واب گندایت کہ اِے وڑیں واب ءِ گندگ ءِ گوں مَردم ءِ دل وش بیت ءُ چہ گل ءَ بال بیت۔ منی کسانی ءِ سنگت واجہ ابراھیم عابد ءَ زاناں اَنچیں شکلیں وابے دیستگ کہ آ گُش ایت کہ

ے منی واب ءَ پرندو شی اناری دا نگے اتکگ
پہ گپت ءَ مجلس ءُ تران ءَ مراد ءُ واھگے اتکگ

اِے وڑیں واب ءِ تہا مَردم وڑ وڑیں واب گندایت

برے مَردُم گوں ماہ ءِ استالاں ءِ لیب کنت ءُ برے
وت ءَ راحل ءِ ماڑیانی تہا گندِایت۔ برے بال ءُ
نیم بال بیت ءُ برے مال ءُ دولت ءِ زر ءَ اوژناگ کنت،
بلے برے برے شکلیں واب ءِ بدل ءَ مَردُم گُچکیں
واب ھم گندِایت۔ گُچکیں واب ءِ تہا مَردم بیمناک ءُ
ترسناکیں واب گندِایت۔ برے بچار مَردُم گوں جنگ
جیڑھاں دُچار اِنت ءُ برے عذاب ءُ جنجالانی تہا
کپ ایت۔ چُشیں وھد ءَ مَردم چہ واب ءَ جہ سرّایت ءُ
اے دیم ءُ آدیم ءَ چارایت۔ وھدے کہ ھیچی نگندِایت
تہ زانت کہ من وابے دیستگ۔

داناءِ گوشیں مردُمانی گشتگ ھمیش اِنت کہ وتی وابانی
قِصّہ ءَ گوں نادان ءُ کم عقلیں مردُماں ھچ وھد ءَ مکن اِت۔
ہر کس وتی دل ءِ تہا وتی وابانی مانا ءَ وت بکنت یا گوں
وتی دانائیں دوست ءُ عقلمندیں مردماں آھانی قِصّہ ءَ
بکنت، چیا کہ وابانی تہا بازیں راز ءُ نیاز ءِ گندگ ءَ
کئیت۔ اے واب مارا اشارا وتی وتی کرد ءِ کار ءِ پد ءِ عمل
واھگانی عکس ءَ پیش دارَانت۔ ایشانی تہا وڑ وڑیں
راز است، پمیشا بائد نہ اِنت کہ مَردُم اے رازانی قِصّہ ءَ گوں
ہر کس ءَ بکنت۔ مَردُم بائدیں تنا وھد ءَ صبر بکنت تانکہ

واب وتی ماناءَ وت پیش بدارایت۔ آکس ءَ کہ شکلیں
واب دیستگ یا انگت گِندگا اِنت ، آ بندہ خداوت شر
زانت کہ شکلیں واب رُوحانی عُمرءَ دراج کنت۔ ہرکس
وتی دل ءِ چیر ءِ مُرادءُ واھگاں وت وتی وابانی
تہاکہ گندایت نوں گُڈءَ دلجم بیت کہ منی مرادانی منزل
سک نزّیک اِنت۔ گُڈسرءَ من واب ءِ بیان ءَ کم کناں
کہ من ءَ یک شعرے ءِ بندے یات آھگا اِنت۔ گوشدارنے
شاعرچے گشّ ایت ءَ شکلیں واب ءِ تہا من حوض ءِ بوستانی تہاؤں
پدّرھیں چہ شکلیں واب ءِ من ھشتانی تہاؤں
ہرانسان وتی مُرادءُ مقصداں وت شرترزانت کہ
منی دل ءِ چے اَنت ءُ منی آئین چون انت ؟ ھمک انسان
وتی نیک نیّتی ءُ نیک عملی ءِ ثمرہ ءَ گندایت بدعمل ھم
وتی بدیں عملاں وتی وابانی تہا گندا َنت۔
منی گُڈسری دعا ھمیش اِنت کہ گچّلیں وابانی بدل ءَ
ماءُ شما شکلیں واب بگندائیں ءُ شکلیں واب منیگ ءُ
شُمےُ روحانی آدینک ببات انت۔ فیروزی پہ بلوچی زبان ءَ بات

(آمین)

٭٭

آزمانک

رجانک
طاہر بلوچ پیشکانی

سیمی ءِ جنک

"گوشدار"
"اوں بگش"
"ترا گوں کسی ءَ ھبر بیئگ ؟"
"اَؤ ، گوں ترا"
"اِناں ، من ءَ چہ پیسر ؟"
"اَؤ ، بیئگ یک جنکے"
"یل داتگ ، پرچہ ؟"
"آئی ءَ سیر کنگ"
"آئی ءَ ھم گوں تو ھبر بیئگ ؟"
"بلکیں ، .... اِناں"
"تو چتو زانے ؟"
"آبدو فاے اَت آئی ءَ دگرے وتی کت"
"بیت کنت کہ لاچار بیئگ"
"اوں ۔! لاچاری ! یک زیبائیں اُزرے"
"زانے جنیں آدم ءَ اولی ھبر آئی ءِ گڈسری ھبر بیت"

" من نہ مناں۔ آئی ءِ اِناں ھم کُت کُشتگ اَت "
" اِناں .... مئے چاگرد ءِ زالبول اِیشی دلیر نہ اَنت "
" من جزماں کہ آ دغا بازے اَت اگاں نناں آمنی بیتگ اَت "
" تو آئی ءَ را وتی کننگ ءِ جہد کُتگ ؟
" اَوٗ ، من آئی ءَ را گُشتگ اِت کہ تترزی آروس COURT MARRIAGE کنیں "
" پدا چے بیت ؟
" آ بے توار ی ءَ پاد آتک ءُ شُت "
" آئی ءَ اپخش کنگ لوٹتگ اَت "
" بلے اے دغا ے اَت "
" اِناں ، دل پسندیں ہمیرءَ دل زُوت سیر بیت "
" ہر چی کہ بہ بیت ، منی ہنرءَ آ آئی ءَ ھچ نہ اِنت "
" چیا ھچ نہ اِنت ؟
" آ کہ منی نہ بیت آئی ءَ من ءَ دنا دات ....
" چو مگُش "
" آ یک لیب ے اَت کہ ھلاس بیت "
" ترا یات کئیت ؟
" اِناں ے "
" راست بگُش ؟
" کدی کدی ، زہیتیں زہیرے کئیت "

،، اِشکنتگ اَت کہ مھر دائم نمیسران بیت ،،

،، نادان ! ۔ دگہ گپّ بجن ،،

،، تئریستے ؟

،، اِنّاں ، من لوٹاں کہ ایوکّ ءَ وتی گپّ ءَ بکن ،،

،، چیزے تو ھم بگش ،،

،، او ، تئی دپ کپگ ءَ پد من آ شَنمشتگ ،،

،، پرچہ شَنمشتگ ؟

،، آ گوستگیں وھدءِ یک تھلیں راستی ئے تو زیبناکیں وابءِ منی آؤکیں وھد ئے ،،

،، دگہ ...... بگش ...... من گوشدارگ ءَ یاں ،،

،، نی گوستگیں وھدءِ گپّ ءَ مجن ،،

،، بلے گوستگیں وھد زیبناک بیئگ ،،

،، پچی ءَ تاں ، مھردیں آدمءِ عمر چہ ڈولداریں کسہءَ سرتچ اِنت ،،

،، چنچو سکی تئی دیم ءَ اتکگ ؟

،، یات نہ اِنت ،،

،، پرچی من ءَ رہ پیشئے ،،

،، او ، تو منی گُڈ سری زیباءُ ڈولدار تریں کسہ ئے ،،

،، چے تو پہ جزم گوشئے ؟

،، من پہ دل ستک گوشاں تو منی زندءِ گڈ سرے ،،

،، آ چون اَت ؟

"بے کارین گپاں یلہ بدئے"

"بگُش ناں، تئ نامِ چے؟"

"آ نادانیں جنِکّ ءِ ھاترءَ اے وشّیں ساھتاں ھراب مکن"

"آ جنِکّ ءَ چہ ابید دگہ؟"

"درست وشیں کسہ ءَ اَنت پہ مجلسانی واستہ"

"پدا چے بیت؟"

"درست شُمُشتگاں"

"انچو ارزانی ءَ گوں؟"

"درست دیستگیں واب بیتگ اَنت"

"نی چے بیت؟"

"تو منی بے بلے وابانی تہا ناں راستی ءَ"

"اگاں چو مہ بیت؟"

"مسکرا مکن"

"تو چتو زانئے کہ من تئی واستا ہاں"

"من ءَ سک دوست بئے تو منی پسند ئے"

"بلے پسندءِ ءُ مھرءِ نیام ءَ مزنیں تپاوتے است"

"من تا عشق ءِ گُڈ سری منزل ءَ تئی لوٹوک باں"

"اے ارزءِ گیشءُ گیوّار مئے دستءَ نہ اِنت"

"ہچیش گپّاں مکن، منی دل پُڈّایت"

"نی من رواں"

" اِناّں ، منی دیم ءَ ہنند من ترا چاراں "
" من کلّت نہ کناں "
" پرچہ ؟
" من تئی گوستگیں وھدءِ ڈولداریں کتابءِ زیبناکیں سرتاک ہِنگّیگ نہ لوٹاں "
" چونیں گپّ جنئے ، تو منی زندگی ئے "
" اِناّں ، تئی زندگیءِ تہا آؤکیں سیمی جِنکءَ ھاترءَ من روُگ لوٹاں ،
" اے چونیں گپّ تو جنگا ئے "
" اشیءَ چہ سَرترکہ آ تئی نترَیکءَ بنیت تو گوں وشیں اُزرےءَ من ءَ ہوکل بدئے من چہ آئیءِ پیسر پدا نیا ئگ ءِ واستہ "
" بلے تو کمّکے ھیاں بکن "
" من رواں ، اوّلی جنکّ ءِ ایرایں پدائی سہرءَ سیمی آؤکیں جِنکّ ءِ یادائی توارءَ من شہری ءِ سرا اِشکنگ ءَ ہاں ھُداءِ میارئے دوست "

عبدالواحد شاہد
تربت

بلوچی بتل

(۱) کیتگ ءَ دانگ نہ دارئے، چادرءَ سابون مالئے۔
(۲) بورءَ پشت پگاں بند، جوھان تئی سرءَ ندرانت۔
(۳) آپ ءَ گُڈئے، کرک ءَ پَل کنئے۔
(۴) غلہ دو تاکوی ءَ پیداور بیت۔
(۵) چہ دگرءِ گیوارءَ وتی دیوال ءِ۔
(۶) روغن رِچیت، ناں کہ نھومن۔
(۷) من دزّہ ءَ رانہ گپت، دزّءَ من ءَ گپت۔
(۸) ھستی ءَ غلام ءِ شَزانت، نیستی ءَ ملوک ءِ گرانت۔
(۹) وارتگیں وان ءُ ریتگیں مردکش ءَ یات نہ بنت۔
(۱۰) زنگی ءَ زورمان، نے کہ پہ وت۔
(۱۱) چہ پشتیں کشارءَ ھلیں وام ءِ گھترانت۔
(۱۲) نوذ نمکش، نھو بکش۔
(۱۳) شوتم ءِ کشار مُدام بے دانئے انت۔
(۱۴) مچّل ءِ سرءِ مردکشّ ءَ را دوست نہ بیت۔
(۱۵) مَلنگ پہ آستونک بیت۔

گیدی قصہ

شوماز: لعل بخش تبسّم

عقل ءُ بخت

واجھیں مردے ءِ عقل ءُ بخت سرجم اَت اَنت۔ واجہ چوپُل ءِ وڑ ءَ سرپتگ اَت۔ وھدے کہ واجہ ءَ را بخت ءَ یلہ دات۔ گوڑ ءِ پشکلے ھم دِرتگ اَت۔ یک مردے ھست ات سکّ سیر ءُ ھنرگار اَت۔ چند سال ءَ وتی سیر ءُ ھنرگاری ءِ دوران ءَ روژنا ءُ جلوہ ناک ات۔ یک روچے بخت ءَ عقل ءَ را گشت کہ اے من ءِ بخت ءِ بختاوری انت کہ اے مرد جلوہ ناک اِنت۔ عقل ءَ گشت کہ اے گپ رد انت۔ اے من ءِ عقل ءِ کمال اِنت کہ اے مرد روژنا ءُ شہدار انت عقل ءُ بخت ءِ جنگ ءُ جُٹ بنا بوت۔ بخت ءَ عقل ءِ گپ نہ زُرت ءُ عقل ءَ بخت ءِ گپ نہ منّ اِت۔ ھمے وڑ ءَ بخت ءَ گُشت عقل ءَ را تو منی گپاں نہ زُورئے من ترا یلہ دئیں روئیں۔ تو بزان ءُ تئی کار۔ بزاں بخت ءَ عقل ءِ ھمراھی یلہ دات ءُ چہ عقل ءَ کترے کت ءُ نِشت۔ بخت ءِ یلہ دیگ ءَ ءُ لھتیں وھد ءَ رند واجھیں مرد ءِ حالت روچ پہ روچ حراب تر

بوت۔ ھمے واجھیں مردءِ وتی سرجمیں عقل ءِ گوں کارگپت۔ چار رِاتے اے چہ کارے بوت کہ منی حالت ءِ کارءُ بار لہتیں سال ءَ سک شر اَت انت۔ بلے انوگیں وھدءَ منی حالت روچ پہ روچ حراب تر بوان انت۔ چیریشی ءِ پدّا انت کہ منی عقل برجا انت بلے بخت ءِ چمّن دُور انت۔ ھمے کن ءُ وتی بخت ءَ بیار۔ یلیں مردءِ ناءُ لچک زُرت ءُ پہ بخت ءِ شوھازءَ رھادگ بوت۔ دیم روی راہ ءَ روان اَت جنگل ءِ تہا یک شیرے دیستی کہ سک لاغر اَت۔ شیرءَ مردءَ را گُشت، تو کجا روگ ءَ ئے۔ مردءَ پسہ دات کہ بخت ءِ شوھازءَ روگ ءَ اوں۔ گُشتے وتی بخت ءَ جُست کن کہ من چے بوریں کہ پتّرور بیں۔

مرد دیم ترءَ رھادگ بوت ءُ یک مزنیں باغ ءِ دیستے ءُ تہا پُشت۔ دیستے کہ یک اَسپے بلے ماں اے چیرگائیں باغ ءِ تہا اَسپ انگت ءِ لاغر اَت۔ اسپ ءَ جُست گُت کہ مرد کجا نگو؟ جوابے دات کہ بخت ءِ رندءَ تچگ ءَ اوں۔ گُشتے کہ بخت ءَ جُست کن کہ من چے بوریں کہ پتّرور بیں۔ ھمے باغ ءِ تہا درچکے ءِ تاک ذررَات انت۔ مردءَ را جُستے گُت کہ کجا نگو روگ ءَ ئے؟ جوابے دات کہ بخت ءِ درگیجگ ءَ۔ گُشتے کہ وتی بخت ءَ جُست بکن کہ من چوں بکنیں کہ منی تاک سبز بہ بنت؟ مرد روان اَت۔ یک بازارے اَتک۔ یک جنیں آدمے ءَ آوازہ

دات کہ واجہ کمّے بُوُشت ۔ مرد اوشتات ۔ جنین آدم نزیک ءَ
اتک ءُ سلام ءُ دعائے کت ءُ گُشتے کہ ترا منی بی بی لوٹیت
مرد حیران بوت کہ تئی بی بی منا چیا لوٹیت ؟ بلے حیر ہراں ۔
بی بی ءَ جُست کت کہ واجہ کجا روگ ئے ۔ واجھیں مرد ءَ جواب
دات کہ منی بخت پہ من دلگران اِنت ۔ وشان کنگ ءِ
روگ ءَ اوں ۔ بی بی ءَ گُشت کہ وتی بخت ءَ را بگش کہ منی مرد مُرتہ
چونیں سانگے بکنیں کہ ازگار بہ بیں ۔ مرد پہ وتی منزل ءَ رعادگ
بُوت ۔ شُت ءُ گوں بخت ءَ دچار کپت ۔ دیستے کہ بخت
درہ چکے ءِ سانگ ءَ واب اِنت ۔ مرد ءَ بخت ءَ را لگتے جت
کہ پادا ۔ تو ولب ءِ ءُ من اُودا بدحال ءُ پریشان اوں ۔ بخت
جہ سر اِت ۔ مرد ءَ را چار اِتے ۔ گُشتے کہ من وت تئی لوگ ءَ
کائیں ۔ حال کن بارئیں تو راہ ءَ کس نہ دیست ۔ مرد ءَ سرجمیں
حال دات انت ۔ بخت ءَ گشت کہ جنیں آدم ءَ را بگش کہ
غریبیں مردے سانگ بکن کہ ازگار بئے ۔ درچک ءَ را بگش کہ
ہرکس تئی چیر ءِ خزانہ ءَ دربکنت تو سبز بئے ۔ اسپ ءَ را بگش کہ
پہ وت ءَ سوارے دربگیج ۔ شیر ءَ بگش کہ کم عقلیں مردے بور
پُرزور بئے ۔ مرد ءَ جنین آدم ءَ را بخت ءِ گلہ دات انت ۔ جنیں آدم ءَ
گشت کہ چہ تو دگہ غریب تریں مرد کے ہیت ۔ مرد ءَ جواب
دات کہ منی بخت وت منی لوگ ءَ کئیت ءُ من سیر بیں ۔

باغ ءَ رس اِت ۔ اسپ ءَ را گشتئے کہ پہ وت سوارے درنگج ۔ آئی ءَ گشت کہ منی سوار تو ئے ۔ من ترا چون کنیں کہ منی بخت ہمن لوگ ءَ آھگ ءَ اِنت ۔ درچک ءَ را گشتئے کہ ہر کس تئی چیرے خزانہ ءَ دربکنت تو سبز بئے ۔ درچک ءَ گشت کہ اے مھربانی ءَ تو بکن کہ من سبز بیں ءُ تو ھم معزگار بئے ۔

مرد ءَ جواب دات کہ من تئی خزانہ ءَ چون کنیں کہ بخت لوگ ءَ پمن کنیت ۔ دیم ءَ گوں شیر ءَ دُچار کپت ءُ گشتئے کہ بخت ءَ گشتہ کہ کم عقلیں مردے بُوْر ۔ شیر ءَ گشت کہ چہ تو کم عقل تریں دگہ کے بیت ۔ شرّیں جنین ، درچک ءَ چیرہ گنج ءُ پہ سواری ءَ اسپ یلہ داتگ انت ءُ پمن اتکگ ئے ۔ شیر ءَ دو کپّ کت ۔

راست ایت کہ عقل ابید ءَ بخت ءَ ہچ کار نہ کنت ۔ ہر دو کہ یاری بکن اَنت ۔ گڈا شریں کار بازہ بیت ۔ ایشی ءَ شر بزانے ات ۔

٭ ٭ ٭

غلام رسول زاھد
ترتیبے

دُزّیں دانگ

شرّتریں:۔

۔ شرّتریں بیرگِسیری پہِلّ کنگ اِنت۔
۔ شرّتریں دولت جان سلامتی اِنت۔
۔ شرّتریں عبادت ھیالانی پہکی اِنت۔
۔ شرّتریں اُستاد ھُبّ اِنت۔
۔ شرّتریں مَڈّی علم اِنت۔
۔ شرّتریں گُفتار خاموشی اِنت۔
۔ شرّتریں سنگت کتاب اِنت۔

(مہ ور)

۔ جِدَّءَ چہ گیشں مہ ور۔
۔ گُشنگءَ ابید مہ ور۔
۔ بازارءَ مہ اوشتءُ مہ ور۔
۔ حرامیں مالءَ مہ ور۔
۔ گپ گپءَ سرءَ سوگند مہ ور۔
۔ بجیلّءِ دعوتءَ مہ ور۔

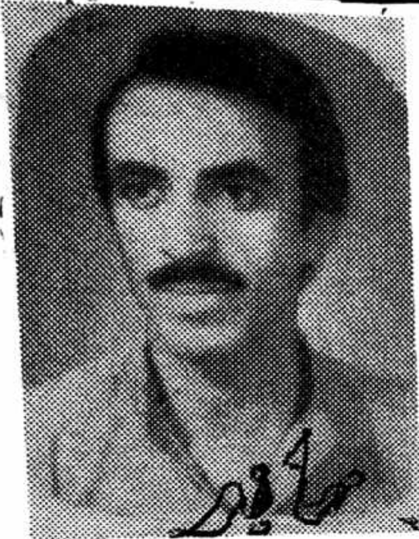
امید علی امین
ز: [illegible]

"میر دوست محمد باراں زئی"

بلوچ راج ءِ تہا وڑ وڑیں سردار بوتگ کہ چراہاں
یکّے "میر دوست محمد باراں زئی"، ھم بوتگ کہ ماں ایرانی بلوچستان ءَ
بمپور ءَ بگرتاں دِزک ءَ، ءُ ایرکشان ءَ بگرتاں سرباز ءِ
کلات ءَ ھمائی ءِ سرداری بوتگ۔ آئی ءَ ھچ ہیم ءَ کسے ءِ زورا کی ءُ
زور آوری نہ منّ اتگ۔ شاہِ ایران ءَ را وھدے اے حال
سربوت کہ ماں بمپور ءَ یک مزنیں سردارے تئی ڈول ءَ
حاکمی کنگ ءَ اِنت تہ آئی ءَ یک قاصدے پہ وَڈ میر دوست محمد ءَ
دیم دات ءُ گشت تئے کہ یک ملکے ءَ دو حاکم ہیم بوت
نہ کنت۔ میر دوست محمد ءَ بادشاہ ءِ قاصد ءَ رَگشت کہ واجہ ءَ
رابگش کہ منا گوں تئی بادشاھی ءَ کار نیست۔ بادشاہ ءَ
نہ منّ اِت ءُ دگہ پانزدہ مردے راھی کت پہ میر دوست محمد ءِ
سرپد کنگ ءَ۔ بلے میر ءَ شاہ ءِ اے پانزدھیں مردم کُشت انت۔
نوں بادشاہ ءَ یک مزنیں سرھنگے (آفیسرے) کہ
نامے محمد خان اَت گوں یک لشکرے ءَ گوں میر دوست محمد ءَ
جنگ کنگ ءِ واستہ راھی دات۔ میر ءَ ھم وتی دوستیں

مردم لوٹ اِت اَنت ءُ چراهاں مشورہ گپت ءُ پہ جنگ ءَ پچن ءُ لانچ بنا ءَ کت انت ۔ شاہ ءِ لشکر اَنک ءُ بمپور ءُ کلات ءُ (کہ میر دوست محمد ءُ آئی ءِ لشکر محمد ءَ ات) گیرہ کُت ءُ جنگ بِنا ءَ کت ۔ میر ءِ لشکر ءَ پروش وارت ۔ لہتیں مردم پٹی ءُ دگہ لہتیں دزگیر بوت ۔ میر ءِ جند جست ءُ دَرَاں ڈیھ بوت ۔ ءُ دیمے پہ مکران ءَ دات ۔ چیزے وھد ءَ رند پداگوں شش مردم ءَ شاہ ءِ دربار ءَ حاضر بوت ۔ شاہ ءَ آھانی باز عزت کُت ءُ یک سرھنگ ءِ حوالے کت انت ۔ کہ اشاں دربار ءَ پیش بکن ۔ یک روچے اشاں سرھنگ ءَ را کہ بلوچے ات کُشت ، مارا جنگل ءِ سیل ءُ گدائی ءَ بہ بر ۔ آ سرھنگ ءَ زرت انت ءُ گوں گاڑی ءَ دیم پہ جنگل ءَ رھادگ بوت انت ۔ چہ ہمیشاں یکے ءَ سرھنگ ءَ راجت ءُ کُشت ءُ گاڑی زرت ءُ دیم پہ بمپور ءَ روانہ بوت انت ۔ جاگھے گاڑی اِش کہ خراب بُوت تہ ودگ ودگ بوت انت ۔ شاہ ءَ پاس ءُ تپاس کُت ءُ وتی سرھنگ ءِ جون درگیتک ۔ ءُ اعلان کت کہ ہر کس میر ءَ دزگیر بکنت بیار ءِ ءِت انعامے دئیں ۔ میر دوست محمد ءَ دمبر تنگ ات ءُ گوں یک شپا نکے ءَ دپ کپت ۔ آئی ءَ وتی ناءُ ٹکے دات انت ءُ پرائی ہر روچ ورگ چرگ آورت گوں ۔

یک رُوچے ھمے شپا نک ءِ واژ داریءَ میرءَ راوتی لوگ ءَ
آورت ءُ گوں عزت ءَ داشت۔ بلے شاھءَ را کالے
دات ءُ نازاکیں مردءَ را شاھءِ دست ءَ دات۔
ءُ ھما میر دوست محمد اِنت کہ تاں روچ ءِ مروچ
بیگواہ اِنت۔

میر عیسیٰ قومی
تربت

زندگیءِ پیغام

مبو هچبراں تو کسےءِ غلام
همیش اِنت منی زندگیءِ سلام

غمانی تها سنگ تو چیرءُ سَہرئے
بار اِت ماں پُشتءَ اِنت چو اُشترئے
بچار آدگہ قوماں تو بد ترے
عمر اِت گوزاِیت اِنت پہ واری توام
مبو هچبراں تو کسےءِ غلام

پرپیس ے، زبانے ترا یار انیست
علمے ترا هست نترا کار نیست
کدینءَ تو واب ئے ترا سار نیست
نہ بنت چم تئی پچ صبح تاکہ شام
مبو هچبراں تو کسےءِ غلام
همیش اِنت منی زندگی سلام

تئی شُکرءِ آں کماسیں زبان
کجا اِنت مروچی نہ بیت اِنت عیان
گُشنت اِنت ترا کہ توئے دُرّ بیان
نگندیں ترا من تو چیرئے مُدام
مبو هچبران تو کسے ءِ غلام
همیشں اِنت منی زندگی ءِ سلام

پمیشائے مرچی چو وارءُ ذلیل
ترا زندگ ءَ جاگھے نے فصیل
تو بُڈءَ وران ئے تهءِ رودِ نیل
تو آرام نگندئے شپءَ تاکہ بام
مبو هچبراں تو کسےءِ غلام
همیشں انت منی زندگی ءِ سلام

مروچی ترا قومی دنت اِنت سلام
نصیحت ترا گُشتگ اَنت اِے کلام
مدئے غیر قومان ءَ چَہ وَت مَلام
کن ات اتفاقے کہ بئے نیک نام
مبو هچبراں تو کسےءِ غلام
همیشں انت منی زندگی ءِ سلام

فقیر محمد عنبر

مات مکّھیں

ماتی منی مات مکّھیں
بے شک تئی گوْانک سوگھیں
(بلے) پہ بزّگی نام ءَ مگر
پہ ناوسی گوْانک ءَ مجن
منی قدرءُ بالاد ءَ نچار
(من) دِنگ ءَ تمردءُ سرپچار
من پروشتگ اَنت بزّیں حصار
زیرکرتگ انت من تاجدار
تاں ہند، دہلی، قندھار
پُرشتگ منی نام ءَ توار
پہ غیرت ءُ ننگ ءُ میار
دپ داتگ انت عاکاں ہوار
ہرچوْن ببیت انت شپ تہار
بیچارگ بنت مات ءِ گوْھار
گیت ساچتے ماتی منی
وھدے کہ نالِہ یاربیت

دُرْوتی چُنی تیٔ شارَبیت
ہرَ نیمگ ءَ کوکارَبیت
لُنجیں زِرءَ اوگارَبیت
مُونجائیں دل ساسارَبیت
دژمن لگورء گمسارَبیت
ماتیں زمین گا[illegible]بیت

اُنج ءُ تہاریں شپ گوْزیت
ہمیں سمین ءَ ہلے وزیت
گیپت زامُری مستاگ ءَ زیت
گُل گورگیں شالہ رَزیت

ابراهیم عابد

گوں من بیا

ن، بیا گوں من بیا
دردانکیں تھگل منی ءِ!
کہ دُور اِنت سک منزل منی
راہ ءَ عذار کئیت پیچ ءُ تاب
سِلّی ءُ شوری بے حساب
یکّ اِنت منی بیگواھی ءَ
اے سنجہیں ہیر ءُ نواب
سرہ پدبُبو او تھلکا!
گوں من بیا گوں من بیا
راہ ءَ منی کَش ایت لوار
گُنڈ خُشک بنت تنگ بیت پلار
انگار گُنگ جورہیں بداں
بھرانی سۓ کوھنیں دوار

من ایوکءُ بے سنگتاں
راہءَ منی دُژمنے ھزار
ہر نیمگءَ گوشاں کپ ایت
زوراکئے ءِ تیرءِ تواز
گوں من مَیا گوں من مَیا
او غم جتیں زِردءِ کرار!
زاناں منی ھمراھیءَ
سکّیں تو گِندئے بیشمار

٭ غنی پرواز ٭

نوں روچ درہئیت

تہارءِ لُنجیں شپ اِنت چہ کرناں
نہ داتہ گواھی ھم رچبرءِ روچءَ
نہ دیستہ ما چبرءِ رژنی برانزے
چہ کرناں گوازیننگائیں زنداں
پہ دست موشی
پہ پادءِ موشی
تہارءِ لُنجیں شپ اِنت چہ کرناں
تہاریءِ دستءِ ڈُنگءُ ڈُزاں ہزارءِ رندءَ
ما تیرءِ وارتگ
ما ٹپ وارتگ
ما ساہ داتگ
ما زندءِ ھر کٹءَ بہا داتگ

تہارءِ لُنجیں شپ اِنت چہ کرناں
بلے او بیلاں
نوں پادءِ بیا اِت

نوں لانکاں بندات
نوں تنیرءُ ٹپاں پہ گل وراں بت
نوں ڈنگءُ دزاں دُزہ ھیں جناں بت
نوں حون رتکپئت
نوں حون زتکپئت
تاکرنی سیہ شپ
پہ دل بگئیت
بدانت بامے
نوں روچ درہ بئیت
نوں روچ درہ بئیت

عنایت اللہ قومی
پنجگور

اللہ تئی مدت گار

اَے کاروان ءِ سردار
برو منزل ءِ پدا چار
اِنگو بُنو تو سِشیتوار
اللہ تئی مدت گار

بوجی تئی زِرءَ اِنت
طوفان ءِ سرءَ انت
ہمت کن ءُ دل ءَ دار
اللہ تئی مدت گار

اِے کندگ ءَ گران ءَ
زانے تو آپسران ءَ
پُشت ءِ رم ءَ بکن تو اَر
اللہ تئی مدت گار

بر گوں تو بے کسان ءَ
نادُزواہ ءُ بے وسان ءَ
پِروت نگنداں غوار
اللہ تئی مدت گار

دُور کن تو اے غمان ءَ
رنج ءُ مُصیبتان ءَ
آوشیاں پدا بیار
اللہ تئی مددت گار

قومی ترا بچار ایت
تئی کار پداں بمار ایت
پچوٹاں بکن تو ہموار
اللہ تئی مددت گار

میر بہرام خان مینگل
پسنی

محنت کشیں بلوچ بزگ

ماس ءُ پِت منی مالدار یں
میش ءُ مادگ ءُ بُزّوک ریں
موسم جوان بنت ھور گوار یں
سبزیں کھپر ے ماداریں
مالاں وشدلی ڈوہاریں
دوگاں (پہ) ھینز کے الباریں
ا ے منئے زندگے ءِ کاریں

زوراں اُشترے باردار ی
بے وھدءُ شپ ءُ بامسار ی
کنڈاں لیٹوں واروار ی

روچ ءَ ڈاچیاں چاریناں
گرم ءَ ساھگاں وشیناں

بیگاہ ءُ سَمِین سارتیناں
دوریں ھُلکواں گوۡازیناں

کاریگر منی وشّس مَلّیں
کارانی کنوک دیر جَلّتیں
ننگارہ آسَنی نیش بَلّیں
دِرّایت گلزمینے ءَ شِلّیں

مُلکاں من کِشّاں پہ خوۡاری
کئیت منی کِشارءِ باری
داناں مُچّ کناں امبارءَ
نان ءَ جوۡان وراں (گوں) شمبارءَ

یار محمد نوقلاتی

پہ منت پہ بلوچ راج ءَ

دیر اِنت ترا میرین بلوچ مُکت اَنت دست تئی ہُشتگ ءَ
لانک ءَ ببند پاد ا بلوچ، پر چہ چو دارءَ پُرشتگ ءَ

پشک ءَ نہ گندے جّرِ کے، اولاک ترا نیست ھِرّمُ کے
سُنٹ مِکّ کنگ گردئے بلوچ چادر سرءَ مانپوشتگ ءَ

لوگ سندگ ءِ تئی گُڈّ کے، جیرءِ نپاد تئی بُو نڈُ کے
پُشت ءَ وتی چکّ جن بلوچ کارچے پہ گنشیں کُشتگ ءَ

انّوں جہان جہِسرِ اِتگ، جہلا نلی ءَ مانپرّ اِتگ ءَ
دا نکے ترا پر نیست بلوچ، تو گوں لِچاں پرُ مشتگ ءَ

آلم ئشتگ ءُ برزءَ سرِ اَنت، گوں لوگ ءُ جاہ ءُ بندر اِنت
پہ چمّاں وتی تچ کن بلوچ، توماں بُن ءَ پشکپتگ ءَ

براتاں بچارتئی چوں کُنگ، ساہ اِش پہ راج ءَ گوں کُنگ
تو سئی نئے زانا بلوچ ، حوناں وتی دست شُشتگ سئے

تو چاکری او بادگ ءِ ، گپّ ءَ مجن دَرَ ذادگ ءِ
یکپارگی جہہ جن بلوچ، ماں سورگاں توکِشتگ سئے

"کارشتّرنہ بنتؔ نِندگ ءَ" بازار ءَ گُلگ ءِ رندگ ءَ
ہمّت بِکن چیست یُو بلوچ، تو چوکہ آرت ءَ دُرشتگ سئے

سوجاں بزوریار محمدی ، اینچو مکن ناسر پدی
ہوش کن سرءَ میریں بلوچ، انگت تو لوگ ءَ نِشتگ سئے

شہداد جہسری

نادرِیں ماتءِ پربات

اوں نچ منی بچّیگ گُلیں ساہءِ بدل
پیلَشتگیں زندءِ بہارانی کِشار
او مُرتگیں مرّءُ منی شہدیں دمانانی مراد
پہ کُجام اُمّیتءَ وَدی تو بوتگئے باریں ادءَ؟
یا کِندگءِ شاکارگ اَنت ازکارءُ زرداں سلام
یا شمپتگ گُرنءَ چہ نیزگارءُ گریبءُ نامراد
بازاں بادگیراں نِشتگ پہ ایمنی ماں رِپتگےءِ
گوں گیابیں سنگتاں دیواں شرابانی بزانت
روچ اگاں روچ اِنت بلے شپ کہ تہارءِ سمبہیت
حورءُ گِلمان چہ بہشتءَ ایرکپیج اَنت نابکار
ساہ منی گراں اِنت پہ من تو چیا گوڑءَ لوپ بوتگئے
او منی لالے او منی ساہءِ بدل
چاپءُ سُرناءُ دمالءُ بوتگ اَت چوگاں پہ تو
شترءُ بوتگ اَت مرچی مراگاہ میتگ ہرجاورءَ

پُجو بُوتَنگ اَت مولِد دود انکی شیشلو داں بامسارہ
ءُ رستَنگ اَت بازیں شُدیگیءَ دونان مرچی اِدءَ
ماگِس ءَ مِیرءِ وِدی بوتین ئے مرچی تو آگاں
اوبے نوائیں بزّگارءُ اومنی ساہءِ بدل
پہ کُجام اُمیت وِدی تو بُوتگئے بارِیں اِدءَ ؟
پہ وِدی تئی بوگءَ کسے ودارءَ تئی نہ اَت
ءُ گار اَتوں زندءِ عیالاں من وتی آزردگیں
کئے پہ تو نازینکے نازایت ءُ سِپتئے چیت بکنت
من جلاں لاپءَ بتو سینیں وِدی نانے بکیں
یاروچ بکیں لُنچیں شپے من گوں تئی پاسپانیءَ
اے وڑءَ گُزرینءِ گُماکی آوڑءَ تئی بزّگی
من بزّگوں تو بزّگئے او ساہ منی
شترِ تراِنت کہ تو پدا واتر بکن ماں باتنءَ
پچو چلگءِ کھریں زمستانی شپاں رگّیت کنئے
او پچ منی بچّیگ منی ساہءِ بدل
پہ کُجام امیت وِدی تو بُوتگئے بارِیں اِدءَ ؟

٭ ٭٭٭ ٭

خلیل احمد باذل

پیشکان

مهرءِ چیراگ

بے دروریں مهرءِ چیراگ!
روک بُو دلانی گُنڈِ کاں
برانزاں بہ شان معرنیمگ ءَ
بِلّے چہ تئی شہماں بَبیت
روژناگلیں مهرءِ اُتاک

نیلے بُوءِ سیاهیں جمّراں!
گوارات زہ بادیں ترمپکاں
باں ڈُنّ ءُ گیابانءُ دِهاں
هُشکاوگیں مئے کوچگاں
هلک ءُ ڈگارءُ میتگاں
سرسبزکن اِت اے کهچراں

وش کوش بہ پُتّل چہ جنّت ءَ
آتارءُ مِسک ءُ عنبراں

پہ دَرْم گوْرانی مھپراں
وْش بو کہ بیت کہ کُلّیں جھان
تا ھیر رس ایت پُرہ شتہ دِلان

پر چہ کہ مامشل مُرید
آھُم چو چاآنی ءَ زہرَ اَنت
پہ مھرءِ شھدیں دِلانکے ءَ
پہ جی ءُ وشّیں گوْانکے ءَ
بیا بیا منی مھگل بیا
زندءِ توسئے مال ءُ متا

وھدے کہ تئی یاتاں کپاں
ارس دیدگانی ایر رچاں
دل تلوسیت تئی گندگ ءَ
پہ تئی نیادءُ نندگ ءَ
مھگل منی ساہ ءُ نپس
تئی گنجیں مھرِ منی واکءُ وس
منی دل تئی مھرءِ مَسیتّ
منی جی پہ تو چو بانگءِ سیتّ
پر چے نیائے مئے گوْرءَ
تا ھیر کہ تئی زردءَ رسیتّ

ایم ازاد

ھون ءِ ترمپ

وھدے کہ ھون ءِ ترمپ
پہ ناحق ءُ ظلم ءُ ظالمی
اے گل زمین ءِ
پاک ءُ پلگاریں
دلبند ءَ
کپیت
مزنیں ارزش ے دارایت
پہ زرنگ ءُ
مزن مرّیں سراں
نے پہ لگور ءُ بزدلاں
وھدے کہ ھون ءِ ترمپ
پہ ناحق ءُ ظلم ءُ ظالمی
اے گل زمین ءِ
پاک ءُ پلگاریں
دلبند ءَ
کپیت
مزنیں ارزش ے دارایت

اسحٰق محمود

—پیشکان—

بانورۓ توصباھانی

(۱)

کَندکہ پُلّ اِنگ شہپ ئی
مِل کول بُتکگاں کوشانی
لُڈّ کہ موسم اِنت بہار گاھے
دَرپیش کہ چار دھی ماھے
ندرہ پہ یک دانکے ئے تئی گا
تئی توار زہمل ئے ھفت رنگیں
گالوار سازے آزمانی
بانورۓ توصباھانی
روزرد، تئی ملورےں دیم

(۲)

شہپ مھپراں تئی سیاھیں
ماہکان بچکندگاں تئی پُلّیں
گرندبرمش اِنت تئی پاریگ ءِ
سنج اِنت تئی سریگ ءِ بُتش
دیرءَ چہ کئیت پادبرمشے
لھم لھم ءَ گشتے آیان اِنت

زردءِ سُتکگیں آ بنداں
زاناں پہ مناسرءِ گپتگ
گپت چہ الوتءَ گوازینتگ
مستاگ پہ عاشقاں مستیناں
اندیم پہ کودکاں شُوَئیناں

لبزانکی سرچمگءِ اے دگہ باسک

،،،،،،،

فقیر محمد عنبر
عبدالواحد شباب
ابراھیم پروانہ
لعل بخش تبسّم
یٰسین سوزنہ
اسماعیل بزرگ
بابو مولابخش

صوفی عبدالحمید
بابو لعل بخش
امید علی امین
نوراں قریش
غلام رسول زاہد
ناصر ساجد
جی آر عارف

باقر علی شاکر
ء تربت ء

ہائیکو

نود شنزانت، کوش کشّبت ہر صباہ
نشتگاں رنج ءُ گمانی پتر ءَ
تراں گاں دوزاھے کنتیں مُرک

کاشیں ملگورشنگ انت دیم ءَ
دلے تل ایت ماھیں بانک
نزانت کسے، کُشنگ گار انت

منی نئی ہرد کانی راہ یک انت
منی نئی ہرد کانی ساہ یک انت
بلے انگت نہ بنت من تو کدی یک

جبین ءَ آسے روک اروا ہٹپ انت
ھمائیں دل منی توک ءَ دوکپ انت
نئی بانوری ءِ شنگ تانگہ گپ انت

تئی ہردانک مرجاں بے بہا اِنت
تئی ہرکندگ ءَ کوشے روا اِنت
بِچار بستں ماڑی ءِ تاک ءَ برے تو

تَترءُ ھُشک ءِ نام گار اِنت
آسے کپتگ انچیں، باقر
زندءِ باگ ءَ مرگ ءِ جار اِنت

(۱) مرادبخش آبسری
(۲) خلیل احمد
(۳) صابر علی
(۴) امیر بخش جوسکی
(۵) عبدالعزیز میسر
(۶) لعل بخش داؤدی
(۷) خیر جان بہمنی
(۸) شیر محمد
(۹) نور احمد نور
(۱۰) علی جان ناز

عاقل بابا نوشاد

بلوچ راج ءِ نام ءَ

نازانتی ءِ دنزاں درا
کمیں بکن ہوش ءَ سرا
بے بُندر ءُ دارِیں بلوچ
پہ اِنت ترا چے اِنت ترا

چہ بزّگاں بزّگ تر ئے
حاک پہ سر ءُ در پہ در ئے
دردانی تئی درمان نہ بیت
پہ ولپسگ ءَ تخت ءِ سر ئے

بے ماہ ءَ شپ مہکان نہ بیت
بے آس ءَ تیں تسپان نہ بیت
بے ہمت ءُ بے توکل ءَ
ہچ مشکلے آسان نہ بیت

بے ٹیلءَ چون رہوک بیت چراگ
واہ! ترا بند اَنت کلاگ
تنکہ نہ بیت عون ءِ رگام
سبز اِیت چتور ویرانیں باگ

پرچہ تو چو بے زانگے
چو وت سرءُ دیوانگے
دست ءَ ترا دومی بگِیپت
گپ ءَ ھمے دلسانگے؟

زندءِ زِرءَ تو گوْاز بکن
مرگ ءَ پہ گل اِمباز بکن
تو پہ وتی راہ شونی ءَ
یک عاقلے شوہاز بکن

یار محمد ساگر

زندءِ بہار

بیا او منی زندءِ بہار   بیا او منی زندءِ بہار
اے زندبے توبے نپ اِنت   رنجانی آس گپ گپ اِنت
تامور مرادانی شہپ اِنت   دوری تئی پمّن تپ اِنت
دائم منی زرد اِنت توار   گوانک جنت ترا روچے ہزار

بیا او منی زندءِ بہار

زاناں کہ روچے پمّن ءَ   شادانی ءِ روچ ٹِک دنت
گوں جلوھاں تو حم وتی   رنجیں دلاں شاداں کنے
الم بئیں روچے ھوار   دستاں وتی پمّن شہار

بیا او منی زندءِ بہار

بے زانگے مرچی اگاں   من غم چیریشی بے غماں
پیداک اِنت روچے دیمترء   نامے بزاں باندات بیت
چہ اے جگر سندیں غماں   راج تیوگیں آزات بیت
"گوشاں منی کپنگ توار"   تئی آہگ ءِ مرچی کلار

بیا او منی زندءِ بہار
بیا او منی زندءِ بہار

❀ ❀ ❀

رحیم پرواَنہ
ڈیرہ ڈبگی

مہرنگ منی

مہرنگ منی زندۓ نہال
زردۓ منی جوائیں ھیال
بیا تو من ءَ زندے بدے
بے دردءُ بے مٹ ءُ مسال

من دائمءَ یاتاں تئی
شپءُ روچ عذابی نشتگوں
اوست ءَ تئی من آئیگۓ
دل چو چراگ روک کرتگوں

بیا سرشپے بانگواہ کنیں
پہ مجلسءُ گپءُ ھبر
اھداں وتی من نوک کنیں
گوں وادہءُ سوگند دو بر

من بند بانِ ذردءَ تئیَ
تو بند بو چماّن — منی
مارا پہ اِنت امروزءِ گم
(ما) نندین دوئیں پہ ایمنی

لبزانکی سرچمگ ءِ عہدہ دار

۱۔ میر عیسیٰ قومیؔ — کارمستر — (صدر)
۲۔ محمد یعقوب رئیسیؔ — کمک کارمستر اولی — (سینیر نائب صدر)
۳۔ یار محمد نو قلائیؔ — کمک کارمستر دومی — (جونیر نائب صدر)
۴۔ ابراھیم عابدؔ — مزنیں کارگُشاد — (جنرل سکریٹری)
۵۔ خیر محمد محسنؔ — کمک کارگُشاد — (جوائنٹ سکریٹری)
۶۔ یار محمد ساکمؔ — شِنگ کار — (سکریٹری نشر و اشاعت)
۷۔ ایوب واڈیلاؔ — سکین کار — (رابطہ سکریٹری)
۸۔ لیاقت علی — حسابدار — (خازن)

آزاتءِ لچّہ

یاسین سوز

پٹ اِنت غلامیءَ ، پچارءِ واریءَ ، سرمایہ داریءَ
کارکنت پہ واجہءَ ، چِندءِ وتی کُشیت
زہیت ھیداں آ ، جانءَ رادنت جَفا
(نی) آرامءِ وابئے ھست نئے گرمءِ سردئے ھست
اینچو عذاب بیت یک نانءِ پدا
پٹ اِنت غلامیءَ......
پچاری سَگِتنگ بے چارگیں سگءَ
ماں تبدءِ چاھڑاں
میتگ پہ میتگ اِنت
گوازےءَ لِلّک اِنت
یک پچنڈےءِ پدا ، اے پیمءَ بزّگ اِنت
آرام ئے نیست دمے
گپّ بُندرءِ ایش اِنت
(کہ) مسترو وتی نہ اِنت ، پچارانت واجہءِ
پٹ اِنت غلامیءَ.....
وارءِ عذابءَ تو گندئے ماں جھان
بے لوگ اِنت ، بُندرانت

بے پُچّ اِنت ، لنگڑ اِنت
دست ئے دپ ءَ نہ روت
گرمی ءِ وھد بہ بیت یا چلّگانی روچ
آرام نہ گندایت ہیچ
پہ پوریاگری ، نے روچے ھست ناں شپ
آزانت ءُ کار ، بسّ
پیسّ اِنت غلامی ءَ......
ھست اِنت دگہ کسے کہ زرّ ئے خدا گُشتگ
(ءُ چہ) ھر چیزّ ءِ دوست زر اِنت
نے لاپ ءَ وارت ئے گنت ، نے پہ خدائے دنت
(چہ) بنیادی سرے ، کلدار ئے دوست زر اِنت
کارگپت ناوساں ءُ مُزّے نہ دنت توام
کلدارے ءِ سرءَ کلدار ءَ ایر گنت
سرمایہ داری ءِ ھم بازیں دُزّ و شیپے
یکّ یک واجہ ءُ دومی ریا ستے
لعنت اِنت ہر دُکاں ، لعنت اِنت ہر دُکاں
چُوسّے اَنت ہر دو ھون
رہ ندّ اَنت ہر دو جون

زرّدارکسئیں بہ بیت یا مستریں بہ بیت
ٹول ہر دکانی یک
زرّانی گیش کنگ، ءُ واجھی کنگ
پٹ اِنت پریشی ءَ پٹ اِنت پِراٹی ءَ
پٹ اِنت غلامی ءَ، چمدارءُ واری ءَ، سرمایہ داری ءَ

دزبندی

منی واھگ اِنت کہ من یک بلوچی تاکبندے
"اوستانی بام" ءِ نام ءَ بہ کشّاں۔
گوں دُرسیں شاعرءُ لبزانت ءُ نگدکاراں دزبندی اِنت
کہ آوتی گال ءُ نبشتانکاں زوت ہمّن اے ڈَسّ ءُ
نشان ءِ سرءَ دیم بہ دینت۔

(منّت ءَ)
اسماعیل بُزرگ
معرفت:۔ خالد ولید گورنمنٹ ہائی سکول
شاھی تمپ (تربت)

جان محمد شکست
سوئیبندی

مکن دل گوں منٔ جیڑہ

مکن دل گوں منا جیڑہ
کہ مرچی بے بحراں من
دوشش ماہ پُورھیں گوستگ
پہ دوستٔ انتظاراں من

وتی دل من ترا دائگ
تو گوں من بے وپائی کُت
مثال ءِ مجنوءَ گاراں
نزاتاں دوست کجا نگوشت

من روچاں بے وتی تراں
تچاں کوۂ ہنگاراں من
چو مِشل ءِ وکشئیں سیدءَ
شپاں سیاھیں تلاراں من

تچاں دُراھیں شپٔ روچاں
نگندراں آپسرے پہ ورت
منی وردو وراک خُون اَنت
آ کافر نوش کنت شربت

کپاں من ترانگ ءَ دوست ءِ
اے چماں خون گواراں من
مناں کہ انگت ءَ پہ وت
گم ءِ پرواہ نداراں من

بیا مهرنگ منی گُلّ ءَ
ترا سهت ءِ بگنداں من
توام اُمر گریوگ ءَ گوستگ
دماں ءِ بلکن کنداں من

میارایت داکتر ءُ مُلا
نوں بلّت بے کراراں من
نہ انت اے درد ءِ میراسی
گُل ءِ عشق ءَ دچاراں من

بُروِ قاصد بگوش دوست ءَ
شکست موت ءِ تیا گپتگ
بدے نرمیں گشان ءَ تو
وتی چماں بداراں من

* * *

پیرل شے تگری

منزل کُجا اِنت؟

تئی ھالک کُجا ءَ ھکین کُجا انت ڈیہ ءَ تئی گلّیں ھمبل! کُجا اِنت
نوں تو گُجا ءَ من کُجا اوں، منیگ ءَ تئی منزل کُجا اِنت

دنیا شُتنگ ماہ ءِ سرءَ انگت مئے راج چو بے سرا اِنت
وت وا جہی لوٹ اِنت اگاں پیرچہ گرداِیت وت سرا اِنت
ھانل کُجا ءَ سیدکُجا اِنت، منیگ ءَ تئی پازل کُجا اِنت
نوں تو گُجا ءَ من کُجا اوں، منیگ ءَ تئی منزل کُجا اِنت

دل راج ءِ نوں، پہ سُھرد پیں بام ءَ وَدار بگیں تئی
تو کمبر ءَ چاکر بُبو کہ راج بندِ بگیں تئی
تو ھم بلوچ ءِ من بلوچ، مارا تئرا بُنزدل کُجا اِنت
نوں تو گُجا ءَ من کُجا اوں، منیگ ءَ تئی منزل کُجا اِنت

چو بشّی ھوْرءَ دڑد بکن کوہ ءُ ھگار ءِ سیراپ بنت
ھار ءِ کن چو کوْرءَ دُور سریں دشت ءُ دگار ءِ بیتاپ بنت
ماتیں وتن، بُلّ ءُ چمن، مار اترا جنگل کجّ اِنت
نوں تو کجا ءُ من کجا اوں، مئیگ ءُ تئی منزل کجّ اِنت

ھون ءِ تئی ترمپے سرایت آشوب تئی ایرھت مبیت
پہ منزل ءِ گام ءِ بجن، ھری تئی بے رھت مبیت
راج ءِ شھیداں یات بکن پیرل نمگش ھانزل کجّ اِنت
نوں تو کجا ءُ من کجا اوں، مئیگ ءُ تئی منزل کجّ اِنت

نصرت کوہاڑی

بیا جنیں گامے

وپتنگ بے ورناچیا تو بیا جنین گامے
ایر کنیں پلیں جھان ءَ پہ وت ءَ نامے

بیا بکن عہد ءُ قرارے کہ تئی وعدیں
یل بکن بوپ ءُ پلنگ ءُ ساھگاں سردیں
ھاترءَ قوم ئیگ ءَ نوش کن شئیدی ءِ جامے
ایر کنیں پلیں جھان ءَ پہ وت ءَ نامے

بیا ببندِ لانک ءَ وتی کہ نوں نئی ڈوریں
پچ گجریں حق ءَ وتی چہ دژمناں جوریں
دائمی چمدیری براتاں غم نہ انت تامے
ایر کنیں پلیں جھان ءَ پہ وت ءَ نامے

چوکہ راجانی دگہ ملک سبزءُ آبادانت
چہ غلامی ءِ مروچی بنداں آزادانت

بیا پہ وت کارین صباءِ سُهر دیمیں بامے
ایر کنیں پُلّیں جھان ءَ پہ وت ءَ نامے

پہ تپاک ءُ براتی ءَ بیا سَتّیے بندیں
اے غلامی ءِ مروچی سا انگلاں سِندیں
نیست چُشیں زندءَ او نُصرت لذّت ءُ تامے
ایر کنیں پُلّیں جھان ءَ پہ وت ءَ نامے

اشتہارانی نرخ

سرجمیں تاکدیم گوں عکس ءَ	۸۰۰ کلدار
نیم تاکدیم ابیدءِ عکس ءَ	۴۰۰ کلدار

نرخِ اشتہارات

پورا صفحہ تصویر کیساتھ	۸۰۰ روپے
آدھا صفحہ تصویر کے بغیر	۴۰۰ روپے

میر بہرام خان مینگل
پسنی

مزن جگریں میدءِ بچّ

شاگے مۓ پتءِ یدّاریں
ڈورءُ پلملءُ آچاریں
رچءُ ماھرءُ سرکاریں
دریاءُ زرءَ زیبداریں

جانشو ناخدا نامداریں
بیا اِت رئیں زرءَ ماباریں
پاگاسءُ بلاھاں کاریں
مۓ ملکءَ اِدءَ درکاریں

(اے) طوفان شرتنگءُ گوات بازیں
(گوں) چولاں ماندام امبازیں
ماھیگءَ گشاں ھمرازیں
سنگارءَ وتیءَ گوازیں

بہرام گپ تئی دلکش اَنت
میدہ پہ عزمتءَ سکّ وش اَنت

شو

رحیم پروانہ

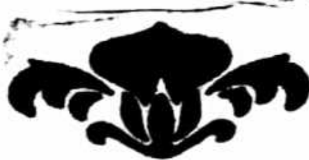
مرچی پدا

مرچی پدا
چہ وھدءِ تیاری ءَ
چہ زرہ دارءِ مستی ءَ
منی سوداءِ گپ انت
ماں زلمءِ بنیادی ءَ
من بے برمشیءِ بے تواری ءَ
نشتگوں یک کنڈے
دُرستیں سوباں چہ جتا
ماں یکیمانی ردا
وتی ارسیگیں چماں گوں
وتی بے وسیءِ جنازہءَ چارگاں
اجب من ھیراناں
اجب بے ترانا

کیا وتی بے گناهی ءِ هال ءَ به دیاں
ءُ کیا په وتی نیگی توار به کناں
که ! منی هال ءِ گِروک
منی هیبر ءِ لوٹوک
منی کماش ءُ مستر
منی واجه ءُ مِهتر
وت منی بها کنوک اِنت

گوادر ءِ نمائندگ	ڈاکٹر فضل فیضی
پسنی ءِ نمائندگ	یونس ارمان
کراچی ءِ نمائندگ	سلیم شاد
پیشکان ءِ نمائندگ	خلیل احمد باذل
مشکت ءِ نمائندگ	بشیر صادق

مراد ساحر
—— کراچی ——

غزل

آ، جبین ءَ منی ایر کپت گُش ئے
چو کہ گوۃ اش ءَ بِکپ اِیت نپت گُش ئے

شُت ھمے رنگ ءَ سرءِ زرانگ ءُ ھوش
چو کہ دُنیاءَ کسے رپت گُش ئے

برانزا نچ اَت آ مُجیں مورکانی
گلزمین زنزرِ من تپت گُش ئے

ماھیں دیم گپت کہ مُلورین شینک ءَ
شادِہ ءِ دَھل ءُ مدگ کپت گُش ئے

رنج ءِ بے رحم ءُ تمردیں دستاں
چو تگرد ے ءَ من ءُ گو پت گُش ئے

تہلی ءَ واھگ ءِ ھوپ ئیگ ءِ بچار!
کہ ھمک تام اِنت دپ ءِ زہپت گش ئے

پریشنگ ءَ مرگ ءِ ارش کُت ساحر!
زندءِ پاسپان ءِ پتھ وَپت گش ئے

بشیر بیدار ا نسر
تمپ

غزل

گاریں حقّاں چہ کئی دَرءَ لُوٹ اِیت
ھیرءَ چہ کوریں حیدرءَ لُوٹ اِیت

لوپ لونجان اِنت پا ھوءِ سادءِ
باریں اِے رندءَ کئی سرءَ لُوٹ اِیت

دل منی دردءُ مِھنت ءُ رنجاں ے
ہر چی لوٹ اِیت تئی ھاترءَ لُوٹ اِیت

اختیار دارءُ وت کُتہ کاراِنت
چوشیں قاضی ءِ کے شہرءَ لُوٹ اِیت

ما جنگ سودا اِے بشیر اَنچیں
بیدءِ بُنماں ءَ مئے سرءَ لُوٹ اِیت

ھو ھو ھو ھو

ھو ابراھیم عابد ھو

غزل

زند مئے، بد واھیاں بے بَرّاہ کُت
باغ ءِ پُلّ اِش دوستی ئیں بیگواہ کُت

وشنیک ءَ کُشت مُرادانی چراغ
پہ چہ شپ ءَ اوستانی کُلّ مئے سیاہ کُت

سے ءُ چار گام ءَ چہ زند ءِ پر ترّاِتنت...
تو سگور اَنچیں وتی ھمراہ کُت

ھاتر ءَ تئی دوست داشت نان جان ءُ مال
نے کہ من ساہ ءِ ھر ءِ پرواہ کُت

بازیں تئی رھچاری ءَ شہب سرجمیں
عابد ءَ گوں جیڑگ ءَ بانگواہ کُت

❖ ھو ❖

زبیدہ فقیر بزنجو

غزل

لُپت اِنت من ءَ کہ نام تئی
چوں سے گئیت دپ ءَ نامے دِگہ

دل پہ تئی ہِمراں زرہ ایت
نیا دءِ ہلءِ تامے دگہ

بے باوریں دُنیاءِ داب
سُہبے دگہ شامے دگہ

عہدءِ رزیں کُلّ اِنت اَبیتک
شالہ پہِ دَنت بامے دگہ

سانکل ربیھءِ دَر نگُشت
چیرانت رَدءِ دامے دِگہ

تو ویستگ اَنت کیفءِ ملار
مھرءِ بلے جامے دگہ

پہ سنزلءِ توپُجگ ءَ
عنبرَ بجن گاے دگہ

يار محمد نوقلاتی

غزل

کہیانی پری نیائے دلءِ من دارگءَ دمُبرت
تئی اُشکیں ودارانی من راہءِ چارگءَ دمبرت

نہ روت دلما نگی انگت تئیءَ راہءَ چمّ منی سکّ اَنت
امیتانی سرءَ نشتءَ من چمّءِ دارگءَ دمُبرت

خُماریں دیدگاں تئیگاں منی دل پارہ پارہ کُت
دلءِ اِے ٹکرانی من چنءُ نزارگءَ دمُبرت

مَدئے درداں چُشیں گیشیں دلءَ اے پچ پلرزیں اَنت
چرے دردانی سوکءَ من چہ بازیں نارگءَ دمُبرت

جتائی تئی منی واستہ گُشّ ایت یار محمد چو گران انت
شپءُ روچ ہردوئیں چماں چہ ارسءَ گوارگءَ دمُبرت

۞ ۞ ۞

مولابخش مشتاق
مسقط

غزل

زِرری نوداں من ءَ دانگ بِہمے ھال
"کہ مرچی ھَنّیٖں اَنت ماھیں گُل ءِ پاد "

رَزینت من کُلّ وتی مِسک ءُ زباداں
کہ وعدے اتک دل ءَ سالونکی ءِ یاد

کن ئے بانورگُل ءَ زیرئے برے تو
گُڑا باریں کپا گوں من کناں نیاد

گلگداری گِرئے دیم ءَ روئے تو......
چتور رندءَ وتی زندءَ کناں شاد

ترا گوں من چُشیں سودا نہ بڑاھیت
چُشیں سودا ءَ بیت اِنت زندبرباد

گُمان بَڑنیگ مشتاق تا لِھءَ گوں
دل ءَ ھوشام بیتاں واھگءِ داد

کریم آزات
پنجگور

غزل

اِے دل ءِ ٹپّاں بچار کہ کاری آں
وشّیاں چہ درد ءُ رنجوں ساری آں

دِل مبو نادان مَلوٹ تاںعیر گِرگ
بِلّ ! شلوکیں ارس چہ چماں جاری آں

گوں اَملّ ءَ گپّ ءُ تراں ، زندءُ نیاد
یل کنگ دیرانت من ءَ آ ، باری آں

زندگ ءَ گو ناپ اَملّ ءِ من نہ دلیت
رندِ مرگ ءَ انگشت ءَ او پاری آں

ھچ نہ بیت بے دردءُ رنجءُ بھنتاں
اڈ کنگ دیرانت گوں من اے واری آں

گُل! چہ پیمءَ بو دکارایت نہ ندماں بے
زامریں زُلفانی ڈنگ سیہ ماری آں

زندءَ آزاتءَ نہ دیستگ وژدلی
عمرءِ آسرکُت گوں واہءُ زاری آں

٭ ٭ ٭

دلگوش

دلگوشی ء۔ اے غزلءِ پیشرد (قافیہ) ھما پیمءَ کہ توار دینت ھما پیمءِ نبشتہ کنگ بوتگ انت۔

صوفی نذیر
تربت

غزل

زمین پہ آتنگ اِنت ءُ آزمان اِنت زہر
چہ زندءِ مُراداں مئے زند اِنت زہر

کپات آسے تقدیرءَ مئیگ ءَ چُشّیں
بہ بیں در پہ در ما، ہمیش اِنت مئے بھر؟

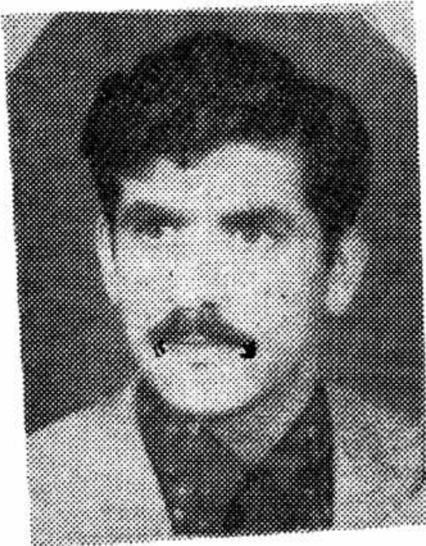
دل ءَ دردءُ کئیت اِنت ملے زور نہ روت
کہ ماتیں وطن گرِّتگ شوماں دو بھر

شل اَنت ارس چماں دارگ نہ بنت
تباہ انت مئے دیم ءَ آ، "لبنان" شہر

اگن بوتیں کمتیں "یہوداں" حیا
فلسطین ءِ واستہ نہ کُرت اِش چو قہر

بباتءِ چست آشوپے انچیں اِدءَ
مۂ گوھاتءَ پہ نامءَ اے ظُلمانی دَھر

نہ کنت بھر، صوفیؔ! غماں کس کسی
پہ دوستانی اوستءَ مۂ بستیں تو پھر

ایرانی ھوتلءِ ھُدابنُد
ءُ
نوکّش باھندیں شاعر

" اسلم [illegible]ائی "

یک وشیں تبءُ وشیں بسانیں
انسانے بے۔

یونس ارمان
٭ پسنی ٭

غزل

سارتیں کوش ہمّن پہ کشّیت بے نپ اِنت
دل کہ دائم اندوھءِ آسءَ جَپ اِنت

آمُدام گوں ماھیں کاڑاں لیب کنت
گوں منءَ زورا کیءِ لُنجیں شپ اِنت

ماڑیءُ بادگیراں بُرزیں پچے کناں؟
بِہشت پہ آجوئی تئیءُ گلءِ دپ اِنت

یل دیاں من چوں بے تئیءُ گنجیں درءَ
ہر کجا ہمّن غمءِ دراجیں سَرپ اِنت

آسری سوغات اِش اِنت مِہرانی تئیءُ
سکّ ہمّن ہر کسی جوریں دپ اِنت

٭٭٭

درویش ہسیر
سِنگاپور

غزل

من گِنداں ماہ ءِ چاگِردءَ شپین استالانءَ آسمانءَ
گُمان بیت اَنچو دزگوارِ نشتگ اَنت تئی پُلیں دیوانءَ

اگاں سارویں گنوکی ءِ بلاھےءِ گُڑءَ نام اِنت
کہ لوٹاں چِتو من اَئے دوست وتی دردانی درمانءَ

چہ بیم ءَ زندمانیءِ اُمیت ءَ من بداراں کہ....
منی اوستانی آمین بوہن گتگ نازانی ساچانءَ

شَشُمشکارءَ انچو بُوتیں گوں منی دل دریگتیں چاپی
کُتگ چو کہ من ءَ بیاں آبےءِ جھرءُ بے تَرانءَ

تمیت جمبرہ غمءِ یاکہ شلیت ہچ پُرسشے نیست اِنت
کہ بُرتگ چیدگانءَ وشّیءِ مارہ نجانی توپانءَ

بِجن گوزگندسرپین تیراں وتی گِرّاں بھِری ئیگاں کہ
منی بیگواہ کنگ کپتگ ترا پہ وشّءَ ارزانءَ

بگندایت ڈیلءِ بالادءَ تئی وہدے، دلءِ جزماں
کہ برجا داشتہ نکنت درویش وتی اے مُہریں ایمانءَ

خلیل احمد باذِل
پیشکانی

غزل

نَیتنک ءِ تئی زہیراں منی دل گُدینت
تئی دیدارءِ رنج ءَ من ءَ تلوسینت

توئے بے سما چَمّنی نارگاں ۔۔۔۔۔
نہ وش ءَ دو ترمپ ارس پمّن شلینت

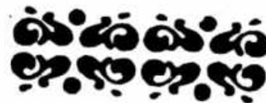
چہ من سجّوئیں عمرءَ امروزءِ غم ۔۔۔
تئی اِشکندیں عہدانی سوگ ءَ ھنزینت

منی زندءَ رسمانی بندیگ اَت ئے
منی پُرس ءَ مھگل وت ءَ چوں رسینت

تی گرمیں گوڑ امباز دلءِ واھگ اَت
گوں ٹپلاں منی گور چیا سمبھینت

مروچی گُنجام دردءِ سوز مان ءَ تو
گوں ارساں و تی جیگ چو ہیچلینت

تئی گالاں او باذِل! منی رنجیں دل
چہ اندوہ ءُ درداں دمانے تڑھینت

ڈاکٹر فضل فیضی
ــــ گوادر ــــ

غزل

منی مہرءُ منی دوستی دلءِ تئیءَ اگا[1] نیست اَت
مکُرتین ئے منءَ بنام دلءِ تئیءَ وفا نیست اَت

منی ھُبءُ منی واھگ کُتگ لیلام سرِ بازار
مکُرتین ئے ھبرتالان ترا چہ نوں گِلا نیست اَت

مدِ یستیوں ترا پاھار نکل نکُت نیموّن ہزار پیمیں
مَیہبتین ئے منی کُلّءَ دلءِ تئیءَ مَتا نیست اَت

اگاں مہرءِ بدل سوزانت گُڑاں دردءِ دوا چو نیں
مکُرتین ئے منءَ درمان دلءِ تئیءَ شفا نیست اَت

بلوچ ئےءِ اگا ذلتءَ ہمار دردان پدا بیا تو
غماں نادُرواہ کُتگ فیضی دلءِ درداں دوا نیست اَت

---

[1] اگاں

دستونک

مروچی لیج بریں کلدارءَ گنداں
وتی جندءَ را من بیوارءَ گنداں

چہ گیشیں جاوراں اِمروزءِ مرچاں
پریشان ھروڑیں سھدارءَ گنداں

چہ ھکّیں راہءُ رھبندءَ اوبیلاں!
شمشکارءِ انت بُنجے بھدارءَ گنداں

اِے راجءِ ھکّوریں بیگانی نیامءَ
وتی ڈیھءِ گھیں سردارءَ گنداں

دلوں ترکّیت جگر بیت پارہ پارہ
چو بے وس بزگیں بزکارءَ گنداں

بِتّکیں درِ یگتیں آشوبے دیری
وتی راج ءَ کہ چو پچمدارءَ گنداں

من ءَ رِا بزرگّیں رِاجانی سوگِند
مُپلاں زِندءِ اگاں بے غدارءَ گنداں

کُناں بیلاں وتی ھمشوراں و ساکِنم
کہ سُوت ءُ تپ ھمے بیپارءَ گنداں

ایوب واڈیلہ
شاہی تمپ

غزل

گوں زہم ءُ گوں ٹُپنگ ءَ ، یا دائے ھَکّ ءِ جنگ ءَ
قربان کناں بے ءُ جاناں ، پہ راج ءِ نام ءُ ننگ ءَ

جاگہ کتگ مئے ڈیہہ ءَ ، روباہ ءُ تولگاں نوں
زُرمبشت کنے چو شیر ءُ ، چو گریشگ ءِ پلنگ ءَ

سر پد بہ اوبیلاں ، پہ ھون ءِ مئے بہا ءَ
دَلّار ھزار داشتگ ، بے لجّیں اِے پرنگ ءَ

جند ءِ مئے مال ءُ مڈّی ، چمداریں انگت ءَ ما
ھرجاہ شہاریں دست ءَ ، چو بزّگیں ملنگ ءَ

سنداتءُ بنداں زُلمءِ زورا کیانی پروش اِت
تو پاآنءُ ھارکناں بئے، چو دُور سریں نہنگءَ

پہ یکّیءُ تِپاکی، ھر مُشکلے بیت آسان
دُرسیں بلوچ ھوربئے، بلئے نوں ذاتءِ رنگءَ

لُوٹیت مارا ایوب، یک شرّیں کِردءُ پکرے
آزات نہ بیت وتن پہ، نارچءُ سُروزءُ چنگءَ

اسلم آزآر
تربت

غزل

تاں کدیں گوں وشنیتکاں زندءِ نیاد بیت تاں کدیں
نی دَرءَ واد بیت شکر چو عمنیا د بیت تاں کدیں

تو جنئے تتڑن ءَ بُن، کئیت دوُرے پمن وشدلیں
یک غریب ءِ بزگرے پاداں شپاد بیت تاں کدیں

ھانی ءِ دُرّیں تما زندءِ مرادءِ ھنزل انت
ما نتر سیں مئے گوُرءَ پا ھوءِ ساد بیت تاں کدیں

روچے تاں روچے دل ءَ جنزیں کہ یک ھنزاے کئیت
مئے ڈگار پلیں بہارءَ بے مُراد بیت تاں کدیں

وشنیتکاں لانک بستگ وشّیانی نوشگ ءَ
دل غم ءِ نترارگ ءَ باریں گشاد بیت تاں کدیں

خیر محمد محسن
تربت

غزل

دل نہ سگّیت تئی دوری ءَ جانی
گندگ ءَ تئی من بوتاں ارمانی

گیشں مکن اینچو تو وتی ٹہلاں
کہ من ءَ درداں کُرتگ بریانی[1]

واھگ ءِ دست ءَ نوں شہار بیتّن
کہ من ءَ تو رایت سکّ تئی دلگرانی

ساھتے بیا کہ آخری وھدانت
درنئیت بے تو ساہ پہ آسانی

مرچاں تئی محسن پہ وت غمدیم انت
اینچو کہ شئے اَت ، پہ گلیں ھانی

---

[1] بریان

لعل بخش داؤدی

غزل

آب ءُ دانہ یک برے بیاری ترا
شہرچو با نورءَ بسینگاری ترا

ٹُستگیں دل بو دکنت تئی چارگءُ
یک نگاھے دیستگوں پارہی ترا

دَرْنگیں نوداں شورے زرتگ ناگہاں
عشق زوراکیں پداکاری ترا

تہیر وارتگ تئی دل ءَ توتلو سےءُ
بیا حکیمے است اِدءَ چاری ترا

لعل داؤدی چہ تو زخمی ترانت ۱
کئے میاری کنت منی شارَی ترا

٭ ٭ ٭

بشیر صادق
مسقط

گال

پہ وتی ڈیہءِ بہاراں دل منی پاھارہ کنت
شُرنجءُ پہ باگی اناراں دل منی پاھارہ کنت

ہر کُجا گرداں پہ سیلءَ شانتُلاں گنداں پہ بال
ءُ جن اَنت وشیں توّاراں دل منی پاھارہ کنت

بیگاہءَ بنداَنت جمبّر شنگ بنت چو ھپیرءَ
موسمی ھور کہ نگوارانٔے دل منی پاھارہ کنت

چے کناں ؟ اے روزگارءَ دُور پرّینتگ منءَ
پہ وتی براتءُ گوھاراں دل منی پاھارہ کنت

نُزرت منءَ صادق زھیراں چہ وتی ڈیہءَ چہ دور
من کہ گنداں اے کشاراں دل منی پاھارہ کنت

اے نگوار آنت

حیات شوکت
تربت

غزل

" زندچہ پیم گوازینگ بیت اِنت گوں غم ءُ دلسیاھی ءَ "
تیوگیں عمروں زوال بوُت گوں تئی ھمراھی ءَ

گونڈلیں تیرءِ شکار اِنت زندگی دائم گُشتے
بچوں مرنجیناں دل ءَ من پہ وتی بیگواھی ءَ

اَرچ تئی زورا کی ءَ ھچ پشت نہ کپتگ پہ من ءَ
انگت ءَ سرا پاءَ تو لوٹ ئے منی ، تباھی ءَ

من ھما زندءِ مرادانی پدءَ رندءَ تچاں !
کہ بہ بنت ھمگام گوں من ، شترّ بزاناں آئی ءَ

گریوگ ءُ پریات ءَ پچی شرّ نہ بنت اِنت کارتئی
پرچیا جیڑ ئے او شوکت نشتگ ئے تھنائی ءَ

نذر محمد بلوچ
لیاری کراچی

دستونک

داں کدی واب ئے تو نئے آگاہ
تو وت ءَ پر چے چو کُتنگ بیگواہ

تو چما نامداریں بلوچان ئے
چہ تئی ہیبت ءَ لرزاِت اَنت گمراہ

بلّ وتی واب ءُ ھیش ءُ آرام ءَ
کہ تئی بازاَنت دُژمن ءُ بدواہ

سندھ ءُ دھلّی ءُ دا نکہ ایران ءَ
چہ تئی ہیبت ءَ ترس اِت اَنت بادشاہ

نوں ہمے مھتل کہ منزل ئے رَستگ
ھچ مکن صبر کہ روچ بیت بیگاہ

سلیم شاد
کراچی

غزل

مروچاں دل تئی زہیراں دُچاریں
نہ سھڑایت ہچ وڑءَ پہ چمّن شزاریں

چتور بیاّل بکنت اے دل ترا کہ
دل ءِ دُنیاءَ دائم تئی سے تواریں

بنند ئے ساھتے دیم ءَ اگاں تو
قرار کیت انت دل ءَ راں بے قراریں

پدرد ءُ ٹپی آں دیریں من مھلنج
کنتگ اے کار تئی پچماںے خُماریں

شُتنگ دیری وفا چہ اے جھان ءَ
سلیم انگت وفا ءِ راھچاریں

اے غزل ءِ پیشرد (قافیہ) ھماوڑ ءَ کہ توار دینت،
ھماوڑ ءَ نبشتہ کنگ بُوتگ انت۔

لعل بخش تبسم
کلگ

غزل

دلگران مبو جانی چہ من بے تو منٔے آرام نیٔت
دمُبرت شپانی نارگءَ انگت بلے گوْربام نیٔت

ترّنءَ مجن دلبر منءَ کہ ساھگٔے ترّنانی من
دمُبرتگ بازاں فاارگٔے ھورءَ پہ من ہچ تام نیٔت

لُنجیں شپٔے زوراکیءَ دُنیا منی دُکاّل کُت
پہ غم جتیں زہردءِ منی تئی دوستیءَ ھزام نیٔت

دیدءَ گُلءِ دل تلوسیت یک ساھتے ساکم نہ بیت
لَنٹاں منی آشکلیں نامءَ ابید دگہ نام نیٔت

قہرگٔے آجو جیں شپاں دل بے وسیں پاھار کنت
لعل بخش تبسم تئی بلے حال پُرسیءَ وشّ گام نیٔت

ھو

عبدالستار پردلی
ممند

غزل

او دلبر کیا نیں من پتّو گنوکاں
پہ تئی شکلیں رندءُ نیاداں ٹُھدوکاں

گُلاب ءِ تو پُلّ ئے منی جان ءُساہ ئے
تئی گپّ ءَ کنگ دل ءِ سرءَ گنوکاں ۱؎

تہار ماھی ءِ تو منی شپ چراغ ئے
چہ تئی دُرّوشُم ءَ رُژن زُرتگ گروکاں

شپ ءُ روچ دُچاراں گوں تئی دردءِ رنجاں
عذاب کس نہ کنت چو وتی دل دیوکاں

جہان انچو بے مہر انت مرچاں او ستار!
گشتئے واھگ ءِ دار وارتگ ورو کاں

۱؎ گنوک انت

اسماعیل بزرگ
— تربت —

غزل

دلے گنوکیں پہر بند ایت ہر دمان اومان کنت
تو اگاں ریشاں کُد ینئے کئے دل ءَ درمان کنت

ہر غم ءِ ھیر ات کہ بیت انت دل وتی ونڈائے گیپت
درد سوچوکیں اَنُل ءِ اے دل ءَ بریان کنت

دل نہ سگّیت ایوک ءَ غم ، بیا غماں شئیدار بُبو
تو غماں بھرے مزورئے دل منی ارمان کنت

دوستی ءَ تئیگا چہ پیسر من نہ زانتگ رنج ءُ غم
اے تئی بے مھری انت کہ دل منی سوزمان کنت

پہ تئی واستہ بُزرگ قربان کنت جان ءُ وتی
موت سئے تئی نام بہ بیت انت وشی ءُ گندان کنت

غزل

امیر علی امیر
ز عمران

ملکموت کئیت اِنت دَرا اَناگاہ ءَ
نیم شپی پاساں دست جنت سیاہ ءَ

ناخدا باریں کدمن ءَ کشّ ایت
کپتگاں دیریں اِشک ءِ دریاہ ءَ

"شیشگے اگل ءَ اِشک یک سنگے
اگل بیت ھاک ءَ اِشک وتی جاہ ءَ"

پیشگی دوستداراں وفا زانتگ
لیلیٰ مجنون ءِ زند ءِ ہمراہ ءَ

اَچ تئی ہجراں غم مینی گیشں اَنت
واب نئیت سرشپ تاں کہ بانگواہ ءَ

تیرانگ ءَ ملنج ءِ کپیت ، اُمیّد!
شور کنت مئیں دل اَناگاہ ءَ

شعر وا اَت

نُصرت کوهاڑی

غزل

گوں کۓ دلءَ ببنداں چُشّیں درورے نگنداں
تالاں کناں غمے من چُشّیں دلبرے نگنداں

تراں من پہ شُہازءَ گاراَنت منی دوارجاہ
بالا کناں دمءَ من چُشّیں آپسرے نگنداں

بازیں جھانءَ کستءُ چہ کینگءُ حسدءَ
گاراں وتی چہ رُمبءَ چُشّیں رھبرے نگنداں

بندیگ کُتگ منءَ راشُونیں پلوکءُ دُزّاں
کہ پمّنءَ بہ رُمب ایت چُشّیں کمبرے نگنداں

آسے کپاتیں نُصرت! میرءُ امیری پاگاں سے
دیوانءَ چاریں گُنڈاں وتی ھمسرے نگنداں

٭ ٭ ٭ ٭

سلام عابد
زاعمران

گاٹ

وطن ماتیں کتنگ سارتیں شُدیگ ءُ لنگڑاں مرچی
پدا چو جہ جتنگ حملؔ ! تئی او بادگاں مرچی

مَن ھَکاں وتی قوم ءِ گھیں واجہ اگاں زورے
ترا چو زندگ ءَ نیلاں گوں شوئیں رستراں مرچی

پہ وشّی ءَ وتیگا تو کتنگ بیگواہ ھزار مئے نچّ
ایشانی حون نہ بیت ہیچ گار تراں گار کناں مرچی

(پہ) غریب ءُ لنگڑءُ واراں اگاں تو ظُلم کتنگ بازیں
ترا اے بیرءَ ظلمانی او زوراک من گراں مرچی

توارءُ جاک ءُ کوکار انت جھان ءَ چاریں کُنڈان ءَ
بلے عابدؔ ! اِدءَ من بے تواری کپتگاں مرچی

نورل سے قریش
چاہ سر

غزل

سوال ءِ تو راستیں جواب ئے منی
تو ھِـراںی باگ ءِ گلاب ئے منی

جهان ءَ بدل نیست اِنت تئی او پری !
تو سیاھیں شپ ءِ ماھتاب ئے منی

من لوٹاں سلاماں تئی دُرّیں دپ ءَ
کہ عشق ءِ زرہ ءِ تو تیاب ئے منی

من داتگ دل ءَ جاگہ تئی نام گُلیں
تو بے وابیں چماںی واب ئے منی

گُش اِیت نورل ! چتّو شمشکار نباں
تو شعرانی شرّیں کتاب ئے منی

واحد کاشانی
* کراچی *

غزل

ناسرپدیں گُل ءِ را وشّاں کناں چتور
حالاں وتی دلئیگاں درشاں کناں چتور

گواتے مَلگّات گرمیں کہ دردءِ دوائے تو
بے تو من زِردءِ ٹپّاں درمان کناں چتور

وشّیں منی تنئیگاں عمرءَ منی بِزیر .....
بے تو من زندگیءِ ارمان کناں چتور

یک رندے جی بُگش تو صد رندءَ جاں گُشاں
رنجءُ غمءِ نزا من دیمپاں کناں چتور

ایر نِشتگئے دلءَ تو ہو ناں ہوارئے گوں
بے تو دگہ کسّے دلءِ مہمان کناں چتور

* * * *

ایم۔ عادل شاہی تمپ

گاڑ

بلوچستان ءَ یک انچیں سروکے رهبرے بوتیں
په مئے رهشونی ءَ بے مٹ ءُ یک بے دروَرے بوتیں

وتی گوں زهریں گالاں دژمن ءِ چمّ ءَ بپتکیناں
په راج ءِ وشنیتکاں بیر ءُ نپت ءُ انگرے بوتیں

گوهار ءِ مات ءُ هاتونیں جنین مئے عزّت ءُ ننگ اَنت
اِشانی لجّ ءِ دیمپانی ءَ تیننزیں هنجرے بوتیں

گلیں ڈیه ءِ پدا په سائگ ءُ پلگارگ ءَ شاله
بهادر ءُ مزار ءِ بیمیں وڈی یک چاکرے بوتیں

رِد ءَ بیلانی عادل زاناں تو هم روچے اوشتاتے
اگاں اُفارگاں گرمیں تنگیگاں آسرے[۱] بوتیں

---

۱ آشرے

مولابخش دشتی

غزل

دل گُل ءِ یاتانی تہا گارانت
شادِھ ءِ روچاں بزّگ ءُ وارانت

کپتگ ءُ نالیت شانتل ءِ پیسم ءَ
وشّی ءِ روچانی طلبگارانت

کئے غریباں گوں مِھر ءُ دوستی کنت
مِھر مروچاں پہ زرّ ءُ کلدارانت

ھرکس ماں کسہت ءُ کینگ ءِ راہ ءَ
مثلِ چو مستیں لیڑہ رھوارانت

اَئے خدا رحم کن تو پہ دشتی ءَ
کہ مروچ عشق ءِ بُوجی ءَ سوارانت

٭ ٭ ٭

لبزانکی مہرچمگ تربت ءِ

۱۹۸۴ تاں ۱۹۸۷ ءِ رپورٹ

ہر یک راجے ءِ پجّار چِراَئی ءِ زبان ءُ لبزانک ءُ دود ءُ ربیدگ ءَ بیت۔ زبان زندءِ شرگدار انت ءُ لبزانک زبان ءِ شرگدار۔ ہمیشا اگاں یک راجے زندگ بوگ ءِ واہگ ءَ دار ایت تہ آئی ءَ را بائید انت کہ وتی زبان ءُ لبزانک ءِ دیمبری ءُ برجائی ءِ جُہدءَ بکنت تاکہ آئی ءِ نام زندگیں راجانی تہا گرگ ببیت۔

ہمے ہیال ءُ لیکہانی مارگ ءِ سوب ءَ بیست ءُ شش (۲۶) ستمبر نوزدہ سد ہشتاد ءُ چار (۱۹۸۴) ءَ کیچ ءِ بلوچی شاعر ءُ لبزانت ءُ ازمکارانی یک دیوانے درد منزل تربت ءَ، کیچ ءِ کماشیں شاعر واجہ میر عیسیٰ قومی ءِ پاگواجہی ءَ بوت۔ اے دیوان ءِ تہا یک لبزانکی ءُ دود ربیدگی گلے "انجمن ادب وثقافت" ءِ نام ءَ جوڑ کنگ بوت کہ انوں آئی ءِ نام "لبزانکی مہرچمگ تربت" ایر کنگ بوتگ۔ اے دیوان ءِ تہا واجہ میر عیسیٰ قومی ءَ ابید ابراھیم عابد، یار محمد نوقلاتی، مراد بخش بلوچ، یونس اربان، درویش میر، عاقل بابا نوشاد، عبدالواحد شباب، عبدالعزیز میر ایوب واڈیلا، لعل بخش بلوچ، اسلم آزار، یار محمد ساکم،

لیاقت علی بلوچ ، بابُو مولابخش ، نسیم عادل ، مختار احمد
عبدالغنی ، ابراھیم پروانہ ، شیر محمد ، پھلان ، جی۔آر۔عارف
ءُ محمد عصاءَ بھر زُرت۔ دیوان ءِ تہا ھمے فیصلہ کنگ
بُوت کہ دیم ءِ دیوان شش اکتوبر ۸۴ ءَ ایرکنگ ببیت ءُ
ھمے دیوان ءَ گل ءِ کارھبند (دستور العمل) ءِ منظوری دیگ
ببیت۔ کارھبند ءِ تیار کنگ ءِ واستہ یک کمیٹی ہم
جوڑ کنگ بُوت۔ شش اکتوبر ۱۹۸۴ ءَ انجمن ءِ دومی دیوان
واجہ میر عیسیٰ قومی ءِ پاگواجی ءَ بُوت۔ دیوان ءِ تہا گل ءِ
کارھبند (دستور العمل) ءِ سرءَ سرجمی ءَ چارءُ بیچارءُ گپ ءُ
تران کنگ بُوت۔ مزنیں سُہل ءُ ترانے ءَ رند دیوان ءَ ھُدریں
باسکاں گوں تپاکی ءَ کارھبند ءِ منظوری دات۔ اے
دیوان ءِ تہا واجہ قومی ءَ ابید ابراھیم عابد۔ میر یار محمد نوقلاتی
محمد یعقوب رئیس ، صوفی عبدالحمید ، عاقل بابا نوشاد ، درویش میر
عبدالواحد شباب ، ایوب واڈیلا ، لعل بخش بلوچ ، عبدالعزیز میر
مرادبخش بلوچ ، لعل بخش داؤدی ، اسلم آزار ، جی آر عارف
لیاقت علی ، نسیم عادل ، مختار احمد ، یار محمد ساکم ، ابراھیم پروانہ
رفیق احمد ، صابر علی ءُ شیر محمد ءَ بھر زُرت۔
انجمن ءِ دیم ءِ دیوان ۱۹ اکتوبر ۱۹۸۴ ءَ واجہ یار محمد نوقلاتی ءِ
پاگواجی ءَ بُوت کہ اے دیوان ءِ تہا اُھدہ دارءُ کارندہ مجلس ءِ

پگین کاری بوت اَنت ۔ واجہ میر عیسیٰ قومی کارمستر (صدر) محمد یعقوب رئیس کمک کارمستر (نائب صدر) ابراھیم عابد مزنیں کارگشاد (جنرل سکریٹری) عبدالواحد شباب شنگ کار (سکریٹری نشر و اشاعت) ءُ درویش میر عساپدار (خزانچی) پگین کنگ بوت اَنت ، وھدے کہ عاقل بابا نوشاد اسلم آزار ، لعل بخش داودی ، ایوب واڈیلا ، یار محمد نوقلاتی مرادبخش بلوچ ، عبدالعزیز میر ، جی۔آر عارف ءُ لعل بخش کارندہ مجلس ءِ (مجلس عاملہ ءِ) باسک دَرچنگ بوت اَنت ۔ اے دیوان ءِ تہا کساس نئیں باسکاں بھر زُرت ۔

ھپت دسمبر ۱۹۸۴ ءَ انجمن ءِ چارمی دیوان بوت کہ ایشی ءِ پاگواجھی محمد امر زئی ہیں حاجی عبدالسلام ءَ کُت وھدے کہ جار ءِ جینی ءِ ڈُبہ ابراھیم عابد ءَ زُرتگ اَت ۔ اے دیوان ءَ مکران ءِ کماش ءُ کلا نھیں شائر میر عیسیٰ قومی ءِ گالانی دپتر "گلدستہ قومی" ءِ دیمدرائی ءِ ھاتر ءَ لوٹائینگ بوتگ اَت ۔ دیوان ءِ بنگیج ابراھیم عابد ءَ کُت ءُ واجہ قومی ءِ شائری ءِ سرءَ وتی ھیال درشان کُت اَنت ۔ عابد ءَ رند واجہ شھداد چاھسری ءُ واجہ محمد یعقوب رئیس ءُ واجہ یار محمد نوقلاتی ءَ قومی ءِ شائری ءِ سرءَ وتی وتی ھیال درشان کُت اَنت ءُ

آئی ءِ شائری ءِ ساڑاھگ ءَ وتی، وتی پر بستگیں گال ءُ
گُپتار و نتِ انت۔ چراھاں رند کتاب ءِ ھُدا بُند ءَ
بزاں واجہ قومی ءِ چِنڈ ءَ وتی زندءُ شائری ءِ سرءَ سرجمی ءَ
تران کُت ءُ گُڈ سرءَ دیوان ءِ پاگواجہ ءَ واجہ قومی ءِ زندءُ شائری ءِ
دُرسیں تک ءُ پھناتانی سرءَ گشتانک دات۔ اے دیوان ءِ
تہا انجمن ءِ باسکان ءُ ابید واجہ ملک داد کریم چیئرمین میونسپلٹی،
واجہ ظفر مرزا اسٹیشن ڈائریکٹر ءُ دگہ بازیں مھمانے ھوار اَتنت۔

دہ جنوری ھشتاد[۸۵] ءُ پنچ ءَ واجہ حاجی عبدالسلام ءُ بیرانی ءِ
سرءَ انجمن ءِ یک ناگھانی دیوانے بُوت۔ ھژدہ[۸] جنوری ۸۵ءَ
انجمن ءِ دگہ یک دیوانے بُوت کہ اے دیوان ءِ تہا، کیچ پبلیکیشنز ءِ
ءِ نام ءَ یک چاپ ءُ شنگی گلّے ٹھینگ بُوت۔ چہ ایشی ءَ
ابید لہتیں مردم پہ چندہ ءِ گِرگ ءَ نامینگ بُوت انت۔ رندءَ
ریڈیو اسٹیشن تربت ءِ پروگرامانی سرءَ سُھل ءُ تران کنگ
بُوت ءُ آھانی گھتری ءِ لوٹ کنگ بُوت۔

انجمن ءِ دیم ءِ دیوان ۱۸ فروری ۸۵ ءَ بُوت وھدے کہ
دگہ دیوانے ۷ مارچ ۸۵ ءَ بُوت۔

ھشت اپریل ۸۵ ءَ انجمن ءِ یک دیوانے کہ شئیں شائر
واجہ یار محمد نوتلانی ءِ پاگواجھی ءَ بوت کہ ایشی ءِ دوبر اَتنت۔

اولی بهرءَ انجمن ءِ کارکُرت ءُ جیڑهانی سرءَ گپ ءُ تران بُوت
وهدے که دومی بهرءَ ابراهیم عابدءِ پاگواجهی ءَ شَیئری
دیوانے بُوت که اے دیوان ءِ تها منظور احمد فرازء، اسلم آزار
ایوب واڈیله، درویش میَر، عثمان غریب، یار محمد نوقلاتیءَ
ابراهیم عابدءَ بهر زرت ۔

دوازده (۱۲) جون ۸۵ ءَ انجمن ءِ دگه یک دیوانے بُوگی اَت
بلے نگیگیں جاورانی سوب ءَ اے دیوان بهتل کنگ بُوت
وهدے که دیمتری دیوان سئی (۳) اگست ءَ انجمن ءِ کارمستر واجه
میر عیسیٰ قومی ءِ پاگواجهی ءَ بُوت ۔ لے دیوان ءِ دو (۲) بهر اَتنت ۔ اولی
بهر بردانک ءِ، ءُ دومی لچه کاری ءِ ۔ لچه کاری دیوان ءِ تها محمد عصاء،
لعل بخش لالَ، اسلم آزار، خیر محمد محسنَ، درویش میَر، لعل بخش داؤدی
عاقل بابا توشاد، یار محمد نوقلاتی، ابراهیم عابدءُ میر عیسیٰ قومیءَ
وتی گال ءُ گپتار ونت اَنت ۔

بیست ءُ شش (۲۶) ستمبر ۸۵ ءَ آشوره ءِ روچ ءِ درگت ءَ
انجمن ءِ یک دیوانے بُوت که ایشی ءِ دو (۲) بهر اَتنت ۔ اولی بهرءَ
گُشتانک دیوکاں حضرت امام حسینؓ ءِ زندءِ احوال ءُ آئی ءِ
سرمچاری ءُ شئیدیءِ سرءَ گُشتانک دات ۔ وهدے که دومی
بهرءَ دیوان ءِ ساڑی ئیں شاعراں حضرت امام حسینؓ ءِ شان ءُ
شرپ ءَ سلامانی پُلّیں سوگات پیش کُت ۔ اے دیوان ءِ پاگواجه

میر عیسیٰ قومیؔ اَت ۔

چارؔ اکتوبر ۸۵ ءَ انجمن ءِ دگہ یک دیوانے واجہ قومیؔ ءِ پاگواجھی ءَ بُوت کہ ایشی ءِ تہا دیوان ءِ دُرسیں باسکاں گوں تپاکی ءَ فیصلہ کت کہ انجمن ءِ نوکیں سال ءِ گچین کاری یازدہ اکتوبر ۸۵ ءَ کنگ بہ بنت ۔

یازدہ اکتوبر ۸۵ ءَ انجمن ءِ یک تُوعیں دیوانے بُوت ۔ کہ ایشی ءِ پاگواجھی واجہ لعل بخش داؤدی ءَ کُت ۔ اے دیوان ءِ تہا انجمن ءِ مزنیں کارگُشاد ابراھیم عابدؔ ءَ دو نوکیں اُھدھانی گیشی ءِ توجیز دات بزاں کمک کار دومی (جونیئر نائب صدر) ءُ سکین کار (رابط سکریٹری) کہ آئی ءِ اے توجیز گوں تپاکی ءَ منگ بُوت ۔ رندءَ اُھدہ دارانی نوکیں سال ءِ گچین کاری بُوت اَنت کہ باسکانی تپاکی ءَ چو پیش ءِ وڑءَ واجہ میر عیسیٰ قومیؔ کارمستر (صدر) واجہ محمد یعقوب رئیسؔ کمک کارمستر اولی (سنیئر نائب صدر) ءُ ابراھیم عابدؔ مزنیں کارگُشاد (جنرل سکریٹری) گچین کنگ بُوت اَنت ۔ وھدے کہ اے سال ءِ واجہ یار محمد ساکمؔ شِنگ کار (سکریٹری نشر و اشاعت) ءُ خیر محمد محسنؔ کمک کارگُشاد (جوائنٹ سکریٹری) دَرچِنگ بُوت اَنت ۔ نوکیں ھنداں سرءَ واجہ یار محمد نوقلاتی کمک کارمستر دومی (جونیئر نائب صدر) ءُ ایوب واڈیلا سکین کار (رابطہ سکریٹری) گچین کنگ بوت انت ۔ وھدے کہ درویش میر چو پیش ءِ وڑءَ ھسابدار (خازن)

درچنگ بوُت ۔

انجمن ءِ دگر دیوانے نہ[۹] نومبر ۸۵ ءَ بوُت ۔ وھدے کہ دیمتری دیوان دوازدہ[۱۲] دسمبر ۸۵ ءَ بوُگی اَت بلے ابراھیم عابد ءِ مکھیں مات ءِ بیرانی ءِ سوُب ءَ دیوان تاں دیم ءِ وھدءَ پاساں مھتل دارگ بوُت ۔ ءُ دیوان ءِ دُرسیں باسک ابراھیم عابد ءِ لوگ ءَ شُت اَنت ءُ پہ اے اندوھناکیں جاور ءِ سر ءَ وتی دلپدردی اِش درشان کُت ۔ انجمن ءِ دگہ دیوانے پانزدہ[۱۵] جنوری ۸۶ ءَ واجہ میر عیسیٰ قومی ءِ پاگواجھی ءَ بوُت کہ اے دیوان ءِ تہا انجمن ءِ کارگرتانی جائزہ گرگ بوُت ۔

چاردہ[۱۴] مارچ ۸۶ ءَ واجہ قاضی عبدالرحیم صابر ءُ واجہ چاکرخان رند ءِ شان ءُ شرپ ءَ انجمن ءِ یک دیوانے واجہ میر عیسیٰ قومی ءِ پاگواجھی ءَ بوُت ۔

دیوان ءِ بنداَت گوں پاکیں کلام ءِ تلاوت ءَ بوُت ۔ رند ءَ انجمن ءِ مزنیں کارگُشاد واجہ ابراھیم عابد ءَ مھمانانی شان ءَ وتی وش اتکی تران وانت ءُ دیوان ءِ گُڈ سرءَ یک شیعری دیوانے بوُت کہ ایشی ءِ تہا اسلم آزار ، یار محمد ساکم ، اللہ بخش داؤدی ، خیر محمد محسن ، یار محمد نوتلانی ، ابراھیم عابد ، قاضی عبدالرحیم صابر ءُ میر عیسیٰ قومی ءَ بھر زُرت ۔ اے دیوان نیمروچ ءِ یک بج ءَ ھلاس بوُت ۔

بیست ءُ شش مئی ۸۶ ءَ بلوچی ءِ نامداریں لچہ کار، لبزانت ءُ زانت کار واجہ مُراد اوارانی ءِ دلپدردیں مرگ ءِ سرءَ انجمن ءِ یک پُرسی دیوانے واجہ میر عیسیٰ قومی ءِ پاگواجھی ءَ بوت۔ دیوان ءِ بنداتگوں اللہ ءِ پاکیں کلام ءِ تلاوت ءَ بوت۔ دیوانے ءِ بھر زورؤکاں مراد اوارانی ءِ مرگ ءِ سرءَ وتی دلپدردی درشان کُت۔ آھاں ھُدا مُرزی ءِ لبزانکی ھزمتاں ءَ سازات ءُ آئی ءِ مرگ ءَ را پہ بلوچی زبان ءُ لبزانک ءَ تاوانے لیک اِت۔

انجمن ءِ دگہ یک دیوانے سئے جولائی ۸۶ ءَ کُہک کار مستر واجہ یار محمد توقلاتی ءِ پاگواجھی ءَ بوت۔ اے دیوان ءِ تہا گل ءِ جنجال ءُ مُشکلاتانی سرءَ وت ماں وت ءَ سُھل ءُ تران کنگ بوت۔ گل ءِ دیم ءِ دیوان ۲۴ اکتوبر ۸۶ ءَ واجہ میر عیسیٰ قومی ءِ پاگواجھی ءَ بوت۔ اے دیوان ءِ دو بھر اَتنت۔ اولی بھرءَ گلی جیڑھانی سرءَ گپ ءُ تران کنگ بوت ءُ دومی بھرءَ واجہ عبدالسلام عارف ءِ شان ءُ شرپ ءَ یک شعری دیوانے بوت۔ ۳۱ اکتوبر ۸۶ ءَ گل ءِ نام ءِ میٹنگ ءِ واستہ گل ءِ یک اناگتیں دیوانے بوت۔ پاگواجہ میر عیسیٰ قومی اَت۔ ماں اے دیوان ءَ گل ءِ بازیں باسکے ءَ بھر زُرت۔ دیوان ءِ سازی ءُ باسکاں جتا، جتا بازیں نامے ءِ توجیز دات کہ ذُرساں چہ گیش ابراھیم عابد ءِ توجیز کُتگیں نام "لبزانکی سرچمگ تربت" پسند کنگ بوت، ءُ ھمے پیم ءَ گوں گیشیں اوٹاں گل ءِ نام "لبزانکی سرچمگ تربت" ایر کنگ بوت۔

پنچ دسمبر ۸۶ ھشتاد ءُ شش ءَ "لبزانکی سرچمگ تربت" ءِ یک دیوانے گل ءِ کارمستر واجہ میر عیسیٰ قومی ءِ پاگواجھی ءَ بوت ۔ اے دیوان ءِ دو بھر اَتنت ۔ اولی بھرءَ مزنیں کارگشادءَ گوستگیں دیوان ءِ کارگذاری دیوان ءِ دیم ءَ ونت ۔ رندءَ گلی ءِ جیڑھانی سرءَ سُھل ءُ تران کنگ بوت ءُ آؤکیں دیوان ءِ واستہ یک چکاّس بندے دیگ بوت ۔ دیوان ءِ دومی بھرءَ یک شعرے دیوانے بوت کہ اے دیوان ءِ خاصیں مھمان کلاّنگیں شائر واجہ فقیر محمد عنبر اَت ۔

بیست ءُ سے جنوری ۸۷ ءَ "لبزانکی سرچمگ تربت" ءِ دگہ یک دیوانے بوت ۔ اے دیوان ءِ دو بھر اَتنت ۔ اولی بھرءِ بندات ءَ گل ءِ مزنیں کارگشادءَ دیوان ءِ دیم ءَ گل ءِ سالینی رپورٹ ونت ۔ رندءَ منصب دارانی گچین کاری بنا بوت کہ چو گوستگیں سال ءِ وڑا واجہ میر عیسیٰ قومی کارمستر (صدر) واجہ محمد یعقوب رئیس کمک کارمستر اولی (سینئر نائب صدر) ابراھیم عابد مزنیں کارگشاد (جنرل سکریٹری) واجہ یار محمد ساگم شنگ کار (سکریٹری نشرءُ اشاعت) واجہ خیر محمد محسن کمک کارگشاد (جوائنٹ سکریٹری) واجہ ایوب واڈیلا سکین کار (رابطہ سکریٹری) درچنگ بوت اَنت ۔ وھدے کہ درویش میرءُ ملک ءَ چہ ڈن ءِ رنوگ ءِ سوب ءَ آئی ءِ جاگہءَ واجہ لیاقت علی بلوچ

هسابدار (خزانچی) گچین کنگ بوت ءُ واجہ نوقلاتی کمک کاردومی ۔
دیوان ءِ دومی بهر ءَ یک شعری دیوانے بوت که ایشی ءِ
تهنا واجہ لعل بخش تبسّم ، واجہ خیر محمد محسن ، واجہ لعل بخش داؤدی
واجہ عبدالسلام عارف ، واجہ ایوب واڈیلا ، واجہ یار محمد نوقلاتی
واجہ فقیر محمد عنبر ، ابراهیم عابد ءُ واجہ میر عیسیٰ قومی بهر زُرت ۔
شَشْ مارچ ۸۷ ءَ ،، ولبزانکی سرچِگ ،، پیشکان ءِ
نمائندگ واجہ خلیل احمد باذِل ءِ شان ءُ شرپ ءَ یک
شعری دیوانے بوت که ایشی ءِ تهنا واجہ یار محمد ساکم ، عبدالستار پوت
واجہ لعل بخش تبسّم ، واجہ عبدالسلام عارف ، ولوہ ناصر کوشقلاتی
واجہ لعل بخش داؤدی ، واجہ خیر محمد محسن ، واجہ یار محمد نوقلاتی
ابراهیم عابد ، واجہ فقیر محمد عنبر ، خاصیں مهمان واجہ خلیل احمد باذِل ءُ
واجہ میر عیسیٰ قومی ءَ بهر زُرت ۔
۲۱ مارچ ۸۷ ءَ ،، ولبزانکی سرچِگ تربت ،، ءِ یک دیوانے
بوت ۔ پاگواجہ واجہ میر عیسیٰ قومی اَت ءُ وعدے کرخاصیں
مهمان واجہ قاضی عبدالرحیم صابر اَت ۔ دیوان ءِ دو بهر
اَتنت ۔ اولی بهر ءَ انام (ایوارڈ) گرگ ءِ سر ءَ واجہ قومی ءَ را
مبارکبادی دیگ بوت ءُ شائر ءُ لبزانتاں آئی ءِ
شائری ءِ سر ءَ وتی هیال ءُ لیکہ درشان کت اَنت ۔ دومی بهر ءَ
واجہ قاضی صابر ءِ شان ءَ یک لچہ کاری دیوانے بوت ۔

دہ، اپریل ۸۷ءَ گل ءِ یک دیوانے واجہ یار محمد نوقلاتی ءِ پاگواجی ءَ بُوت۔ دیوان ءِ دو بھر اَتنت۔ اولی بھرءَ پہ گل ءَ شُھل ءُ تران ءَ رندیک بچاّری نشانے جوڑ کنگ بُوت۔ پدا واجہ فقیر محمد عنبرءِ لچھانی اولی دپتر "شوھازانہ" ءِ چاپءُ شِنگ کنگ ءِ منتزوری دئیگ بُوت۔ دومی بھرءَ یک شعری دیوانے بُوت۔

۲۸، اپریل ۸۷ءَ گل ءِ دگہ یک دیوانے واجہ میر عیسیٰ قومی ءِ پاگواجی ءَ بُوت۔ دیوان ءِ دو بھر اَتنت۔ اولی بھرءِ بندات ءَ "سرچمگ" ءِ نام ءَ یک تاکبندرے ءِ کشگ ءِ فیصلہ کنگ بُوت، ءُ اے ھم فیصلہ کنگ بُوت کہ آئُکیں دیوان ءَ واجہ عبدالسلام عارف وتی یک نبشتانکے ءُ واجہ نوقلاتی وتی یک غزلے پہ نگدکاری ءَ پیش بکن اَنت۔ دیوان ءِ دومی بھرءَ یک شعری دیوانے بُوت کہ ایشی ءِ تہا ولیہ تورل قریش واجہ عبدالستار ہوت، واجہ لعل بخش تبسم، واجہ عبدالسلام عارف، واجہ لعل بخش داؤدی، واجہ ایوب واڈیلا واجہ یار محمد نوقلاتی، ابراھیم عابد، واجہ فقیر محمد عنبرءُ واجہ میر عیسیٰ قومی ءَ بہر زُرت ءُ وتی دُرّیں گال ءُ گُپتار دیوان ءِ دیم ءَ ونت اَنت۔

دَہ جون ۸۷ء ءَ "لبزانکی سرچمگ" ءِ یک دیوانے بیگاہ ءِ چار ساعت (۴ بج) ءَ بوگی اَت بلے نامداریں بلوچی لبزانت واجہ عبدالغفار ندیم ءِ نیچ ءِ اناگتیں مرگ ءِ سرءَ دیوان مُعطل دارگ بوت ءُ دیوان ءِ دُرسیں مَردُماں ھُدا مُرزی ءِ جنازہ ءُ قبرءُ کسارت ءَ بھر زُرت ۔

۱۵ جون ۸۷ء ءَ گل ءِ یک شرگداری دیوانے بوت ۔ وھدیکہ گل ءِ دگہ یک شعری دیوانے کراچی ءِ ورناعیں شائر ءُ لبزانت واجہ اصغر علی آزگ ءِ شان ءُ شرپ ءَ بوت کہ ایشی ءِ تہا واجہ عبدالسلام عارف ، واجہ عبدالستار ھوت ، واجہ حیات شوکت واجہ لعل بخش داؤدی ، واجہ ایوب واڈیلا ، واجہ عاقل بابا نوشاد واجہ نذیر احمد صوفی ، واجہ اصغر علی آزگ ، ابراھیم عابد ءُ واجہ فقیر محمد عنبرءَ بھر زُرت ۔ اے دیوان ءِ پاگواجی واجہ فقیر محمد عنبرءَ کُت ۔

چار اگست ۸۷ء ءَ گل ءِ یک دیوانے واجہ عیسیٰ قومی ءِ پاگواجی ءَ لوٹائینگ بوت ۔ اے دیوان ءِ خاصیں مھمان واجہ جان محمد شکست اَت دیوان ءِ دو بھر اَتنت ۔ اولی بھرءَ "سرچمگ" ءِ چاپ ءُ شنگ ءِ کارءَ رائینز تر کنگ ءِ سرءَ سُھل ءُ تران کنگ بوت ۔ دومی بھرءَ یک لچہ کاری دیوانے بوت ۔ وھدیکہ یکم ستمبر ۸۷ء ءَ گل ءِ یک نگدکاری دیوانے بوت کہ اے دیوان ءِ تہا یک لچّہ ءُ یک

غزلے پہ نگدکاریءَ پیش کنگ بوت

۲ دو اکتوبر ۸۷ءَ گلءِ یک دیوانے واجہ میر عیسیٰ قومیءِ پاگواجیءَ بوت۔ دیوانءِ دو بھر اَتنت۔ اولی بھرءَ گلیءِ جیڑھانی سرءَ گپءِ ترّان کنگ بوت۔ وہدیکہ دومی بھرءَ مہمانیں شاعرءِ لبزانت واجہ شھداد جیبری شانءَ شہرپءِ یک شعری دیوانے بوت۔

۱۶ اکتوبرءَ گلءِ خاصیں دیوانے واجہ یار محمد نوقلاتیءِ پاگواجیءَ بوت۔ دیوانءِ دو بھر اَتنت۔ اولی بھرءَ نامداریں شاعرءُ لبزانت واجہ فقیر محمد عنبرءِ نبشتہ کتگیں ناول "نلءُ توار" ماءِ دیمدرائی بوت۔ دومی بھرءَ یک شعری دیوانے بوت۔

۱۳ نومبر ۸۷ءَ "لبزانکی سرجمگ"ءِ یک دیوانے واجہ قومیءِ پاگواجیءَ بوت۔ اے دیوانءِ دو بھر اَتنت۔ اولی بھرءَ کماشیں شاعر واجہ یار محمد نوقلاتیءِ گالانی اولی دپتر "رھشون"ءِ دیمدرائی بوت۔ دومی بھرءَ سئے گلءِ مشکتءِ نمائندگ واجہ بشیر صادقءِ شانءَ یک شعری دیوانے بوت کہ ایشیءِ تہا واجہ یار محمد ساکم، واجہ نورل قریش، واجہ امید علی امین، واجہ عبدالستار بوت، واجہ لعل بخش تبسم، واجہ عبدالسلام عارف، واجہ لعل بخش داؤدی، واجہ یاسین سوز، واجہ ایوب واڈیلا، واجہ خیر محمد محسن، واجہ یار محمد نوقلاتی، ابراھیم عابد، واجہ بشیر صادقءُ واجہ میر عیسیٰ قومیءَ بہر زُرت۔

۲۷، نومبر ۸۷ءَ گلءِ دگہ یک دیوانے بوُت کہ اے دیوانءِ دوُ بھر اتنت۔ اولی بھرءِ بندات ءَ گلءِ مزنیں کارگشاد ابراھیم عابدءَ گوستگیں دیوانءِ کارگزاری ونت۔ پدا گلءِ درآتکیں تاکبند "سرچمگ" ءِ چاپءَ شنگ، ءُ چاپارءِ دیگءِ بارءَ سُھل ءُ تران کنگ بوُت۔ رندءَ یک تپاک نامہے (قرارداد ے) پاس کنگ بوُت کہ تاں ۱۵، دسمبر ۸۷ءَ گلءِ درسیں باسک وتی ماھینی زرّاں بہ دینت۔ آتکیں دیوانءَ یک نگدکاری (تنقیدی) نیادےءِ ھم فیصلہ کنگ بوُت۔ دومی بھرءَ یک شعری دیوانے بوُت کہ ایشیءِ تہا دیوانءِ ساریں ئیں شائراں بہر زُرت۔

لبزانکی سرچمگ تربتءِ جوانیں کارءِ کرد

(۱) لبزانکی سرچمگءَ ھندی شائرءُ گشندھانی ھکداری (رایلٹی) چہ ریڈیو پاکستان تربتءَ گرائینتگءُ دیائینتگ اَنت۔

(۲) گلءَ نوکیں شائرءُ لبزانتءُ ازمکار وَدی کنگ۔ آھانءَ دلبڈّی دئیگ بوتگءُ آھانی رھشونی کنگ بوتگ۔

(۳) ھمو ماہ لچّہ کاری دیوانءُ برے برے نگدکاری دیوان ھم بوتگ۔ ھمے ہیمءَ سازءُ زہملی مجلس ھم کنگ بوتگ۔

(۴) لبزانکی سرچمک [illegible]وں وتی جُھداں تاں ھدّے ءَ ریڈیو پاکستان تربت ءَ راچہ بازاری ءُ ھرابیں شائری شِنگ [illegible] کنگ بینتنگ ۔

(۵) دری ھندءُ جاگھاں نمائندگ نامینگ بوتگ اَنت تانکہ آ گلءِ مُرادءُ لیکھاں پہ دۓ بلوچی زبان ءُ لبزانک، ءُ دودءُ ربیدگ ءِ دیروئیءِ ھاترءَ کاربکن اَنت ۔

(۶) لبزانکی سرچمک ءِ چیر دستی ءَ ھَندی گُشندہ پہ ریکاڈنگ ءَ ھاترءَ کوئٹہ ءُ کراچی ءَ دیم دئیگ بوتگ اَنت ۔

(۷) گلءَ وتی ھموماھی مکرمیں دیوانانءُ ابید اناگیتیں پُرسی دیوان ھم لوٹائینتگ ۔

(۸) گلءِ جُھدانی برکت ءَ ریڈیو پاکستان تربت ءُ وڑوڑیں شعری دیوان بوتگ، ءُ نوکین ءُ کوھنیں درسیں لبزانکی شائرانی گالءُ گیتاں ریکاڈ کنائینگ بوتگ اَنت ۔

(۹) ھمے پیم ءَ نوکیں گُشندھانءَ ریکاڈنگ ءِ موہ دیائینگ بوتگ۔ تانکہ آھانی دلبڈی پہ بیت ۔

(۱۰) گلءِ کُمک ءُ گوں مرادبخش، صابرعلی ءُ لعل بخش دلوُدی ءُ توارءَ سئے شرّیں توار (کیسٹ) پُرکنائینگ بوتگ کہ آھانی تہا نام داریں شائرانی گال ریکاڈکنائینگ بوتگ اَنت ھمے پیم ءَ دگہ سئے توار امام بخش مجنوںؔ، عبدالعزیز بلوچ ءُ صابرعلی ءَ

توارءَ پرکنائینگ بوتگ کہ اے نوارانی تہا ہم لبزانکی شتریں شائرانی گیت رھوارکنگ بوتگ اَنت ۔

لبزانکی سرچمگ تربت ءَ گوں اے دِگہ لبزانکی گلاںآرے ... وش کہ ،، سید ھاشمی اکیڈمی کراچی ،، ءُ ،، عزت اکیڈمی پنجگور ،، ءَ ... وتی سیالداری (تعلق یا رابطہ) برجاداشتگ ۔

... ءَ سازءُ زیملی بُنجاھان (میوزک سنٹران) ءَ سکین ... دا... کہ آ شتریں شائرانی شعرانی کیسٹ پُرکن اَنت ءُ بہا کن اَنت تاکہ بلوچی زبان ءُ لبزانک چہ پولِنگی ءَ بہ رکّیت کہ اے درگت ءَ ... مزنیں دیمروئی بے بُوتگ ۔

... ءَ پنجگورءِ کماشیں شائر واجہ عنایت اللہ قومی ءِ ... گھانی اولی دپتر ،، زِردءِ آرمان ،، ہم اکنائینگ ۔

... گل ءَ واجہ قاضی عبدالرحیم صابر ، واجہ چاکرخان رِند ، واجہ فقیر محمد عنبر ، واجہ عبدالسلام عارِف ، واجہ اصغر علی آزگ ، واجہ بشیر صادق ، واجہ خلیل احمد باذِل ، واجہ جان محمد شکست ، واجہ شہداد جہسری ءُ ... اجہ کریم آزات ءِ شہرپّ ءَ لچہ کاری دیوان گُنگ ث ۔

... لبزانکی شرچمگ تربت ،، ءِ جیردستی ءَ بازیں کتابے چاپ ءُ ... نگ کنگ بُوتگ ۔ چوش کہ ابراھیم عابدءِ شہم ءُ ماذیں راہ ، ... اجہ فقیر محمد عنبرءِ شوھازءُ نل ءِ توار ، ءُ یار محمد نوقلاتی ءِ رھشون ۔

A: Khalis of Molas
oalilaraan

(۱۶) گل ءِ باسکان گوں وتی جُهداں کراچی ءِ گُشندهاں تہا امام بخش مجبور سیلم کاشانی، امام بخش مستانہ، خدابخش سیلم ءُ بسر علی جان ءِ ریڈیو اسٹیشن تربت ءَ ریکاڈنگ کنائینتگ۔

(۱۷) گل ءَ واجہ عبدالسلام عارف ءِ تاکبند "گوانک" ءِ چار شنگی کارانی تہا دزگمکی کتگ ءُ واجہ میر عیسیٰ قومی ءِ گا دیپتر "گلدستہ قومی" ءِ ءُ گل ءِ اے دگہ اتکگیں کتاب ۱۲ دیمدرائی ءِ مراگاہ کتگ۔

(۱۸) چہ گل ءِ بنگ ءَ دُرسیں لچہ کار ءُ ندکاران ءَ سلاہ جتگ بوتگ کہ آوتی گال ءُ نبشتانکانی چاپ ءُ شنگ کنائینگ مارا موھ ءَ بہ دینت۔

(۱۹) گل ءَ چیردستی ءَ دگہ بازیں کتابے ءِ چاپ ءُ شنگ کنگ ءِ چِن ءُ لانچ بوگ ءَ اِنت کہ انشاءاللہ زوت شمے دست ءَ کپ انت۔

رپورٹ:۔ ابراھیم عابد
مزنیں کارگشاد
لبزانکی سرچمگ تربت

آکبال غمگین
بلاچ

مئے

چاپ ۂ شنگ بوتگین کلاب

لبزانکی سرچمگ دیرگرت

